

ДИНИ ЗЕБОИ МАН

ДИНИ ЗЕБОИ МАН

Тахияи

Др. Рачаб ОЗДИРЕК – Фарук САЛМАН – Назиф ЙЫЛМАЗ

Ибодатро меомӯзам-2

Масква-2010

Тахия:

Фарук САЛМАН
Назиф ЙЫЛМАЗ
Др. Рачаб ОЗДИРЕК

Мухарріп:

Хорун КЫРКЫЛ

Ороиш ва сахифабанді:

Адем ОЗДЕМИР
Сами КАЯ
Алі КАЯ
Закир ШАДМАНОВ

Тарчума ба забони русӣ:

Азат УРМАНОВ

Мухаррири динӣ:

Айдар ХАБИБУЛЛИН

Масъули таҳрир:

Қосимов Аловуддин

Мухаррири бадей:

Сафия ХАБИБУЛЛИНА

Тарчума аз асли:

Benim Guzel Dinim 2- Istambul / 2007

МОЯ ПРЕКРАСНАЯ РЕЛИГИЯ - 2

ДИНИ ЗЕБОИ МАН

ООО «Нашриёти «САД», 2010 с.

Нашри 1. 112 сах. Адади нашр 6 000 нусха

ISBN 978-5-902855-99-6

Китоб барои доираи васеи хонандагон тавсия мешавад.

Хукуки чоп маҳфуз аст.

ООО «Нашриёти «САД»

Почта: 125412 ш. Москов, с/а 28

Сурога: ш. Москва, м. Петровска-Разумовская, кучай Ангарская, 21

Тел / Факс 8 (499) 9066717 – 8 (495) 7074666, 8 (905) 7347083

www.sadpress.com / izdatelstvo-sad@yandex.ru

ISBN 978-5-902855-99-6

«Нашриёти «САД», 2010 с.

Пешгуфтотр

*С*итоиш ва ҳамд мегӯем, Худовандеро, ки ба мо ин дини зеборо, дини мубини Исломро ато намудааст. Драгоценные наши дети!

Беҳтарин дуруду саломи бепоёни мо бар ҷаноби Паёмбарамон, хонадонаш, наздиқон ва ёронаш бод!

Наврасони азиз!

То ба Шумо мақсади бузурги динамонро расонем, ки ба ҳамаи замон ва ҳар як инсон тааллук дорад, мо ин корро шурӯъ намудем. Натиҷаи корамон-шукри Худованд - ин китоб «Дини зебои ман. Ибодатро меомӯзам» шуд.

Дар қисми 1 мо дар мавзӯъҳои оид ба ибодат, таҳорат, ғусл, таяммум ва намоз пажӯҳиш намудем.

Дар қисми 2 мо дар бораи рӯза, закот, ҳаҷ ва қурбонӣ навиштем. Дар таҳияи ин китоб мо аз китобҳои мӯътабар, ки дар ин мавзӯъҳо пеш навишта ва аз ҷониби рафиқонамон пазируфта шудаанд, истифода бурдем.

Наврасони меҳрубон!

Дар таҳия ва навишти ин китоб, ки барои бозҳам бойтар гардонидани олами маънавии Шумо ва пурратар гаштани донишшон бо донишҳои динӣ, мо ба ҳолатҳои зерин дикқат додем:

- Оятҳои Қуръони каримро ва ҳадисҳои Паёмбари азизамонро, ки асосу сарчашмаи динамон мебошанд, дар ҷорҷӯбаҳо навиштем.

- Оятҳои Қуръони каримро ва ҳадисҳои Паёмбари азизамонро, ки асосу сарчашмаи динамон мебошанд, дар ҷорҷӯбаҳо навиштем.

- Ягон фармон ва нахӣ аз ҷониби Худованди бузург беҳӯда наомадааст. Ҳар яке аз он маънои амиқи ҳудро дорад. Барои ҳамин, ба шарҳу эзоҳ додани фоидаи ин ё он ибодат ва чӣ ҳикмату фоида дар ҳар як амр ё нахӣ гузошта шудааст, дикқат додем.

- Барои осонтар омӯхтани маълумот, бештари мавзӯъҳо дар шакли савол ва ҷавоб гузошта шудаанд.

- Чуноне, ки мо медонем, Шумо расмҳоро дӯст медоред, ба ин хотир китоб шомили расмҳои зиёд аст.

- Барои бой гардонидани олами маънавии Шумо, мо дар китоб ёддоштҳо дар бораи Паёмбари ҳабибамон, дӯstonи бовафоӣ ў ва шахсиятҳои бузурги Ислом бо суханҳояшон илова намудем.

- Дар он ҷое, ки зарур буд, шарҳу эзоҳ дар шакли ҷадвалу нақша омадааст.

- Дар охири ҳар як фасл саволҳо барои санҷидани дониш омадааст.

- Дуоҳоеро, ки Паёмбари ҳабибамон меҳонд, мо ҷудо навиштем, то Шумо ин дуоҳоро монанде, ки Паёмбарамон дуо мекард, бихонед. Умединрем, ки Шумо дар дуоҳои боиҳлоси ҳуд он шахсонеро, ки ин силсилаи китобҳоро таҳия карданд, ба ёд оваред.

Дилҳоятон пур аз имон, зиндагиятон бо Ислом, руҳатон пур аз эҳсон бод. Фариштагон ҳамроҳи Шумо, накукорон дӯstonи Шумо. Худованди бузург мададгори Шумо. Роҳатон то биҳишт кушода бод...

Худаванд нигаҳбонатон бод.

Др. Раҷаб ОЗДИРЕК

Сентябр 2007 / Стамбул

МУНДАРИЧА

РАМАЗОН ВА РҮЗА / 7

Хикоят: Рўзаи аввалин.....	8
Рўза чист?.....	11
Барои кӣ рўза фарз аст?.....	11
Шартҳои сиҳати рўза.....	11
Баъзе истилоҳот, вобаста ба Рамазон.....	12
Вақте мо рўза дорем, рўза нигаҳдори мост.....	14
Фоидаҳои рўза.....	15
Анвои рўза.....	18
Рўзаи қазо.....	20
Каффарати рўза.....	20
Чӣ рўзаро ботил мекунад?.....	21
Дар қадом ҳолатҳо бояд рўзаи қазой ва каффорати онро гирем?.....	21
Дар қадом ҳолатҳо бояд факат рўзаи қазой гирем?.....	22
Чӣ рўзаро ботил намекунад.....	23
Дар қадом ҳолатҳо рўза нагирифтан мумкин аст.....	24
Фидияи рўза.....	25
Садақаи фитр.....	25
Рўзаи назрӣ.....	25
Намози таровех.....	26
Эътикоф.....	26
Шаби қадр.....	27
Иди Рамазон.....	28
Чӣ гуна Паёмбар Рамазонро мегузаронд?.....	29
Шеър: Рамазон.....	32
САВОЛҲО.....	33

ЗАКОТ / 35

Хикоят: Санчиши сипосгузорӣ.....	36
Кист соҳиби ҳақиқии амволи мо?.....	38
Садақа ва закот.....	39
Закот чист?.....	41
Фоидаҳои закот.....	42
Хикоят: Худованд зиёдтар медиҳад!.....	46
Закот барои кӣ фарз аст?.....	48
Меъёри бойгарӣ дар Ислом.....	48

Талаботи асосии инсон.....	48
Нисоби амвол ва миқдори закот.....	49
Нисоб ва миқдори закоти молҳои тиҷоратӣ.....	49
Нисоб ва миқдори закоти ҷаҳорпойён.....	50
Нисоб ва миқдори закоти зироат ва меваҷот.....	51
Ҳикоят: Боғи вайронгашта.....	52
Закот ба кӣ дода мешавад?.....	54
Закот ба кӣ дода намешавад?.....	55
Ҳикоят: Аз ҷизи дӯсдоштаи худ ҳайр кардан.....	56
Ҳангоми закот додан бояд ба чӣ таваҷҷӯҳ кунем?.....	57
Бо меҳнати ҳалоли худ қасб намудан, беҳ зи гадой.....	59
Саховатмандии Паёмбарамон ва омодагии ўбари қӯмак расондан.....	60
Шеър: Просящий милости.....	62
САВОЛҲО.....	63

ҲАҶ / 65

Ҳикоят: Замзам.....	66
Ҳаҷ чист?.....	68
Фоидаҳои ҳаҷ.....	69
Ҳикоят: Қандакҳои мағздор.....	72
Ҳаҷ ба кӣ фарз аст?.....	73
Шеър: Роҳ ба сӯи каъба.....	74
Каъба.....	75
Маконҳои ибодат дар ҳаҷ.....	77
Шеър: Дорогам, которые вы прошли.....	80
Зиёратгоҳҳо дар Макка ва Мадина.....	81
Фарзҳои ҳаҷ.....	84
Воҷиботи ҳаҷ.....	84
Чӣ гуна ҳаҷчи дуруст анҷом бидиҳем?.....	88
Умра.....	90
Кадом тӯҳфаро аз ҳаҷ овардед?.....	91
Ҳаҷчи Паёмбарамон / Ҳаҷҷатулвидъ.....	92
Шеър: СОИЛ.....	94
САВОЛҲО.....	95

* * *

ҚУРБОНЙ / 97

Хикоят: Озмоиши дұстай	98
Курбонй чист?.....	100
Курбониро кай мекунанд?.....	100
Фоидахой курбонй	101
Курбонй ба күй вочиб аст?.....	103
Хайвоноте, ки курбонии онҳо choиз аст.....	104
Курбониро чай гунна анчом медиҳем?.....	105
Ҳангоми қурбонй кардан, бояд ба чай таваҷҷуҳ дихем?.....	106
Гүшти курбониро чай гуна тақсим бояд кард?.....	106
Бо пүсти қурбонй чай бояд кард?.....	106
Курбонии назрй.....	107
Курбонии ақиқа.....	107
Чаноби Паёмбар ва курбонй	108
САВОЛХО.....	109
Чавоби саволхо.....	111

* * *

Мұхити раҳмдилік ва Худопарасті

РАМАЗОН ВА РҰЗА

- ✿ Бартарии моҳи шариғи Рамазон
- ✿ Истилоҳоти Рамазон ва рұза
- ✿ Фоидаҳои рұза
- ✿ Навъҳои рұза
- ✿ Қоидаҳои рұза
- ✿ Таровиҳ, эътикоф, шаби Қадр ва ид
- ✿ Чін гуна Паёмбар Рамазонро мегузаронд?

РЎЗАИ АВВАЛ

Бурак бо ҳамроҳии падараши хеле хаста шуданд. Онҳо ҳалтаҳои пур аз ҳўрданиҳо, ки аз бозор барои ифтор ҳарида буданд, ба хона мөварданд. Нихоят, онҳо ҳалтаҳоро дар ошпазхона гузоштанд, падар аз хастагӣ ба курсӣ нишаст, Бурак бошад, аз бекувватӣ ба рӯи диван афтид. Онҳо аз субҳоҳ барои ҳарид рафта буданд ва фақат баъд аз нисфириӯзӣ баргаштанд. Дар бозор ҳар чизеро, ки дил ҳавас кунад ёфт мешуд. Чанд навъи асал, зайдунҳои гуногун, панирҳои болаззат, ҳасибиҳои дудпаз фурӯҳта мешуд. Аз ҳама бисёр Бурак шавқманди шоколад буд, бо ин сабаб ў барои ифтор якчанд навъи шоколад ҳарид.

Модари Бурак омодагии худро барои Рамазон чанд рӯз пеш оғоз намуд. Тамоми ҳонаро то ҷилододан шуст, ҳар гуна шириниҳо пухт, шарбатҳои болаззат таёргард... Ҳамаи ҷиз барои истиқболи Рамазоне, ки фардо сар мешуд, омода буд.

Бурак даҳсола буд. Ў меҳост фардо Рӯзай аввалини худро гирад. То ин замон ў фақат рӯзахои озмоиши мегирифт. Ин машқ барои кӯдакони хурдсол буд. Рӯзай ў аз субҳоҳ то нисфириӯзӣ давом медод, нисфириӯзи ў ҳўрок меҳурд ва бегоҳиро интизор мешуд. Лекин, акнун Бурак қалон шудааст

ва монанди бузургон рӯзай комил ҳоҳад гирифт.

Падар гуфт:

- Писарам, имрӯз аввалин рӯзи намози таровех аст. Агар ҳоҳӣ, метавони ҳамроҳи ман ба масcid равӣ, лекин ту бояд то бегоҳӣ ҳамаи дарсҳоятро тайёр кунӣ.

-Хуб шудаст падар, ман ҳоло онҳоро тайёр мекунам, -ҷавоб дод Бурак.

Баъд аз ҳўроки шом Бурак бо ҳамроҳии падараши ба масcid рафтанд. Модар аз сандук токии зардӯзиеро, ки ҳос барои ў монда буд, бароварда дод. Токиро пушида ў худро тамоман мард эҳсос кард. Пеш аз намоз онҳо мавъиза гуш карданд. Баъд аз аzon намоз сар шуд. Ба тӯлонии намоз Бурак аҳамият надода, намози таровиҳро бо завқ адо намуд. Байни фосилаҳои намози таровиҳ ҷамъомадагони масcid бо як овоз салавот меҳонданд. Вақте Бурак бо падараши ба хона баргаштанд, алақай вақти ҳоби ў гузашта буд. Ҳангоме Бурак ҳобкунӣ мерафт, ў ба модараши таъкид намуд:

-Модарҷон, албатта маро ба сухур бедор кунед. Агар бедор нашавам, ба рӯям об поshed.

Модар Буракро мутмаин кард:

-Фам маҳур писарам,
ман туро бедор мекунам.

Ҳамоно сари
Бурак ба

болишт расид, ўро хоб бурд. Қариби субҳоҳ ўнавозиши меҳрубони дастхои модарашибар руҳсораш эҳсос намуда, овози ўро шунид:

-Бедор шав, марди калон, вакти сухур мегузарад.

Бураки хоболуд дар дастшӯхона рӯяшро бо оби хунук шусту хоб тамоман аз бадани ў дур шуд. Ў назди дастархоне, ки модарашибомода соҳта буд, нишастан. Модар барои сухури аввалини ў самбӯсаҳои дӯстдошташибар пухта буд.

Бурак модарашибар ба оғуш гирифта ба ўташаккур гуфт:

Рахмат модарҷон, чунон болаззат, ки ман танҳо метавонам, ҳамаи самбӯсаҳои дар рӯи табақбударо хурам.

Барои он ки рӯзона Бурак гурусна намонад, ў хеле хуб ғазо хурд. Падар огоҳ кард:

Нушиданি обро фаромӯш накунӣ, вакти азони намози бомдод қариб шудааст. Ту ку медонӣ, ки имрӯз то бегоҳ хурдан ва нӯшидан мумкин нест.

Бурак як қадаҳи дигар пур аз об нӯшид. Данҷонҳояшро шуста, нияти рӯзаро карда, ба Куръон хондани падарашибар гуш меандоҳт. Баъд аз адои намози бомдод ў дубора ба бистари худ хобид.

Ҳангоме ў аз хоб бедор шуд, хушкии даҳонашибар эҳсос кард. Ў ба сӯи ошпазхона барои обнуши рафт. Андаке об ба лабонашибар расиду ба ёдаш омад, ки ў рӯздор аст. Бурак ба соат нигоҳ кард. Соат тақрибан даҳи субҳ буд. Бурак фикр кард: чӣ гуна ў то ифтор сабр мекарда бошад? Ҳатто дар аввал ў хост аз рӯзагирӣ даст кашад. Лекин гуё, ў овози даруни худро шунид, ки ба ў мегуфт: « Эй, ту алақай, ҷавони калон шудӣ, ба иродай худ бояд устувор бошӣ.» Инчо Бурак тасмим гирифт, ҳарчанд, ки ба ў душвор ҳам бошад, ў аз нияти худ бар намегардад.

Барои дарозии рӯзро эҳсос накунад, ў бояд то вакти ифтор бо ягон кор машгул шавад. Дар аввал ў каме бо бозичаҳояш бозӣ кард. Лекин лабҳои хушкшудааш тасфон буданд ва нигоҳи ўро зарфи пур аз об, ки дар болои миз буд, ҷалб мекард. Қариби нисфирузӣ ба ташнагии ў гуруснагӣ низ илова шуд. Вакте рӯз ба поён мерасид, Бурак назди модарашибар, ки дар ошпазхона таъом мепухт, даромада нишастан. Модар ба Буроки оромнишаста, гуфт:

-Чӣ шуд писарам? Фикр мекунам, ки рӯза бар ту хело душвор будааст.

-Медонед модар, ман ҳатто ба гурбачаямон, ки обро аз табақчааш шалап-шалап менушад, ҳасад мебарам. Ман ҳоло он косаи шӯлаи марҷумакро, ки барои хӯрданаш маро зора мекардед, бо иштиёи том меҳурдам.

Модар ба ў гуфт:

-Фарзанди азизам! Диҷӣ, як рӯзи рӯза ба ту чӣ қадар ибрат омӯзонд. Акнун ту аз ҳоли он фақирони гурусна, ки як луқма хӯрок ҳам надоранд, то бихуранд, боҳабар шудӣ. Қадру қимати пораи нонро ва қатраи обро фаҳмидӣ. Ту бубин, чӣ қадар Парвардигорамон ба мо меҳруbon аст, ки дастархони моро пур аз нушу неъмат гардонааст. Биё ба ман кӯмак кун, то омадани падарат аз кор, дастархонро ороста намоем.

Бурак табақҳои хӯрокро чунон бо эҳтиёт мебурд, гуё онҳо пур аз ҷавоҳирот бошанд, бо вучуди ин ки ў то имрӯз ба таом аҳамият наимедод.

Ҳангоме вакти ифтор қариб омад ҳамаи оила дар гирди дастархон ҷамъ омада, интизори азони шом буданд. Падар табассумкунон гуфт:

Офарин Бурак! Ту аввалин рӯзи рӯзаатро бо муваффақият гузарондӣ. Марҳамат, инро аз ман бигир, - падар ба ў пули масрафи чайбӣ, барои як ҳафта дод. Ҳоло рӯза ба анҷом нарасида буд, лекин Бурак алакай подоши онро мегирифт.

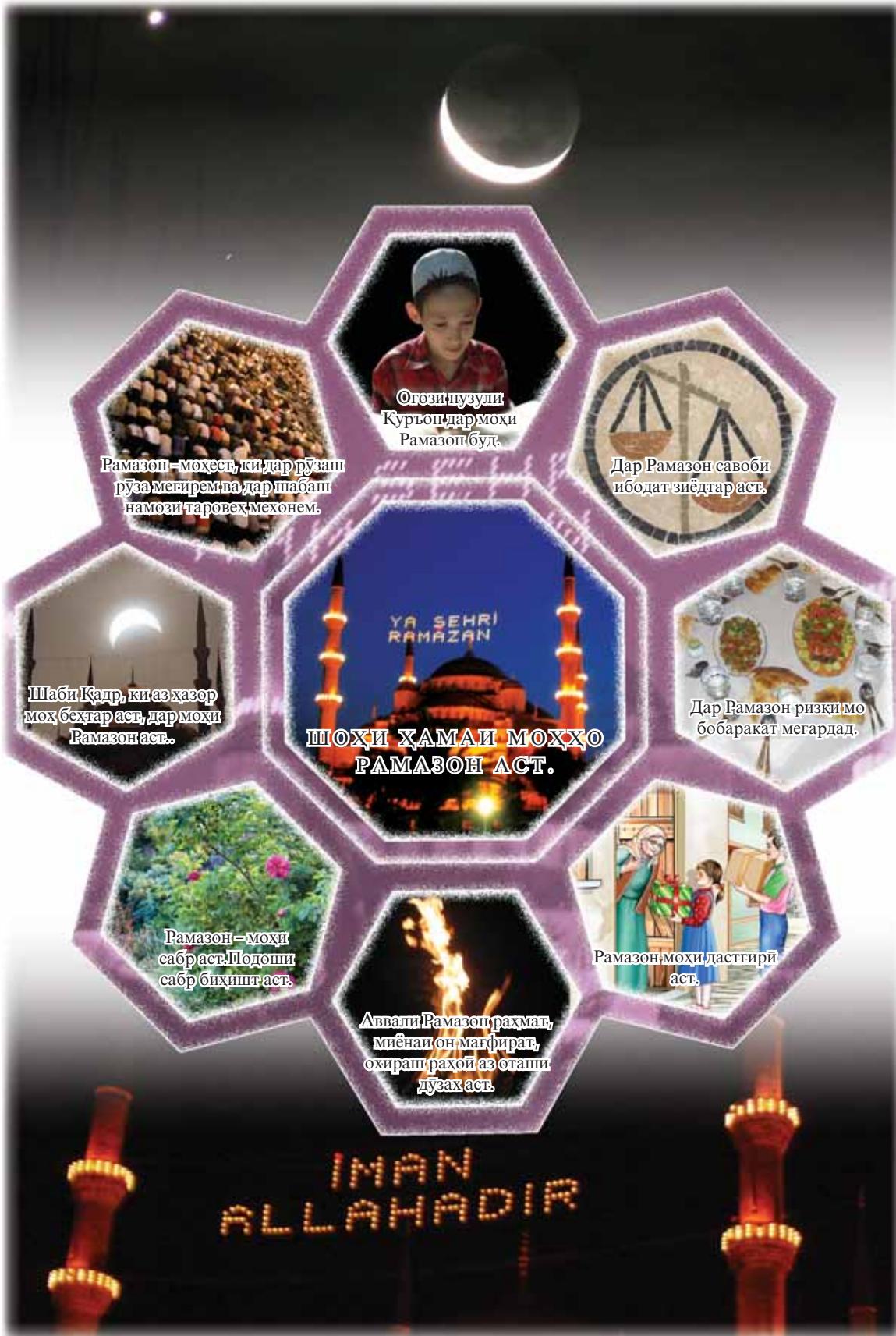
Таомҳои гуногуни болаззат дар назди ў буд, аммо ҳарчанд, ки ў гурусна буд ба сӯи онҳо даст дароз намекард. Ў дирӯз қадом вакте, ки меҳост меҳӯрд, аммо имрӯз бошад, вактеро, ки Худованди бузург дар он таом хӯрданро иҷозат дода аст, интизор буд.

Ба фарорасии вакти ифтор ҷароғҳои дарғирони минораҳо ва азон далолат кард. Бурак, аз якумин рӯзи рӯздориаш хело хушҳол буд. Чунки ў ваъдай дар назди Худованд додаашро вафо кард ва дар ин таҷрибаи сангин комёб шуд.

Ҳасан Тахсин КАРАМАН
(бо ихтисор)

* * *

РЎЗА ЧИСТ?

Рўза – рўзона аз хўрдану нўшидан ва ҳамбистарй худдорй намудан, аз дамиданни субҳи содик, то фурӯ рафтани офтоб мебошад.

Худованди бузург фармудааст:

«Эй касоне, имон овардаед, рўза доштан бар шумо муқаррар шуд, ҳамчунон, ки бар касоне, ки пеш аз шумо будаанд, муқаррар шуда буд, то парҳезор шавед!»

(Сураи Бакара, 183)

Рўза ба кй фарз аст?

- * Шахси оқил,
- * Шахси болиғ

хар як мусулмон

дар моҳи
Рамазон

рўза доштан
фарз аст

Харчанд, рўза барои ноболифон фарз нест, аммо ба микдори тавоной, ки ба саломатиашон зарар нарасонад, рўза гирифтани муфид аст. Ҳамин тавр кўдакон аз хурдсолӣ ба рўза оҳиста – оҳиста омухта мешаванд ва бо ҳамроҳии калонсолон хурсандии идро эҳсос мекунанд.

Шартҳои сиҳати рўза.

Барои он, ки рўза
дуруст бошад

- * ният кардан
- * аз дамиданни субҳи содик, то фурӯ рафтани офтоб, худдорй аз корхое, ки рўзаро ботил месозад

зарур аст

Баъзе истилоҳот, вобаста ба Рамазон

Кай ва чий гуна
нияти рӯзаро
мекунем?

Нияти рӯзаро
бегоҳӣ ё пеш
аз тулӯи офтоб
ингуна мекунем:
Ният кардам,
рӯзи моҳи
Рамазонро гирам..

Агар шаб
ният **карданро**
фаромӯш кунем,
чи бояд кард?

Агар мо ягон коре, ки
рӯзаро ботил месозад,
накардем, пас ниятро
ба 45 дақика мондан
то нисфириӯзӣ кардан
мумкин аст.

Оё ниятро бо
забон **гуфтан**
зарур аст?

Ният дар дил доштан
коғист. Инчунин аз бегоҳ
тасмим гирифтан, ки фардо
рӯза мегиряд ё фардоро бо
рӯза мегузаронед коғист.
Лекин агар ниятро
талаффуз кунед –
бехтар аст.

Имсок чист?

Имсок – вақтест, ки
шаб ба поён мерасаду
субҳ дамидан мегирад.
Йи вақти намози бом-
дод мебошад.

Сухур чист?

То вақти Имсокро
Сухур мегуянд.
Инчунин хӯроке, ки
ин вақт меҳӯранд,
Сухур ном дорад.

❖ Пеш аз субҳ дамидан дуо мустаҷоб аст, сухур хӯрдан барои рӯза доштан, ба мо қувват медиҳад. Паёмбари Худованд моро ба сухур кардан амр менамуд: «Сахари бихӯред, зоро дар сахари ки хӯрдан баракат аст». (Бухорӣ, Савм, 20)

Сухур пеш аз субҳ дамидан дорам, меҳӯранд, ин вақт аз осмон раҳмати Худованд фурӯ меояд.

❖ Вақти ифтор – барои шахсоне, ки тамоми рӯзро барои ризои Худованд бо ташнагӣ ва гурӯснагӣ гузаронданд, беҳтарин лаҳзаҳо мебошад. Ҳангоми ифтор онҳо шоданд, ки тавонистанд рӯзаро ба поёп расонанд. Аммо шодии ҳақиқиро мо дар ҳаёти абадӣ мебинем.

❖ Ба рӯзадорон ифтор додан дар моҳи рамазон амали нек аст.

❖ Вақти ифтор монанди вақти сухур аст. Дар ин вақт дуо қабул мешавад. Худованд ҳангоми ифтор дуои холисонаро қабул мекунад. Барои дуо кардан дар ин мазлум». вақт мо бояд кӯшиш кунем.

Сухур - ин вақти бобаракат аст. Дар ин вақт шахсони боихлос дуо зикр ва ибодат мекунанд. Ҳангоми ибодат онҳо аз Парвардигори хеш илтиҷо мекунанд:

«Худоё! Ҳамду сано бар Ту, маро мусулмон оғаридӣ. Ин лаҳзаҳо ман Туро парастиш то ба Ту қарибтар гардам. Имрӯз барои ризои Ту рӯза мегирам. пас аз ман розӣ бош, Парвардигорам».

Паёмбари Худованд мефармояд:

«Барои шахси рӯзадор ду хушҳолист: аввалаш аз ифтор, дуюмаш бо воситаи рӯза ба Худованд наздик шуданаш».

(Бухорӣ, Савм, 9)

Паёмбари Худованд мефармояд:

«Шахсе, ки ба рӯзадоре ифтор дихад подоши монанди подоши рӯзадор хоҳад дошт ва аз подоши рӯзадор чизе кам нашавад».

(Тирмизӣ, Савм, 82).

Паёмбари Худованд мефармояд:

«Дуoi се шахс рад намешавад: шахси рӯзадор ҳангоми ифтор, подшоҳи одил ва шахси

(Тирмизӣ, Даъват, 128)

Дуои ифтор:

Хондани ин дуо ҳангоми ифтор суннат аст.

اللَّهُمَّ لَكَ صُمْتُ وَبِكَ آمَنْتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَعَلَيْ رِزْقِكَ أَفْطَرْتُ وَصَوْمَ الْغَدَرْ
مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ نَوَيْتُ فَاغْفِرْلِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخْرَجْتُ

«Аллоҳумма лака сумту ва бика оманту ва алайка таваккалту, ва
ало ризқика афтарту ва савма-л-ғади мин шахри рамазона навайту,
ғағfir лӣ мо қадамту ва мо аххарту!»

«Худоё, барои ризои Ту рӯза доштам ва ба Ту имон овардам.
Бар Ту таваккал кардаму бо ризки додаат ифтор намудам. Ният
кардам, рӯзи фардои моҳи Рамазонро рӯза гирам. Гуноҳони гузашта
ва ояндаи маро бибахш».

ВАҚТЕ МО РӮЗАДОРЕМ, РӮЗА НИГАҲДОРИ МОСТ

Чӣ гуна мо рӯза мегирем?

Пеш аз субҳ дамидан, аз хоб ҳеста, сухур
мехӯрим ва нияти рӯза мекунем. Бо даромадани
вақти «имсок» (такрибан 20 дакиқа пеш аз
намози бомдод) рӯза сар мешавад.

Аз вақти имсок то бегохирӯй аз хӯрдану
нӯшидан ва корҳои, ки рӯзаро фосид
мекунанд, худдорӣ менамоем.

Баъд аз гуруби офтоб рӯза ба поён
мерасад. Ифтор намуда, мо шукри медиҳад
Худовандро барои неъматҳояш мекунем.

Ин гуна мо як рӯза гирифтем.

Чӣ гуна рӯза нигаҳдори мост

Рӯза – нафақат худдорӣ аз хӯрдану
нӯшидан аз субҳ то шом аст. Балки, аз
тамоми корҳои ношоиста монанди ҷангу
ҷанҷол, дурӯғгӯй, гайбатчигӣ ва ғайраҳо,
ки сабаби ранчиши дигарон мешавад,
бояд, даст қашид. Бо гуфтаҳои Паёмбар ин
навъ рӯза монанди «сипарест аз гуноҳон
ва оташи дузах».

Агар мо аз хӯрданӣ ва нӯшидани
ҳалол худдорӣ менамоем, аммо аз ҳаром
даст намекашем, пас рӯзai мо дар назди
Худованд ҳеч арзише надорад. Паёмбар
ин амрро чунин шарҳ додааст.

«Шаҳсе, ки аз дурӯғ даст намекашад ва
корҳояшро бо дурӯғгӯй анҷом Худованд ба
рӯзai ў ниёз надорад». (Буҳорӣ, Савм, 9))

ФОИДАХОИ РЎЗА

РЎЗА ДОШТА

- ✿ Хушнудӣ, мухаббат ва меҳрубонии Парвардигорро сазовор мешавем.
- ✿ Худовандро бозҳам зиёдтар шуқр мегуем, зеро хубтар дарк менамоем, ки ҳамаи неъматҳо танҳо аз ҷониби Ӯст.
- ✿ Сабрро дар худ тарбият мекунем..
- ✿ Аз гуноҳо ва корҳои бад дурӣ чуста худро аз дӯзах раҳо медихем.
- ✿ Гурӯснагӣ ва факириро дар худ месанҷем.
- ✿ Саломатиамонро мустаҳкам месозем.

Рўза-инфармони Худовандаст, бинобарин мо аз ҳӯрдан ва нӯшидан худдорӣ мекунем. Ҳатто дар ҷойҳои хилват, ки қасе моро намебинад, мо бояд рўзаамонро вайрон нақунем, чунки Худованд моро мебинад. Бо ин сабаб **хушнудӣ, мухаббат ва меҳрубонии Парвардигорро сазовор мешавем.**

Чӣ басо мо аз қадру қиммати неъматҳо гоғил мемонем, танҳо баъд аз маҳрум гаштан аз онҳо, мо арзиши ин неъматҳоро дарк мекунем. Ҳангоми рӯзадорӣ тамоми рӯз мо намехӯрем ва наменӯшем. Ҳамин тавр арзиши ҳӯрдан ва нӯшиданро хубтар мефаҳмем. Ин замон **Худовандро бозҳам зиёдтар шуқр мегӯем, зеро хубтар дарк менамоем, ки ҳамаи неъматҳо танҳо аз ҷониби Ӯст.**

Дар зиндагонии худ мо бо ҳар гуна мушкилот ва душвориҳо дучор мешавем. Барои ба таври сазовор ин душвориҳоро гузаронем, мо бояд сабр дошта бошем. Сабр – ин яке аз сабабҳои асосии комёбист. Дар тули ҳамаи рӯз мо тамоман намехӯрем ва наменӯшем. Ҳамин тавр **сабрро дар худ тарбият мекунем.**

Паёмбар дар ривоят аз Худованд мефармояд:

«Бандаам барои ризои Ман шахвату таомашро тарк намудааст. Ва Ман подоши онро ҳоҳам дод».

(Бухорӣ, Савм, 4)

Худованди бузург мефармояд:

«Пас Маро ёд кунед, то шуморо ёд кунам.
Маро сипос гӯед ва носипосии ман
накунед».

(Сураи Бақара, 152)

Паёмбар фармудааст:

“«Сабр – нисфи рӯза аст».

(Ибни Моча, Сиём, 44)

Дурӯғгӯй, гайбатчигӣ, ҷангу ҷанҷол, поймол намудани ҳуқуқи дигарон, озор додани мардум - ин гунохгоест, ки ба дӯзах мебаранд. Агар нафси худро боздорем, мо метавонем аз ин гуноҳо дур шавем. Моҳи Рамазон - ин мактаби тарбияти нафс мебошад. Ҳангоми рӯздорӣ мо доимо дар ибодати Ҳудованд ҳастем, доштани нафси худро кушиш менамоем ва **аз гуноҳо ва корҳои бад дурӣ ҷуста худро аз дӯзах раҳо медиҳем.**

Паёмбар фармудааст:

«Агар касе аз шумо рӯздор бошад, бехудагиву ғавғо ва дуруштӣ нанамояд. Агар касе ҳам ўро дашном дихад ва ё ба ў ҷанҷол намояд, ба ў бигуяд: «Ман рӯздор мебошам». (Бухорӣ, Савм, 9)

Инсоне, ки дар ҳаёташ боре гуруса намондааст, мушкилот ва душвориҳои фақиронро намефаҳмад. Ҳангоми рӯздорӣ мо **гурӯснагӣ ва фақириро дар ҳуд месанҷем**. Аз аҳволи фақирон огоҳ мешавем. Дар дилҳоямон ғамхорӣ ва раҳмдили мустаҳкам шуда, фақирону мухтоҷонро дастгирӣ мекунем. Кӯшиш мекунем ба онҳо аз амволи ҳуд бидиҳем.

Паёмбар фармудааст:

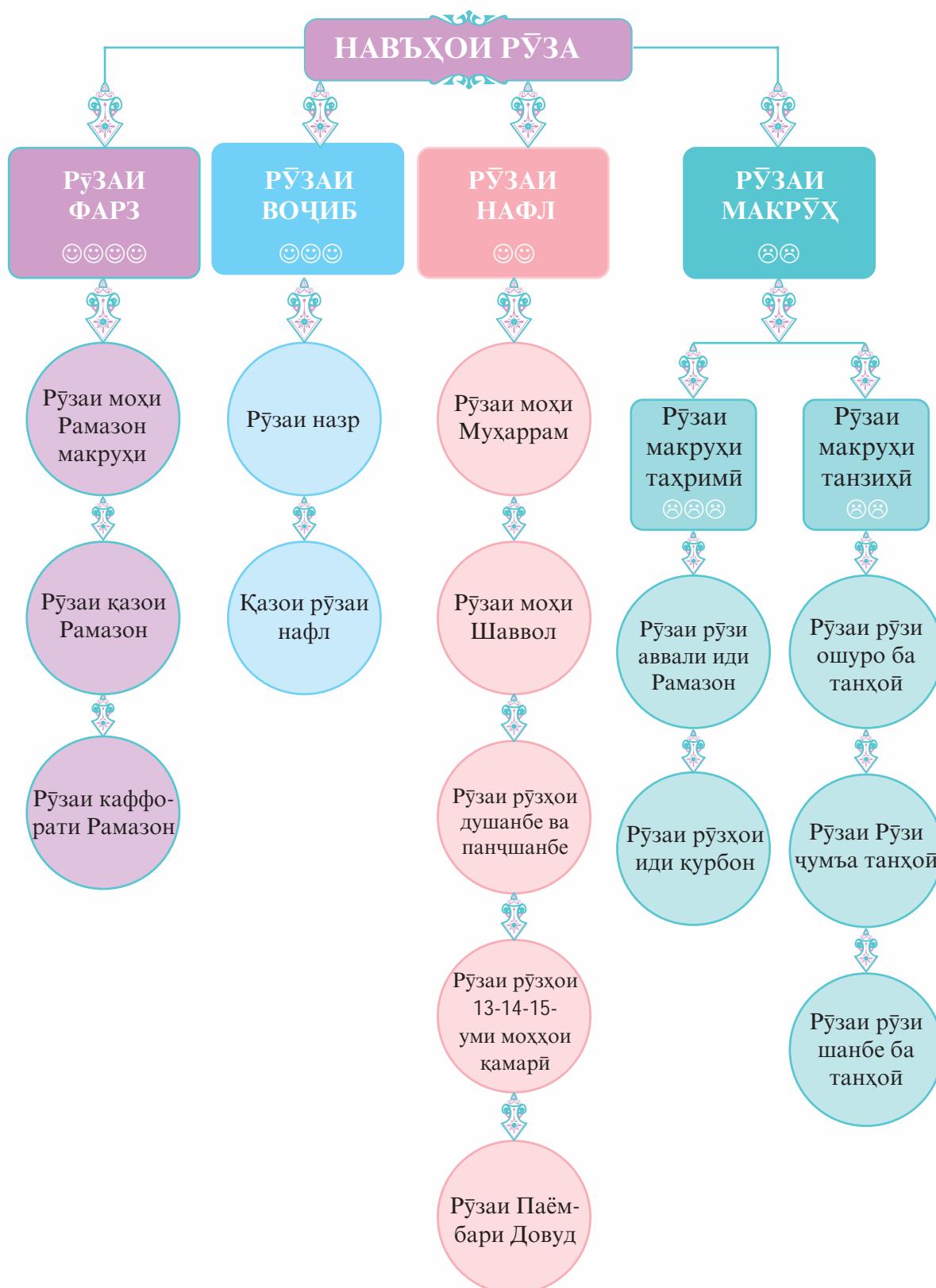
«Бар шахсоне, ки аз Шумо дар дорой пасттаранд, назар кунед ва худро ба шахсоне, ки аз Шумо дар дорой болотаранд баробар насозед. Ин ба Шумо руҳсат медиҳад, ки ба ризки додаи Ҳудованд қадрдонӣ кунеду онро кам нашуморед».
(Муслим, Зуҳд, 9)

Меъда ва дигар узвҳои мо шабу рӯз дар муддати ёздаҳ моҳ бе танаффус кор мекунанд. Ба ҳама маълум аст, ки бемориҳои меъдаро бо воситаи гурӯснагӣ табобат мекунанд. Рӯза низ дар моҳи Рамазон гурӯснагист. Аз ин рӯ вакте мо узвҳои ҳозима ва тамоми баданро истироҳат медиҳем, саломатиамонро мустаҳкам месозем.

Паёмбар фармудааст:

«Рӯза гиред ва саломати ба даст оред».
(Табаронӣ, Муъчамул-авсат, 8, 174)

НАВЪХОИ РЎЗА

Чаҳор навъи рўза аст: фарз, воҷиб, нағл ва макрӯҳ.

РЎЗАИ ФАРЗ ☺☺☺☺

- * Рўзи моҳи рамазон;
- * Рўзи қазои моҳи рамазон;
- * Рўзи каффорати моҳи рамазон.

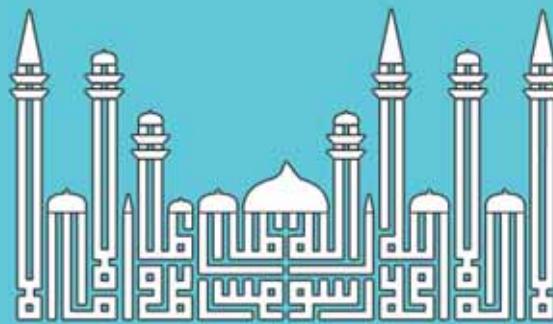
РЎЗАИ ВОҶИБ ☺☺☺

- * Рўзи назрӣ;
- * Қазои рўзи нағл.

РӮЗАИ НАФЛ ☺☺

Паёмбари мо гайр аз моҳи рамазон дигар рӯзҳо низ рӯза мегирифт ва ба саҳобагонаш тавсия менамуд, ки ин рӯзҳо рӯза доранд. Баъзеи ин рӯзҳо инҳоянд:

- * Рӯзаи рӯзҳои нуҳум ва даҳум ё даҳум ва ёздаҳуми моҳи Мухаррам;
- * Рӯзаи шаш рӯзи моҳи Шаввол баъд аз Рамазон;
- * Рӯзаи рӯзҳои душанбе ва панҷшанбе;
- * Рӯзаи сенздаҳум, чордаҳум ва понздаҳуми моҳҳои қамарӣ;
- * Як рӯз пас рӯза доштан, дар ҳамаи моҳҳо гайр аз моҳи Рамазон (рӯзаи Паёмбари Довуд)

РӮЗАИ МАКРӻХ ☺☺

Ин рӯзахое мебошанд, ки бо ягон сабаб доштани онҳо макрӯҳ аст. Ин рӯзахо ба ду қисм тақсим мешаванд:

1. Рӯзаи макрӯҳи таҳримӣ ☺☺☺
 - * Рӯзи аввали иди Рамазонро рӯза доштан;
 - * Рӯзҳои иди қурбонро рӯза доштан.

2. Рӯзаи макрӯҳи танзиҳӣ ☺☺
 - * Рӯзи ошуоро ба танҳоӣ рӯза доштан (рӯзи даҳуми Мухаррам)
 - * Рӯзи чумъа ё шанбе ба танҳоӣ рӯза доштан.

 (Агар рӯзи чумъа, шанбе ё ошуоро бо як рӯзи пеш ё як рӯзи баъд аз он дар якчоягӣ рӯза дорем, пас рӯза доштани ин рӯзҳо макрӯҳ нест).

РҰЗАИ ҚАЗОЙ

Рұзаи қазой чист?

- ☒ Қазои рұзахой фарзиго, ки бо хатогү фосид шуданд ё дар вакташ адо нашуданд, рұзаи қазой меноманд.

Рұзаи қазоиро кай мегиранд?

Дар ҳамаи рұзхо баъд аз мохи Рамазон, гайр аз рұзхое, ки дар он рұза доштан макрұхи танзихі аст, рұзаи қазоиро метавон гирифт.

КАФФОРАТИ РҰЗА

Каффорати рұза чист?

- ☒ Агар шахсе қасдан ва бе узри шаръй рұзаи мохи Рамазонро фосид кард, ҳатман барои ҷуброни рұзаи фосидшуда ду моҳ пай дар пай бояд рұза гирад. Ин навъ ҷаримаро каффорати рұза меноманд.

Давомнокии каффорати рұза

Давомнокии каффорати рұза ду моҳ мебошад. Голибан ин 60 рұз аст. Агар ба ин рұзхо як рұзи рұзаи фосидшударо илова кунем, дар маҷмӯъ 61 рұз мешавад. Бо ҳамин сабаб дар урфи мардум каффорати рұзаро «шасту як» меноманд.

ЧӢ РӮЗАРО БОТИЛ МЕКУНАД?

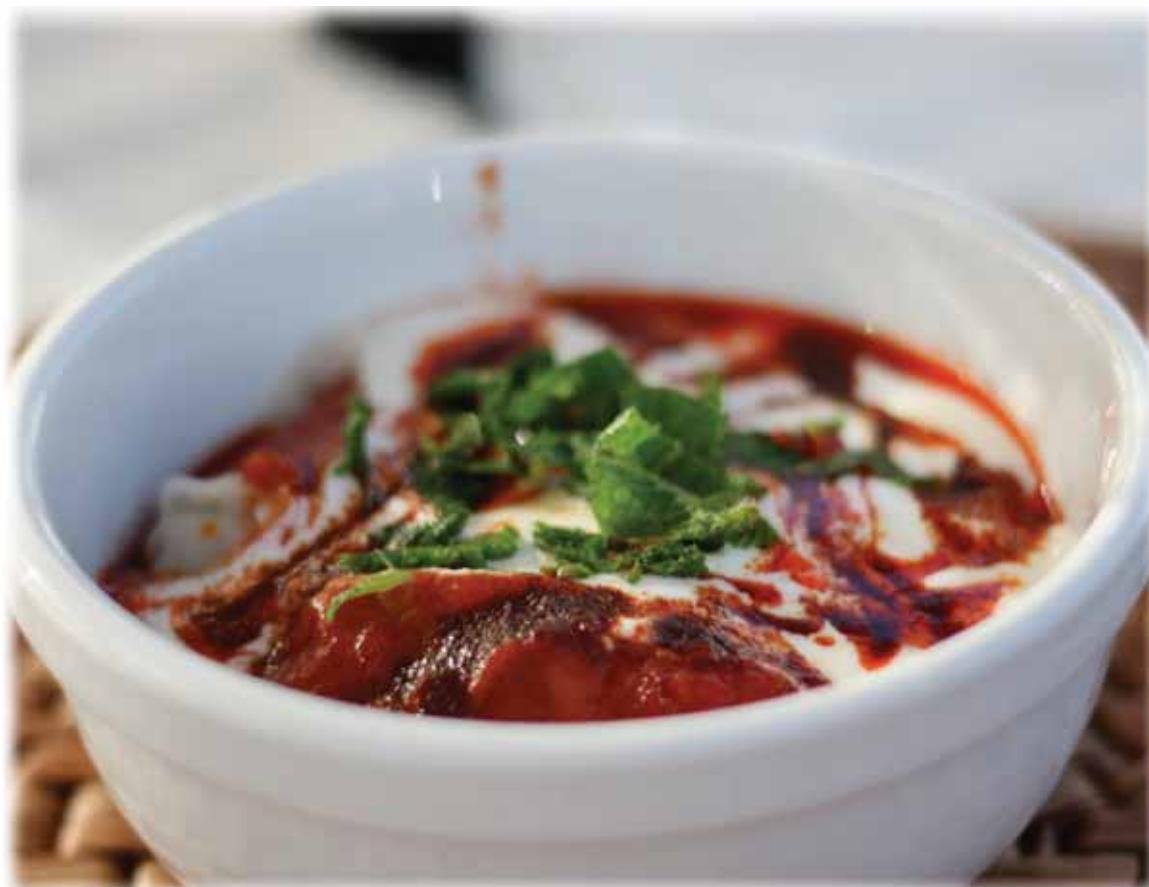
Корхое, ки рӯзаро ботил мекунанд, ба ду навъ чудо мешаванд:

Корхое, ки бо содир кардани онҳо бояд
каффорат ва қазои рӯзаро ба ҷо овард. 🍀🍀

Рӯза нагирифтани мохи Рамазон ё бе узр хӯрданӣ он, гуноҳи кабира аст. Агар ҳангоми рӯзадорӣ мо қасдан рӯзаро фосид кунем, пас бояд ба Худованд тавба қунем. Барои ҷуброни рӯзай фосидшуда бояд ду моҳ каффорати рӯза ва як рӯз қазои онро гирем.

🍀🍀 Бе узр хӯрдан ва нӯшидан,
🍀🍀 Алоқаи ҷинсӣ кардан.

Бояд каффорат
ва қазои онро
гирифт. 🍀🍀

Корхое, ки бо содир кардани онҳо бояд
фақат ҳамон рӯзро қазо дошт

Гоҳе рӯза бо хатогӣ ё бо узр фосид мешавад. Дар ин ҳолат мо бояд фақат қазои ҳамон рӯзҳоеро, ки дар он рӯза надоштем ба ҷо оварем.

Баъзе ҳолатҳо, ки бояд фақат қазои рӯзаро ба ҷо оварем:

- ❖ Агар мо бо фаромӯшӣ рӯзаро ҳӯрдему гумон кардем, ки рӯзай мо фосид шудааст, пас ҳӯрдан ва нӯшиданро давом додем*,
- ❖ Агар ягон чизеро, ки маъмулан ҳӯрда намешаванд, фурӯ бурдем (масалан қофаз ё замин),
- ❖ Агар вақти имсок гузашта бошаду бо гумоне, ки ҳоло ҳам вақти имсок нарасидааст, мо ҳӯрдану нӯшиданро давом додем,
- ❖ Агар офтоб ғуруб накарда бошаду бо гумоне, ки офтоб ғуруб кардааст, мо ифтор намудем,
- ❖ Агар порчай ҳӯрокро, ки дар байнӣ дандонҳо монда буд ва андозааш аз донаи нахӯд қалонтар бошад, фурӯ барем,
- ❖ Агар ҳангоми шустани бинӣ ё мазмазаи даҳон, об нӯшем,
- ❖ Агар мо ноҳост қатраи борон, барф ё жолаеро, ки ба даҳонамон афтид фурӯ барем,
- ❖ Агар ба бини ё гуши худ даво бичаконем,
- ❖ Агар бо таҳдид ва мачбурий рӯзаро фосид кунем,
- ❖ Агар қасдан ё бо сабабе рӯзай нафлиро ҳӯрем,

пас бояд қазои он
рӯзро дорем.

*Дар ҳолате, ки рӯздор бо фаромӯшӣ ҳӯрд ё нӯшид рӯзааш фосид намешавад. Лекин ҳангоми ба ёдаш расад, ки ў рӯздор аст, бояд дарҳол ҳӯрдан ва нӯшиданро бас кунад. Агар баъд аз ин, ки ба ёдаш расад, ки ў рӯздор аст, чизеро ҳӯрад, рӯзай ў фосид мешавад.

ҲОЛАТХОЕ, КИ РЎЗАРО ФОСИД НАМЕСОЗАНД

- ✖️ Бо фаромўшӣ хўрдан ё нўшидан*,
Фурӯ бурдани пораи хўрок, ки дар байни дандонҳо монда буд ва андозааш аз нахӯд хурдтар бошад,
- ✖️ Оби даҳонро фурӯ бурдан,
Оби даҳонро пас аз мазмаза фурӯ бурдан,
- ✖️ Фурӯ бурдани чанг ё дуде, ки ноҳост ба даҳон ё бини расад,
- ✖️ Даромадани об дар гӯш,
- ✖️ Иҳтилом
- ✖️ Фусл (оббозӣ) кардан,
- ✖️ Бар чашм дору чакондан,
- ✖️ Бўй кардани гулҳо ва атрҳо,
- ✖️ Данлон кандан**,
Ноҳост қай кардан,
- ✖️ Фурӯ бурдани қайи камтар аз пуррии даҳон
- ✖️ Чашидани таъми хўрок бе фурӯбарии он***,
Истифода бурдани чўтка (щетка) бе хамираи данлоншӯй
- ✖️ Хунсупорӣ.

рўзаро фосид
намесозад.

• 23 •

Паёмбар фармудааст:

«Касе, ки рўзадор буда бо фаромўшӣ чизеро хўрд ё нўшид, рўзаи худро давом диҳад. Зоро Худованд ба вай гизо ва об додааст».

(Бухорӣ, Савм, 9)

* Агар рўзадор бо фаромўшӣ хўрд ё нўшид ва ба ёдаш расид, ки ў рўзадор асту аз хўрдан ё нўшидан даст қашид, пас рўзааш фосид нашудааст. Ў бояд даҳонашро мазмаза кунаду рўзаашро давом диҳад. Агар ба ёди рўзадор расад, ки ў рўза дораду аз хўрдан ё нўшидан даст накашад, пас рўзай ў фосид мешавад ва қазои он воҷиб мегардад.

** Истифода бурдан аз марҳами караҳт-кунанда ҳангоми кандани данлон рўзаро фосид намекунад, аммо истифодаи сўзандоруи караҳткунанда рўзаро фосид мекунад.

*** Чашидани таъми хўрок бе фурӯбарии он макрӯҳ аст. ☺☺

ДАР КАДОМ ҲОЛАТХО РҰЗА НАГИРИФТАН МУМКИН АСТ.

Дини Ислом – дини осонй аст. Худованди бузург берун аз күдрату құввати бандагонаш чизеро нафармудааст. Ин амр ба рұза низ тааллук дорад. Бе узр мохи Рамазонро рұза нагирифтан гунох аст. Лекин дар баъзе ҳолатхо мумкин аст, ки рұзаи мохи рамазонро нагирим,

ё рұзаи гирифтаамонро қать намоем. Пас бояд дар наздиктарин фурсати муносиб қазои онро ба чо оварем.

[Дар мохи Рамазон рұза нагирифтан ё қать намуданы рұзаи гирифтаамонро, дар ҳолатхои зерин мумкин аст:](#)

1	Мусофират	<p> Ба мусофире, ки дар мохи рамазон зиёдтар аз 90 километр сафар мекунад ва бо ният, ки дар он чо камтар аз панч рұз мемонад, мумкин аст, рұза нагирад. Лекин рұзаи гирифтан хубтар аст.</p>
2	Беморй	<p> Ба шахсе, ки тарс дорад, рұза бемории үро зиёдтар ё таъхире дар барқароршавии тандурустиаш мекунад, мумкин аст, рұза нагирад. Қарори зиёдшавии bemorj ё таъхире дар барқароршавии тандурустиро бояд пизишки донишманд ва бодиёнат барорад.</p>
3	Пирй	<p> Пироне, ки барои доштани рұза күдрат надоранд, метавонанд рұза нагиранд. Пироне, ки қазои рұзаро дошта наметавонанд, бояд барои ҳар як рұзи рұза фидя диханд.</p>
4	Зани ҳомила ё ширдех	<p> Агар зани ҳомила ё ширдех гумон дошта бошад, ки рұза ба саломатии ү ё фарзандаш зарар мерасонад, пас мумкин аст, ки рұза нагирад.</p>
5	Ҳайз ё нифос дар занон	<p> Агар зани рұзадор ҳайз бинад ё таваллуд кунад, рұзаи ү фосид мешавад. Дар муддати ҳайз ё нифос ба ү рұза гирифтан мумкин нест.</p>
6	Чанг	<p> Агар сарбозе, ки дар Рамазон бо душманон мечанғад, гумон дошта бошад, ки рұза үро бекувват мекунад, ба ү рұза нагирифтан қоиз аст.</p>
7	Мачбурий ё таҳдид	<p> Агар шахси рұзадорро маңбур кунанд, ки рұзаашро бихұрад ва ба күштән ё зарар овардан ба узвхояш таҳдид кунанд, ба ү мумкин аст, ки рұза нагирад ё рұзаи доштаашро қать намояд.</p>
8	Гурұснагай ё ташнагии шадид	<p> Агар гурұснагай ё ташнагай шахси рұзадорро то өле беҳол намояд ва ү гумон барад, ки ташнагай ё гурұснагай бар тан ва ақли ү зарар мерасонад, шикастани рұза барояш қоиз мешавад.</p>

ФИДЯИ РӮЗА

 Пирҳои нотавон, ки рӯза дошта наметавонанд ва бемороне, ки шифо намеёбанд қазои рӯзан моҳи Рамазонро намегиранд. Ба ҷои ин қазоӣ, онҳо барои ҳар як рӯзи Рамазон, ки дар он рӯза гирифта натавонистанд, ба факирону мӯҳтоҷон озуқаворӣ ё пул барои ҳӯрду ҳӯрок медиҳанд. Инро «**Фидя**» меноманд.

 Микдори фидя мувофиқи миқдори садақаи фитр аст, ки дар охири моҳи Рамазон дода мешавад. Фидяи як рӯзи рӯза ин озуқаворӣ ё пул ба микдоре, ки як инсонро бо ҳӯроки субҳона ва ҳӯроки шом таъмин намояд. Инчунин миқдори фидя аз имкониятҳои шахсии диханда вобастааст.

САДАҚАИ ФИТР

 Садақаи фитр – ин садақаест, ки мусулмонони соҳибнисоб аз оила ва тани худ медиҳанд. Садақаи фитр, ки дар моҳи Рамазон дода мешавад, воҷиб аст.

 Камтарин миқдори садақаи фитр ин озуқавориест, ки дар давоми як рӯз барои ҳӯрдани як шаҳс коғист, ё арзиши пулии ин озуқаворӣ мебошад. Миқдори зиёдтарин барои садақаи фитр нест. Касоне, ки зиёдтар медиҳанд, савоби зиёдтар мегиранд.

 Садақаи фитрро бояд пеш аз иди Рамазон пардоҳт қунем. Бо ин кор мо факирону мӯҳтоҷонро хушҳол соҳта, ба онҳо имконият медиҳем, ки иди Рамазонро ҷашн гиранд.

 Садақаи фитр ин ҳайри бадан ва саломатии мост. Мо бо воситаи садақаи фитр ба Худованде, ки моро ҳалқ карду мусулмон оғарид ва ба мо саломатӣ ва оғият барои рӯза доштани моҳи Рамазон ато намуд ва барои он, ки то иди Рамазон зинда мондем изҳори миннатдорӣ мекунем.

РӮЗАИ НАЗ҆҆Й

 Рӯзай назрӣ - ин рӯзаст, ки мо барои вафои ваъдаи худ дар назди Худованд адо менамоем. Доштани ин рӯза воҷиб аст.

Ду навъи рӯзай назр аст:

1. Рӯзай назрии бо шарт

➤ Масалан агар мо қавл додем: «Агар модарам шифо ёбад ман се рӯз барои ризои Худованд рӯза ҳоҳам гирифт», пас агар модар шифо ёфт, албатта бояд се рӯз рӯза гирем.

2. Рӯзай назрии бе шарт

➤ Агар мо қавл додем: «Ман барои ризои Худованд, як рӯз рӯза мегирам», пас қадом рӯзе, ки мо рӯза гирем назри худро адо намудем. Агар мо қавл додем: «Ман рӯзи душанбеи ояндаро рӯза мегирам» - пас бояд рӯзи душанбеи ояндаро рӯза гирем.

НАМОЗИ ТАРОВЕХ ☺☺

- ❖ Намози таровех – ин намозест аз бист ракъат иборат буда, дар моҳи шарифи Рамазон хонда мешавад. Хондани ин намоз барои мардон ва занон суннати муаккада мебошад.
- ❖ Намози таровехро чи дар масҷид бо ҷамоат ва чи ба танҳо дар хона хондан мумкин аст. Лекин гузоштани ин намоз бо ҷамоат савоби зиёд дорад.
- ❖ Инчунин ба шахсоне, ки бо ягон узр рӯза нагирифтаанд, гузоштани намози таровех суннати муаккада мебошад.

ЭЪТИКОФ ☺☺

- ❖ Муддате дар масҷид фориг будан бо мақсади ибодати Ҳудованд, «**эътикоф**» номида мешавад.
- ❖ Баъд аз фарз шудани рӯзai моҳи шарифи Рамазон Паёмбарамон то охири ҳаёташ ҳар сол даҳ рӯзи охири моҳи Рамазон эътикоф мекард. Аз ин рӯ **эътикофи даҳ рӯзи охири Рамазон суннат аст**.
- ❖ Пеш аз он, ки эътикоф кунем, бояд либоси поку покиза пушида, ба худ атр бизанем. Дар эътикоф бояд Қуръон, ҳадис ва китобҳои динӣ бихонем; зикр кунем, намозҳои нафл ва қазоӣ гузорем. Ҳамеша даст бо дуо дошта, аз суханони зишту бехуда дурӣ ҷуста, ба рафткор ва кирдори худ дикқат дода, бидонем, ки дар ҳузури Ҳудованди бузург ҳастем.

ТАРОВЕХИ АВВАЛ

Яке аз бегоҳҳои мубораки моҳи Рамазон буд. Ба анҷоми моҳи шарифи Рамазон ҳафт рӯз монда буд. То ин рӯз Паёмбар (салаллоҳу алайҳи ва салам) баъд аз намози ҳуфтан ба хонааш мерафт. Аммо имшаб ў аввалин маротиба дар масҷид намози таровехро гузорид. Мардуме, дар он ҷо буданд, ба вай иқтидо намуданд. Намози таровех то гузаштани сеяки шаб давом ёфт.

Вакте фардо шуд, мардумон дар бораи намози таровехи хондаи Паёмбар бо ҷамоат, ба ҳамдигар ҳабар медоданд. Лекин шаби он рӯз Паёмбар намози таровехро бо ҷамоат нағузошт.

Дар рӯзи дигар ў боз намози таровехро дар масҷид бо ҷамоат гузошт. Намоз то нисфи шаб давом кард. Рӯзи дигар Паёмбар намози таровехро бо ҷамоат нағузошт.

Дар охир, вакте ба поён расидани моҳи Рамазон се рӯз монда буд, Паёмбар намози таровехро бо ҷамоат то субҳ баргузор намуд. Аммо барои он, то мардум ҳато нафаҳманд, ки намози таровех фарз шудааст, ў дигар намози таровехро бо мардум бо ҷамоат нағузошт ва ба ёронаш фармуд, то намози таровехро дар хонаҳояшон танҳо – танҳо гузоранд.

Дар замони хилофати ҳазрати Умар барпо намудани намози таровех бо ҷамоат дар масҷид тасдиқ шуд.

ШАБИ ҚАДР ⚡

◆ Чуноне, ки мохи рамазон байни дигар моҳҳо чойгоҳи хос дорад, инчунин шаби Қадр байни дигар шабҳо чойгоҳи хос дорад. Худованди бузург дар шаъни ин шаб чунин фармудааст: «**Дар ҳақиқат, Мо Қуръонро дар шаби қадр нозил кардем! Шаби қадр беҳтар аз ҳазор моҳ аст.** Дар он шаб фариштагону Ҷароил ба фармони Парвардигорашон барои анҷом додани корҳо мефароянд. **Он шаб то тулӯи бомдод ҳама салому эминӣ аст!**»

◆ Шаби Қадр – шаби муборак буда, дар он раҳмат ва баракати бепоёни Худованд нозил мешавад. Дар ин шаб гуноҳон бахшида ва дуоҳои мӯъминон қабул мешаванд.

◆ Паёмбарамон дар даҳ рӯзи охири моҳи шарифи рамазон хеле зиёд ибодат мекард. Яке аз ин сабабҳо он аст, ки «шаби Қадр», ки «беҳтар аз ҳазор моҳ аст» дар ин шабҳо мебошад.

◆ Бинобар ин, мо низ ба ин даҳ рӯзи рамазон маҳсусан ба шаби 27-уми он бояд таваҷҷӯҳи хос дошта бошем. Дар ин шаб, ки ба арзиши 83 соли ҳаёт баробар аст, мо бояд қушиш кунем, ризои Парвардигорамонро ба даст орем. Шаберо, ки дар он аввалин оятҳои Қуръон нозил шуданд ва нури Ислом равшан шуд, мо бояд чунин гузаронем:

⌘ дар масҷидҳо ба мавъизаҳо гӯш биандозем,

- ⌘ Қуръон бихонем,
- ⌘ намоз бигузорем,
- ⌘ дуо бикунем,
- ⌘ салавот бифиристем,
- ⌘ аз Худованди бузург омӯрзиши гуноҳ бипурсем ва қадру қимати ин шабро бидонем.

Паёмбар фармудааст:

«Касе, ки дар шаби Қадр бар асоси имони ба Худо ва умеди аҷр ва подош аз Вай, ба намоз биистад (ва ба ибодат машғул шавад) гуноҳони гузаштаи ў бахшида мешавад».

(Бухорӣ, Имон, 25)

Оиша (разияллоҳу анҳо) аз Паёмбари Худованд пурсид:

«Эй Паёмбари Худованд, агар донистам қадом шаб шаби қадр аст чӣ бигӯям?»

Паёмбар ба ў дуoi зериро омӯзонд:

«Худовандо! Ту бахшандай ва авғу бахшишро ҳатман дӯст медорӣ, пас маро мавриди авғу бахшиши Худ қарор бидех». (Тирмизӣ, Даъват, 84)

Kadir Gecesi Okunacak Dua

اللَّهُمَّ إِنَّا نَعْفُوْ نُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي

Аллоҳумма иннака афуввун тухиббул-афва
фаъфу анни

«Худовандо! Ту бахшандай ва авғу бахшишро ҳатман дӯст медорӣ, пас маро мавриди авғу бахшиши Худ қарор бидех».

ИДИ РАМАЗОН

Мувофики дини мубини Ислом, рӯза доштани мохи шарифи Рамазон фарз аст. Рузи аввали мохи шаввол барои мусулмонон ид мебошад.

Дар рӯзҳои охири мохи Рамазон, мо ба фироқи Рамазон ғамгин мешавем, аз ҷиҳати дигар бошад, ба фарорасии ид хушҳол мегардем. Дар шаби охири Рамазон мо бояд фикр кунем, оё мо дар ҳакиқат ба қадру қиммати Рамазон расидем ва аз хайрҳои он истифода бурдем? Ба Ҳудованд дуо кунем, ки то Рамазони дигар дар қайди ҳаёт бошем ва омодагии худро барои ид бубинем. Дар субҳи фардо либосҳои идонаро пӯшида ба сӯи масҷид шитоб намоем. Бо адой намози ид, ки дар он мо шукр ба Ҳудованд баён мекунем, рӯзи ид оғоз мёбад.

Ид – ин истироҳат нест, балки рӯзест, ки мо онро бо ҷомеа, бо хушҳолӣ ва хушбахтий зистем. Дар рӯзи ид мо волидайн, хешу таборон ва

дӯстонамонро табрик ва муборакбод гуфта аз саломатии онҳо пурсон мешавем ва дуои онҳоро барои саломатии хеш сазовор мешавем. Ба зиёрати волидайн, хешу таборон ва дӯстонамон меравем. Мардумро бо табассум истиқбол намуда, онҳоро бо ид табрик мекунем. Ба дилҳои ятимон ва бенавоён ҳурсандӣ андохта, ба зиёрати пирон ва беморон меравем. Ҳафагии ҳамдигарро баҳшида, дӯстиро барқарор месозем, байни ду шахси ҷангӣ оштӣ мекунем. бо ин сабаб дар рӯзҳои ид равобити ҳешовандӣ ва дӯстӣ мустаҳкам мегардад. Ҳисси раҳмдилӣ бозҳам зиёдтар шуда, дар ғамхорӣ нисбати мардум ва дастирии ҳамдигар и никос меёбад. Дилҳоямон барои мӯхтоҷон, ятимон ва бекасон кушода мешавад.

ЧӢ ГУНА ПАЁМБАР РАМАЗОНРО МЕГУЗАРОНД?

Хушхолии Паёмбарамон
бо омадани Рамазон

Паёмбар фарорасии мохи Рамазонро бо ғаму андӯҳ интизор мешуд. Ҳангоме вақти се мохи муборак мерасид, ў хурсанд шуда дуо мекард: **«Худованд! Раҷабу Шаъбонро барои мо муборак гардон ва Рамазонро насиби мо гардон».**

Пааёмбар дар мохи Раҷаб ва Шаъбон нисбат ба дигар моҳҳои сол, бештар рӯза медошт. Дар фазилати мохи Рамазон ба мо

чунин башорат медод: *«Вақте мохи Рамазон фаро расад, дарҳои биҳишт кушода ва дарҳои дӯзах баста гарданд ва шайтонҳо дар занцир афканда шаванд».*

«Дарҳои биҳишт ҳаштоанд. Яке аз ин дарҳо Райён ном дорад, Файр аз рӯзадорон касе ҳаққи ворид шудан аз он дар надорад. Вақте охирин рӯзадор аз ин дар ворид мешавад, дари Райён баста мешавад. Воридшудагони ин дар аз обе менӯшанд, ки ҳеч гоҳ ташна намешаванд».

Тарзи сухури Паёмбар

Паёмбар ба сахарӣ хӯрдан аҳамияти зиёд медод. Ў мефармуд: «Сахарӣ биҳӯред, зоро дар сахарӣ хӯрдан баракат аст».

Ҳангоме Ирбоз ибн Сория яке аз саҳобаи факирро, ки дар масциди Паёмбар мезист, ба сухур даъват намуда ва ба ўгуфт: «Хуш омадӣ ба дастархони муборак».

Бори дигар Паёмбар аҳамияти сухурро чунин баён намудааст:

«Дар таоми сухур баракат аст. Пас ин таомро тарк накунед. Агар бо ҷуръаи обе ҳам бошад, сахарихӯрӣ намоед. Зоро Худованд ва фариштагонаш ба шахсоне, ки сухур меҳӯранд, раҳмату баракат фурӯ моеоваранд».

Тарзи ифтори Паёмбар

Худованди бузург аз бандагони боихлосу бовафояш хушнуд аст. Ифтор ин вақтест, ки дар он ихлосмандӣ ва бандагӣ маълум мегардад. Бинобар ин Паёмбарамон ба фарорасии вақти ифтор бо дикқат нигоҳ карда меистод. Ў хабар медод, ки Худованд, аз бандагоне, ки дар вақти ифтор ва ба поён расидани рӯзаашон монанди кӯдакон хурсандӣ мекунанд, хушҳол мегардад. Паёмбар фармудааст: «*Мардум то замоне барвакӯт ифтор намоянд, дар хайру хубӣ ҳастанд.*».

Паёмбар ба мо хабар медод, ки дуо ҳангоми ифтор рад намешавад ва пеш аз ифтор чунин дуоро мекард: «*Худоё, барои Ту рӯза доштам ва бар ризқи Ту ифтор менамоям*». Баъд аз ин дуо ў бо хурмо ифтор мекард. Агар хурмо пайдо намешуд бо ҷуръаи обе ифтор мекард ва ба саҳобагонаш инро тавсия менамуд.

Саховатмандии Паёмбар
дар моҳи Рамазон

Саховатмандии Паёмбарамон, ки ҳамагон аз ин саховатманди ба ваҷд меомаданд, дар моҳи Рамазон шакли хосеро мегирифт. Вақти се моҳи муборак ў нихоят саховатманд, «аз боди вазон ҳам дастбаҳайртар» буд. Агар ягон молу неъмат ба дасти ў меомад, дарҳол онро ба мусулмонон инфоқ менамуд. Агар чизеро аз ў

дарҳост менамуданд ў дарҳол қӯшиш мекард, ин дарҳостро ичро намояд. Агар вай ин дарҳостро надошт аз дигарон қарз гирифта медод. Вақте аз ў мепурсиданд, кадом садақа беҳтар аст? Фармуд: «*Садақае, ки дар моҳи Рамазон анҷом гирад*».

Ибодати Паёмбар дар мохи Рамазон

Дар мохи Рамазон Паёмбар ҳарчи бештар намозҳои нафл мегузорид. Бе шакку шубҳа машҳуртари ни намози нафл дар Рамазон, ин намози таровех аст. Дар ин моҳ, ки ибодат, дуо ва зикр хеле зиёд аст, Паёмбарамон бештар Куръон меҳонд. Фаришта Ҷабраил ҳар рӯзи мохи Рамазон назди ўомада, Куръонро ба ҳамдигар меҳонданд. Ҳар сол дар мохи Рамазон Паёмбар дар назди Ҷабраил Куръонро аз аввал то охир як маротиба хатм менамуд, аммо дар охирин Рамазони ҳаёти Паёмбар, Куръон ду маротиба хатм шуд.

Ҳангоми даҳаи охири Рамазон Паёмбарамон (салаллоҳу алайҳи ва саллам) бозҳам бештар ибодат менамуд. Зоро шаби Қадр шабе, ки аз ҳазор моҳ беҳтар ва боарзиштар аст, дар шаби тоқи даҳ рӯзи охири ин моҳ мебошад. Қавли роҷеҳ он аст, ки ин шаб дар шаби 25, 27 ё 29-уми Рамазон мебошад. Ин ҳама Паёмбарро водор соҳт, ки тамоми он даҳ шабро дар зикру ибодати зиёд гузаронад ва ба хотири он як шаб даҳаи охирро пурра эҳё намояд. Ў фармудааст:

«Касе, ки дар шаби Қадр бар асоси имон ба Ҳудо ва умеди аҷр ва подоши аз Вай, ба намоз биштад (ва ба ибодат машгул шавад) гуноҳони гузаштаи ў баҳшида мешавад».

Даҳ рӯзи охири Рамазонро ҷаноби Паёмбар дар масҷиди хеш дар эътикоф мегузаронд. Ў намоз мегузашту ба Парвардигор дуо мекард: «Парвардигорам, ман дар даргоҳи Ту истодаам. Ва аз даргоҳи Ту намеравам, ҳатто маро бибахшӣ.

М. Яшар Кандемир

Қуръон ва рӯза ба шафоати мӯъмин бармехезанд.

Паёмбари Ҳудованд таваҷҷӯҳи моро ба зиёд хондани Куръон дар мохи Рамазон, ки дилҳоямонро пур аз маънавиёт мегардонад, равона мекард. Паёмбар фармудааст:

«Рӯза ва Куръон рӯзи қиёмат ба шафоати мӯъмин бармехезанд.

Рӯза мегӯяд:

«Парвардигоро! Рӯзҳо ман аз ҳӯрдану нӯшидани ў монеъ мешудам. Пас шафоати маро дар бораи ў бипазир».

Куръон мегӯяд:

«Парвардигоро! Ман шабҳо аз хоби ў монеъ мешудам. Пас шафоати маро низ дар бораи ў бипазир».

Ҳамингуна ин ду шафоати мӯъминро мепурсанд».

(Аҳмаб ибн Ҳанбал, Муснад, 6, 188)

РАМАЗОН

Рамазон ҳади Худованد аст,
Моҳи дарсу ибодату панд аст.
Аҳли ислом рӯза медоранд,
Ба Худованд саҷда меоранд.

Ҳар шабе пеш аз дамидани субҳ
Ҳама аз хоб мешавад бедор.
Шомгоҳон ҷавону тир ҳама,
Шукр гӯянду мекунанд ифтор.

Ёрӯ баҳри факиру нодорон,
Бештар мекунанд дар ин ин моҳ.
Нармтар мешавад дили мардум,
Дӯсттар мешаванду некихоҳ.

Вақти ифтор даври дастархон
Ҷамъ оянд чун мусулмонон,
Мешавад имтиҳодашон маҳкам
Неъматест аз Худои мо ин ҳам.

Рамазон – моҳи меҳрпарвари мо,
Мо туро боз интизор шавем.
То ки бо корҳои неки худ
Бо Паямбар қарину ёр шавем.

Ясин МУСТАФИН

САВОЛҲО

Донишамонро месанҷем

Дар назди «Бале» (дуруст) ё «Не» (нодуруст) ба гуфтаҳои зерин, ишора гузоред.

1. Рӯза – ин ибодати хосест, ки дар ҳаёт моро аз корҳои бад бозмедорад, Бале Не
сипар аз дӯзах буда ва сабаби омӯриши гунохонамон аст.

- Рӯзаро қасдан хӯрдан ё бе узр рӯза нагирифтан, қазо ва каффорати
2. он воҷиб мегардад. Бале Не

- Фидя – ин пардоҳти пул ё озуқаворӣ ба факирону мӯхтоҷон, барои
3. ҳар як рӯзи рӯза, аз ҷониби шахсони пири нотавон, ки рӯза дошта Бале Не
наметавонанд ва бемороне, ки шифо намеёбанд.

- Каффорати рӯза - ин рӯзai назрӣ мебошад.
4. Ифтор – ин дар масҷид барои ибодат гӯшанишинӣ кардан аст. Бале Не
5. Дар моҳи рамазон шаби Меъроҷ аввалин оятҳои Қуръони карим Бале Не
6. нозил шуданд. Бале Не

- Бо фаромӯшӣ хӯрдан ё нӯшидан, рӯзаро фосид месозад.
7. Маънои ҳадиси Паёмбар: «Рӯза – сипар аст», яъне рӯза моро аз
8. бадӣ ва гуноҳ нигоҳ медорад. Бале Не

Худро меозмоем

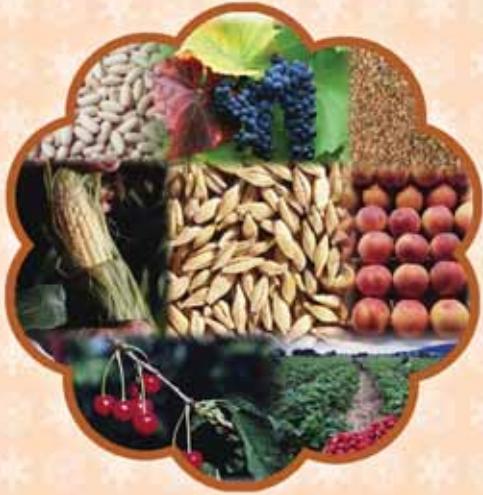
1. Чӣ ба Рамазон тааллук надорад?
- Ҳач намудан.
 - Рӯза гирифтан.
 - Оғози нузули Қуръон.
 - Шаби Қадр.
2. Чӣ ба фоидаҳои рӯза тааллук надорад?
- Ба воситаи рӯза мо муҳаббат ва хушнудии Худовандро ба даст меоварем.
 - Рӯза дошта, мо ба фақирон ёри мерасонем.
 - Ҳангоми рӯздорӣ аз гуноҳон дурӣ чуста, мо худро аз дӯзах эмин месозем.
 - Ба воситаи рӯза мо сабрро меомӯзем.

3. Кадом аз ин рұзақо вошиб аст?
 - а) Рұзаи нафл.
 - б) Рұза дар мохи Мұхаррам.
 - в) Рұзаи назрі.
 - г) Рұза дар мохи Рамазон.
4. Вақти охирі шаб ва аввали дамидані сүбх чй ном дорад?
 - а) Имсок.
 - б) Сухур.
 - в) Ифтор.
 - г) Итикаф
5. Чй рұзаро фосид намесозад?
 - а) Съесть то, что обычно в пищу не употребляется
 - б) Проглотить слону
 - в) Сознательно проглотить каплю дождя или градину
 - г) Проглотить воду при омовении
6. Чй рұзаро фосид месозаду қазои он вошиб мешавад?
 - а) Даромадани об дар гүш ҳангоми оббозй.
 - б) Чанг ё дуде, ки нохост ба гулұ даромад.
 - в) Рұзаро бо маңбурий ё таҳдид хұрдан.
 - г) Қайи нохост.
7. Чист сабаби асосии рұза доштани мусулмонон дар мохи Рамазон?
 - а) Нафси худро боздоштан.
 - б) Тандуруст будан.
 - в) Бо атрофиён муносибатро хуб нигоҳ доштан.
 - г) Амри Худовандро ба چо овардан.
8. Чй рұзаро фосид намесозад?
 - а) Пеш аз вақти ифтор хұрдан бо гүмонае, ки офтоб ғурууб намудааст.
 - б) Оббозй намудан, бо нияти хастаги-ро дур кардан.
 - в) Пасмонаи хұропро ба андозаи нахұд, ки дар байни дандонхо монда буд, фурұ бурдан.
 - г) Нохост қатраи борон, барф ё жоларо фурұ бурдан.
9. Бо кадом сабаб қаты кардани рұза дар мохи Рамазон мүмкін нест?
 - а) Ба хона омадани меҳмон.
 - б) Таҳдид ба марг ё зарар ба саломатай.
 - в) Чанг бо душманон.
 - г) Мусофират

**Чойхои холигиро дар
чумлақо пур кунед.**

(Қадр /рахмат /бібахш /шасту як /магфират /қазо /назрі /тандурустій /Райён)

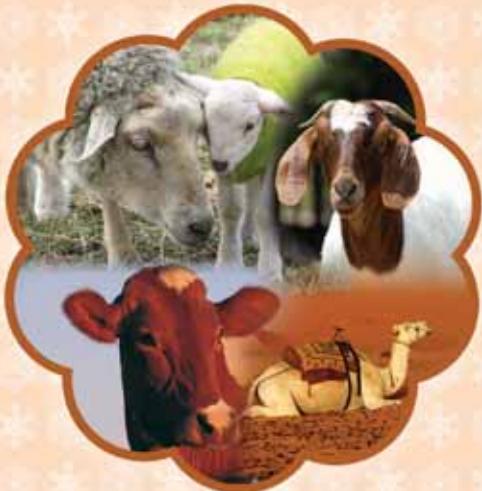
1. Аввали Рамазон -, мобайн -, охир – раҳои аз оташи дұзах.
2. Рұза гиред ба дасторед.
3. Каффорати рұзаро одатанрұз мегиранд.
4. Агар мо бо фаромүшій рұзаро хұрдему гүмөн кардем, ки рұзаи мо фосид шудааст, пас хұрдан ва нұшиданро давом додем, пас бояд ҳамон рұзро гирем.
5. Рұзае, ки мо барои ризои Худованд ваяда додем бигирем, рұзаи ном дорад.
6. Паёмбари Худованд дар шаби ин дуоро меҳонд: «Худовандо! Ту бахшандай! Бахшишро дўст медори! Пас маро !»
7. «Дарҳои биҳишт ҳаштоанд. Яке аз ин дарҳо ном дорад. Файр аз рұзадорон касе ҳаққи ворид шудан аз он дар надорад. Вақте охирин рұзадор аз ин дар ворид мешавад, дари Райён баста мешавад. Воридшудагони ин дар аз обе менўшанд, ки ҳеч гоҳ ташна намешаванд».

КҮПРУКИ БАЙНИ САРВАТМАНДУ ФАКИР

ЗАКОТ

- ✿ Садақа ва закот
- ✿ Закот чист?
- ✿ Фоидаҳои закот
- ✿ Қоидаҳои закот
- ✿ Закот чӣ гуна пардоҳт мешавад?
- ✿ Саховатмандии Паёмбарамон

ОЗМОИШИ МИННАТДОРЙ

Паёмбарамон (салаллоҳу алайхі ва саллам) ғоҳо ба саҳобагонаш ҳикоятҳои миллатҳои гузаштаро нақл менамуд.

Яке аз он ҳикоятҳо ин аст:

Дар замоне се яхудӣ мезистанд, яке пес, ки ба бемории пуст мубтало буд, дигараш бемӯй ва сеюмаш нобино. Ҳудованди бузург хост онҳоро озмоиш кунад, ва фариштаеро назди онҳо фиристод. Нахуст фаришта назди пес омаду аз ўпурсид:

Пес ба фаришта посух дод:

- Дўст дорам, ки пўст ва ранги зебо дошта бошам ва ин мусибат, ки мардум намегузоранд, пеши онҳо бишинам ва аз ман ранҷ мебаранд бартараф гардад.

Он фаришта дасти худро ба тамоми баданаш молид, ки дар асари ин тамоми пусти баданаш хуб шуд. Фаришта аз ў боз пурсид:

- Чӣ навъ молро дўстдорӣ?

- Шутур – посух дод, шифоёфта ба ў.

Ҳудованд ба ў шутури бордор дар моҳи даҳум ато намуд. Фаришта ба ў дуо карда гуфт: «Ҳудованд дар ин атояш ба ту баракат дихад», ва нопадид гардид.

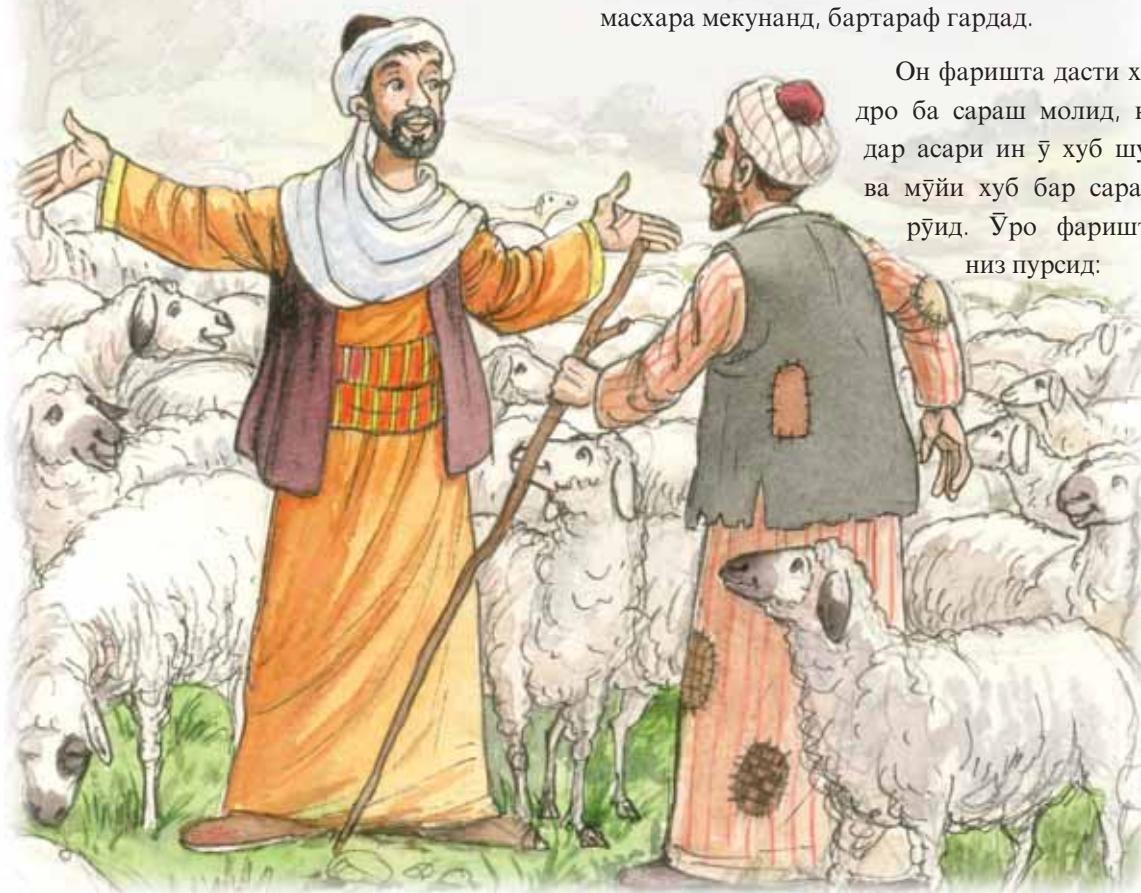
Сипас фаришта назди бемӯй рафта аз ў низ пурсид:

- Аз ҳама бештар чӣ ҳоҳишдорӣ?

Бемӯй ба фаришта посух дод:

- Ҳоҳишдорам, ки мўйи хуб бар сарам бирӯяд ва он нороҳатие, ки мардум бар сарам масхара мекунанд, бартараф гардад.

Он фаришта дасти худро ба сараш молид, ки дар асари ин ў хуб шуд ва мўйи хуб бар сараш рӯид. Ўро фаришта низ пурсид:

- Чӣ навъ молро дӯст дорӣ?
- Гов – ҷавоб гуфт, шахси дуввум.

Худованд ба ў гови бордор ато намуд. Пас фаришта ба ў дуо карда гуфт: «Худованд дар ин гов ба ту баракат дихад». Сипас назди шахси нобино рафту аз ў низ пурсид:

- Аз ҳама бештар чӣ ҳоҳиш дорӣ?
- Мехоҳам, ки ҷашмҳоям бино бошанд, то ҳамаи мардумро бубинам.

Он фаришта дасти худро ба ҷашмҳои нобино молиду онҳо дарҳол бино гаштанд. Боз аз ў пурсид:

- Чӣ навъ молро дӯст дорӣ:
- Гӯсфанд – дар посухи худ гуфт шифоёфта.

Ба ў гӯсфанди бордор дода шуд. Фаришта ба ў низ дуо карда гуфт: «Худованд дар моли ту баракат дихад».

Ҳар яке аз шутур, гов ва гӯсфанд таваллуд карданд ва дар муддати кутоҳе зиёд шуданд. Пас ҳар яки онҳо соҳиби пода ва раммаи ҳамоният сершумор шуданд. Сипас он фаришта ба ҳукм ва дастури Худованд, барои озмоиши онҳо бирафт. Дар аввал ў назди шахси якум бирафту гуфт:

Ман шахси факир ва мусофири ҳастам. Аз Худованди бузург мадад мепурсам, ки маро ба манзилам бозгардонад. Дар сафари худ ҳамаи моламро сарф намудам ва чизе надорам, ки ба ватани худ баргардам. Магар ин ки ту бароям шароит фароҳам созӣ то тавонам ба ватанам баргардам. Акнун ба номи Худое, ки туро ранг ва ҷамоли хуб, пусти зебо ва ин сарватмандиро баҳшидааст, ба ман як шутур бидех.

Он шахс ба фаришта бонг зада гуфт:

- Фақирони зиёде инҷо ҳастанд ва ман на метавонам ба ҳар яке онҳо шутур бидихам.

- Гумон дорам, ки ман туро мешиносам. Ту ҳамон шахси пес нести, ки мардум аз ту нафрят мекарданд? Ту ҳамон шахси факир нести,

ки Худованд бар ту ин сарватро ато намуд? - ба ёди ў расонд фаришта.

- Не, ҳамаи ин сарватмандӣ ба ман аз бобоҳоям мерос мондааст, - дурӯғ гуфт шахси песь.

- Агар ту дурӯғ мегӯй Худованд туро ба ҳоли пешинаат бозгардонад! – гуфт фаришта.

Сипас пеши бемӯй омаду ўро низ ҷунин озмоиш намуд. Ин шахс ҳам мисли пес ҳоҳиши фариштаро рад кард. Фаришта дар охир ба ў гуфт:

- Агар ту дурӯғ мегӯй Худованд туро ба ҳоли пешинаат бозгардонад!

Билохира, фаришта назди нобиное, ки қаблан даст бар ҷашмонаш молида буд, рафта гуфт:

- Ман мусофири факир ҳастам, ки аз ватани худ дур мондаам. Ҳангоми сафар ҳамаи молам тамом шуд ва ҳечгуна шароите надорам, ки ба манзилам баргардам. Танҳо Худованд маро ба манзилам бармегардонад ва умед дорам, ки ту ба ман кӯмак мерасонӣ. Ба номи Худованде, ки туро ҷашми бино баҳшидааст, аз ту як гӯсфанд талаб мекунам, то онро фурӯҳта ба ватанам биравам.

Он шахс дар посух гуфт:

- Дар ҳақиқат ман қаблан нобино будам. Худованд бо фазл ва қарами худ маро бино гардонд. Ман факир будам. Худованд маро бой гардонд. Ба ту гӯсфанд лозим бошад – чи қадар ҳоҳӣ бигир. Барои ҳушнудии Худованд ман талаби туро рад намекунам.

- Ҳамаи молатро назди худ нигаҳ дор. Худованд хост ҳар сеи шуморо озмоиш намояд. Ба ў аз ту розӣ шуд. Аммо он ду – пес ва бемӯй ҷазои худро гирифтанд, - инро гуфта фаришта гайб зад.

(Бухорӣ, Анбиё, 51; Муслим, Зуҳд, 10)

СОҲИБИ ҲАҚИҚИИ АМВОЛИ МО КИСТ?

Дини мубини Ислом доимо мардумонро барои кор намудан ва ризки ҳалол ба даст овардан, даъват мекунад. Лекин доимо бояд дар ёд дошт:

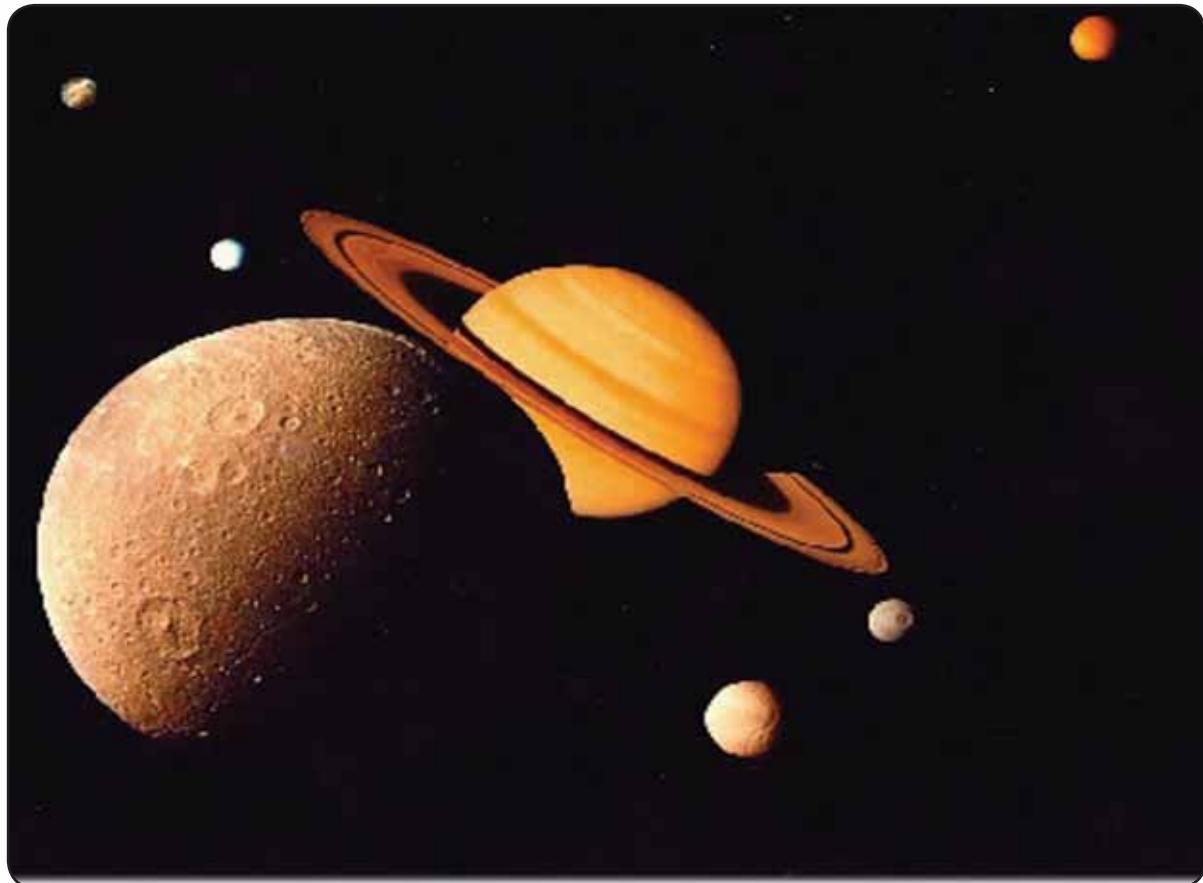
Ҳамаи неъматҳоро ба мо Худованд додааст. Ӯст соҳиби ҳақиқии амволи мо. Ин ҳамаи неъматҳоро Ӯ ба мо муваққатӣ барои озмоиш додааст: Оё амволе, ки Ӯ ба мо додааст чуноне, ки амр кардааст, сарф менамоем. Худованд амр намудааст, ки молу мулки аз хочат зиёди худро ба факирону мӯхтоҷон бидиҳем.

Агар мо амволе, ки Худованд бар мо додааст чуноне, ки Ӯ амр намудааст сарф намоем, пас дар ин озмоиш комёб мешавем.

Худованди бузург фармудааст:

Бигӯ: «Бор Худоё, Тӯй - дорандай мулк! Ба ҳар кӣ бихоҳӣ, мулк медиҳӣ ва аз ҳар кӣ бихоҳӣ, мулк меситонӣ! Ҳар касро, ки бихоҳӣ, иззат медиҳӣ ва ҳар касро, ки бихоҳӣ, хорӣ медиҳӣ! Ҳамаи некиҳо ба дasti туст ва Ту бар ҳар коре тавоной!»

(Сураи «Оли Имрон» 26)

САДАҚА ВА ЗАКОТ

Молу мулкеро, ки Худованд додааст, дар рохи ризои Ӯ сарф карданро «**инфок**» меноманд. Беҳтарин навъи инфоқ – ин садақа ва закот мебошад.

Кӯмакеро, ки шахси мусулмон бо хоҳиши худ медиҳад, садақа ном дорад. Одатан, «**садақа**» гуфта, ба мӯҳтоҷон кӯмаки молиро дар назар доранд. Аммо садақа – ин нафақат пулу моле, ки мо ба мӯҳтоҷон медиҳем. Ҷаноби Паёмбар фармудааст, ҳар як кори ҳайре, ки мо анҷом медиҳем, - садақа аст. Ва он корҳои ҳайре, ки бо анҷоми он мо савоби садақаро мегирим, ба мо мисол меовард. Он корҳо инҳоянд:

- ◆ Ба мӯҳтоҷон кӯмаки молӣ кардан, - садақа аст.
- ◆ Ба шахси қарздоре, ки дар адой қарз душвориҳо дорад, муҳлати баргардондани қарзро зиёдтар кардан, - садақа аст.
- ◆ Амр ба маъруф ва наҳӣ аз мункар, - садақа аст.
- ◆ Аз роҳ монеаҳоро, ки мардум ба онҳо дучор мешаванд, бартараф кардан, - садақа аст.
- ◆ Ба шахсе роҳро нишон додан ё фаҳмонидан, - садақа аст.
- ◆ Ба шахсе ба нақлиёт савор шудан ё дар боркуни борҳояш кӯмак расондан, - садақа аст.
- ◆ Байни ду шахси ҷангӣ сулҳ кардан, - садақа аст.
- ◆ Номи Худовандро дар забон бо қалимаҳои «Аллоҳу Акбар»,

«Алҳамдулиллоҳ», ё «Ло илоҳа иллаллоҳ» зикр кардан, - садақа аст.

- ◆ Салом кардан, - садақа аст.
- ◆ Бо ҳубӣ сухан гуфтан, - садақа аст.
- ◆ Таълим гирифтан ва таълим додан, - садақа аст.
- ◆ Ҳар як қадамеро, ки барои адой нағоз ба сӯй масҷид мегузорем, - садақа аст.
- ◆ Дарахт шинондан, - садақа аст.
- ◆ Ҳар як кореро, ки мард барои хушбахтии оилааш мекунад, -садақа аст.
- ◆ Фарзанде, ки ба падару модари худ, бародаронаш ва ҳоҳаронаш кӯмак мерасонаду ба нисбати онҳо ҳубӣ мекунад, - садақа аст.

Худованди бузург фармудааст:

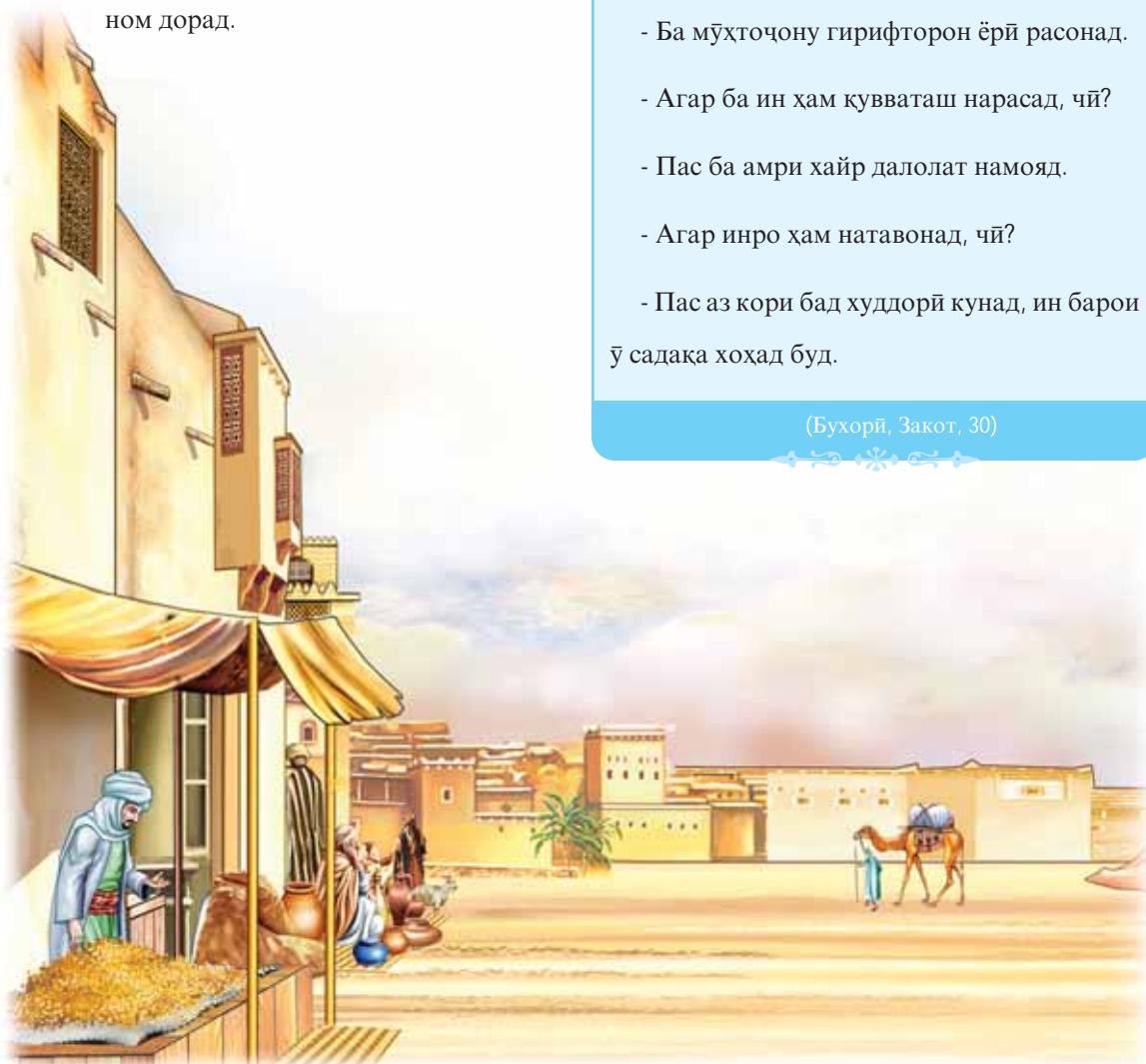
«Эй қасоне, ки имон овардаед! Аз он чӣ ба шумо рузӣ додаем, садақа кунед...»

(Сураи «Бакара», 254)

Мухтасаран:

«Ҳар кори хайре, ки барои хушнудии Худованд анҷом ёбад – садақа аст». (Бухорӣ, Адаб, 33)»

Яъне, мағҳуми «садақа» дар динамон хеле васеъ аст. Барои садақа кардан, сарватманд будан шарт нест. Ҳар шахси мусулмон метавонад бо қадри имкониятҳои молияш садақа дихад ё савоби садақаро бо корҳои нек ба даст орад. Лекин як навъи дигари инфоқ вучуд дорад, ки фақат ба имкониятҳои молӣ вобастагӣ дорад. Худованди бузург ба мусулмонони сарватманд воҷиб гардонд, ки қисми амволи худро ба мӯҳтоҷон диханд. Ин ибодати молӣ яке аз руқнҳои пачгонаи Ислом аст, ки **«закот»** ном дорад.

Паёмбари Худованд фармуда аст:

- Бар ҳар мусулмон садақа додан воҷиб аст.

Саҳобагон гуфтанд:

- Агар чизе наёбад, чӣ?

Паёмбар гуфтанд:

- Бо дастон меҳнат кунад, аз он нағъ бардорад ва садақа дихад.

- Агар инро ҳам натавонад, чӣ?

- Ба мӯҳтоҷону гирифткорон ёрӣ расонад.

- Агар ба ин ҳам қувваташ нарасад, чӣ?

- Пас ба амри хайр далолат намояд.

- Агар инро ҳам натавонад, чӣ?

- Пас аз кори бад худдорӣ кунад, ин барои ў садақа хоҳад буд.

(Бухорӣ, Закот, 30)

• 41 •

ЗАКОТ ЧИСТ?

❖ **Закот** – ин, аз чониби шахси мусулмони сарватманд, ба ҳадафхое, ки динамон муайян кардааст, супоридани қисми амволаш мебошад.

Худованди бузург фармудааст:

«Намоз бигзоред ва закот бидиҳед! Ҳар некиро, ки пешопеш барои худ равона медоред, назди Худояш хоҳед ёфт. Албатта Худо ба корхое, ки мекунед биност».

(Сураи «Бакара», 110)

Закот – покизагӣ

Яке аз маъноҳои калимаи «закот» - «покизагӣ» мебошад. Супоридани қисми моли бадастовардай шахси мусулмон ё супоридан аз амволи доштааш ба мӯҳтоҷон, рӯҳ ва ҷисми ўро покиза мегардонад. Инсон аз гуноҳон ва баҳилӣ покиза мешавад. Аз дилбастагӣ ба амволи дунё озод мегардад.

«Аз дороиҳояшон садақа биситон, то ононро поку мунаzzах созӣ!»

(Сураи «Тавба», 103)

ФОИДАХОИ ЗАКОТ

ЗАКОТ

- ✿ Ин миннатдорӣ барои неъматхое, ки ба мо дода шуд.
- ✿ Эҳсоси раҳмдилӣ ва ғамхориро ба ваҷд меорад.
- ✿ Амволро покиза мекунад.
- ✿ Аз баҳилӣ ва худгарастӣ нигоҳ медорад.
- ✿ Мухаббат ва дастгириро мустаҳкам месозад.
- ✿ Амволро аз вайроншавӣ ва нестшавӣ хифз менамояд.
- ✿ Ба зиёдшавии амвол ва бойгарӣ мусоидат мекунад.

Худованди бузург фармудааст:

«Мисоли онҳо ки моли худро дар роҳи Худо ҳарҷ мекунанд, мисоли донаест, ки ҳафт ҳӯша бароварад ва дар ҳар ҳӯшае сад дона бошад. Худо подоши ҳар киро, ки бихоҳад, чанд баробар мекунад. Худо кушоишдиҳанда ва доност!»

(Сураи «Бакара», 261)

Барои неъматхое, ки Худованд ба мо ато намудааст, мо бояд ба Ў сипосгузорй кунем. Сипосгузории ҳақиқи – ин аст, ки молу мулки худро ончуноне, ки Худованд ба мо фармудааст, истифода барем. Ба мұхточон додани аз чил як ҳиссаи амволи худ, мо ибодатеро ба чо меоварем, ки бо он мо сипосгузории худро ба Худованд баён менамоем. Ва бо адой закоти худ, аз касе миннатдорие интизор неstem. Ҳамин гуна бо воситай адой закот мо **миннатдории хешро барои неъматхое, ки ба мо дода шуд, баён менамоем.**

Шахсони сарватманде, ки дорои ҳамаи амвол ҳастанд, ҳамеша наметавонанд, аз ҳолу ахволи факирону мұхточон бохабар бошанд. Ҳангоме, ки мо барои адой закоти хеш бо факирону мұхточон дучор мешавем, мо аз наздик ба ахвол, мушкилот ва ниёзмандиҳои онҳо ошно мешавем. Мо мебинем, шахсони камбағал дар қадом ҳолатҳои душвор ва сангин қарор доранд. Бо күмаки хеш ба факирону мискинен, мо мусибат ва мушкилоти онҳоро осонтар мегардонем. Ҳамаи ин дар дилҳоямон **эҳсоси раҳмдилӣ ва ғамхориро ба вачд меорад.**

Худованди бузург фармудааст: «ва дар молҳояшон барои пурсандау маҳрум ҳақке буд». (Сураи «Зориёт», 19). Аз ин гуфтаҳо бармеояд, ки факирону мискинен дар боигарии шахсони сарватманд, ҳақке доранд. Агар мо ин ҳақро ба факирону мискинен пардохт нанамоем, пас маълум мешавад, ки мо ҳаққи онҳоро аз худ кардем ва ҳаққи мардумро аз худ кардан ҳаром аст. Агар дар амволамон ҳаром дошта бошем, пас ин моли мо ифлос аст. Бо пардохти ин ҳақ, ҳаққи факирону мискинен аз дорои хеш, мо амволи худро аз ҳаром поку покиза мекунем. Ҳамин тавр **закот амволро покиза мекунад.**

Худованди бузург фармудааст:

«Ва таъомро дар ҳоле, худ дўсташи доранд, ба мискину ятим ва асир меҳӯронанд, шуморо фақат барои Худо таъом медиҳем ва аз шумо на музде меҳоҳем на шукре. Мо аз Парвардигори худ метарсем, дар рӯзе, ки он рӯз рӯйҳо турши мешавад ва тарснок аст. Худо онҳоро аз бадии он рӯз нигаҳ дошт ва ононро таровату шодмонӣ баҳшид».

(Сураи «Инсон», 8-11)

Паёмбари Худованд фармудааст:

«Агар ҳоҳӣ, ки дилат нарм шавад, пас фақирро таом бидех ва ятимро навозииши бикиун».

(Ахмад ибн Ҳанбал, 2, 263)

Худованди бузург фармудааст:

«Аз дороиҳояшон садақа биситон, то ононро поку муназзаҳ озӣ!»

(Сураи «Тавба», 103)

Закот ва хайдастӣ муҳаббати моро нисбат ба молу мулк назорат мекунад, моро аз ҳарчи бехуда манъ мекунад. Ба мо омӯзиш медиҳад, ки дар ҳаёт сарватмандӣ - муҳимтарин чиз нест. Аз кӯмакрасонӣ ба дигарон эҳсоси хурсандиро дар дилхоямон ба вачд меорад. Закот моро **аз бахилӣ ва ҳудпарастӣ нигоҳ медорад**. Ба мо фурсат мебахшад, аз ҷумлаи он шахсон бошем, ки натанҳо дар фикри ҳуд ҳастанд, балки фикри дигаронро низ мекунанд ва дороҳояшонро ба-рои ҳушҳолии дигарон сарф менамоянд.

Паёмбари Худованд фармудааст:
«*Касе закот медиҳад, ба меҳмон таом медиҳад ва ба шаҳси мусибатдор кӯмак мерасонад, аз бахилӣ раҳо меёбад.*»

(Табаронӣ, Муъҷамулқабир, 4, 256)

Закот – ин кӯпрукест, ки бо воситай он қисме аз молу мулки сарватмандон ба факирон мерасад. Бо воситай он алоқаҳо байни сарватмандон ва факирон мустаҳкам мегардад. Ҳасаду қинаро дур месозад. **Байни одамон муҳаббат ва дастгириро мустаҳкам месозад.** Ба воситай закот сарватмандон ба факирон дилсӯзӣ ва ғамҳории ҳудро нишон медиҳанд. Факирон бошад, аз ҷониби ҳуд ба сарватмандон эҳтиром пайдо мекунанд. Дар ҷомеа дастгирӣ, ёрии ҳамдигар ва ҳамкорӣ инкишоф меёбад. Ин гуна закот ниёzmanдиҳои факирону мискинонро бартараф сохта, асоси осудагӣ ва оромро дар ҷомеа ба ниҳомедарорад.

Паёмбари Худованд фармудааст:

«*Кӯпруки Ислом – закот аст*»

(Хайсамӣ, Маҷмауззавоид, 1, 480)

Закот ва садақа амволро аз вайроншавӣ ва нестшавӣ ҳифз менамояд. Ин суханонро зарбулмасали ҳалқӣ: «Садақа радди бало», таквият мебахшад. Чунки кӯмак расондан ба як шаҳси факир ё бенаво ва дар ҳаққи ҳуд дуои ӯро гирифтан, моро аз бисёри балоҳо нигаҳ медорад. Шахсоне, ки ба факирону қамбагалон кӯмак мерасонанд, Худованд раҳмат ва ҳимояи ҳудро ба онҳо фурӯ мевараад.

Паёмбари Худованд фармудааст:
«*Амволи ҳудро бо воситай закот ҳифз намоед*»

(Байҳакӣ, Шуабулимон, 5, 184)

Закот ба зиёдшавии амвол ва бойгарӣ мусоидат мекунад. Худованди бузург дар ояти муборак:

«Моле, ки ба рибо медиҳед, то дар амволи мардум афзун шавад, назди Худо ҳеч афзун намешавад ва моле, ки барои хушиудии Худо аз бобати закот медиҳед, зиёд шавад, касоне ки чунин кунанд, мукофоти музоъаф (дучанд) доранд» (Сураи «Рум», 39), ишорат намудааст, ки молу мулки шахсоне, ки закот медиҳанд, дар афзоиш аст. Дар асоси ин афзоиш дуоҳои он шахсоне, ки мо хушҳол соҳтем ва дуоҳои фариштагон гузошта шуда аст. Дуoi фақирон, камбагалон ва фариштагон сарчашмаи осудагӣ ва оромии сарватмандон мебошад.

Паёмбари Худованд фармудааст:

«Ҳар рӯз вақти субҳ дамидан ба замин ду фаришта фурӯ меоянд. Якеаш талаб мекунад: «Худовандо! Шехсеро, ки дар роҳи (ризои) Ту инفوқ мекунад, бозҳам бойтар гардон!» Дигараши дуо мекунад: «Худовандо!

Молу мулки баҳилро аз байн бибар».

(Муслим, Закят, 57)

ХУДОВАНД ЗИЁДТАР МЕДИҲАД!

Дар замони ҳукмронии халифа Абӯбакр (разияллоҳу анху) дар Мадина норасоии ҳӯрокворӣ ба амал омад. Амр ба ҳамин ҳол расид, ки ҳатто ғалла барои пухтани нон ёфт намешуд. Ин ҳолро дида тоҷирони Мадина корвонҳои худро барои ҳариди ғалла омода месоҳтанд.

Дар ин замон корвони ҳазрати Усмон бо сад шутур пур аз ғалла аз шаҳри Димишқ ба Мадина омада расид. Он ғаллае, ки ҳазрати Усмон овард, барои қонеъ гардондани ҳочате, ки қисми зиёди мардуми Мадина ба нон доштанд, кофӣ буд. Чунки мардуми Мадина дар он замон наонқадар зиёд буданд.

Баъзеи тоҷирон ба ҳазрати Усмон барои ҳаридани ғаллае, ки ўз Димишқ оварда буд, муроҷиат намуданд. Онҳо барои ҳаридани ғалла ба ў 4 дирҳам барои ченаки вазн пешниҳод намуданд. Аммо ҳазрати Усмон он арзишеро, ки ба

ӯ пешниҳод шуд, хеле арzon шумурд. «Ҳаст касе, ки аз Шумо зиёдтар медиҳад» - буд ҷавоби ў. Ва наҳост ба касе ин ғалларо фурӯшад. Ин ҳангом тоҷирон нарҳо зиёд намуданд. Аммо ҷавоби ҳазрати Усмон чун пеш «Ҳаст касе, ки аз Шумо зиёдтар медиҳад» - буд. Дар охир тоҷирон ба ў нарҳи ғалларо бо арзиши 7 дирҳам барои ченаки вазн пешниҳод

Худованди бузург фармудааст:

«Он қасон, ки дар тавонгариву тангдастӣ эҳсон мекунанд....»

(Суран «Оли Имрон», 134)

Худованди бузург фармудааст:

«Садақот барои факирон асту мискинон ва коргузорони ҷамъоварии он. Ва низ барои ба даст овардани дили муҳолифон ва озод кардани бандагону қарздорон ва ҳарҷ дар роҳи Худо ва мусоғирони мӯҳтоҷ ва он фаризаест аз ҷониби Худо. Ва Худо донову ҳаким аст!»

(Суран «Бакара», 261)

написанд омад. Чунки мардум ба ин галла мұхточ буданд.

Оқибат онҳо қарор гирифтанд, ки ба халифа – ҳазрати Абұбакр – мурочиат кунанд ва аз ӯ барои ҳалли ин масъала құмак пурсанд.

Точирон назди халифа омада, ба ӯ ҳолатро шарҳ намуданд. Абұбакр суханони онхоро гүш карда, гуфт:

«Дар ин амр чизе гайриоддй аст. Ба фикрам Шумо Усмонро нодурұст фахмидед. Охир ӯ – домод ва дүсти наздикі Паёмбари Худованд буд. Ӯ шахсе нест, ки ҳоччати мардумро барои ба даст овардани фоидаи худ истифода барад. Биёед ба назди ӯ биравем, то ҳама амр ошкор гардад».

Ҳамаи онҳо назди ҳазрати Усмон рафтанд. Ҳазрати Абұбакр аз ӯ пурсид, чаро вай бо ин нархи кимате, ки ба ӯ пешниҳод шуд, нахост молашро фурӯшад. Ҳазрати Усмон чунин چавоби бохикмат дод:

«Эй халифаи Паёмбари Худо! Онҳо хстанд, ки аз ман галларо бо нархи 7 дирҳам барои ченаки вазн бихаранд. Яңе, ҳафт ба як медиханд. Аммо ман меҳоҳам ба он Касе фурушам, ки ҳафтсад ба як медихад. Оё Худованди бурург барои як кори хайр ҳафтсад маротиба зиёттар мукофот ваъда надодааст? Вақте, ки ман чунин шароит дорам, ки моламро қиматтар фурӯшам, чаро ман ба инҳо мефурӯшам?»

Баъд аз ин چавоби ҳазрати Усмон тоцирон ба андеша рафтанд. Онҳо дарк намуданд, ки дар ҳаққи ҳазрати Усмон гумони бад бурданд. Ҳазрати Устон ҳамаи галларо, ки дар сад штур бор буд, ба сокинони Мадина ройгон, ҳамчун садақа тақсим кард. Ин амр фақирону мұхточонро хеле хурсанд кард. Ҳамин тавр, мушкилоти норасоии ҳұрокворй дар Мадина дар асос ҳалли худро ёфт.

Закот барои, ки фарз аст?

- ✿ Оқил бошад,
- ✿ Болиг бошад,
- ✿ Сарватманд бошад
(мувофиқи меъёри шариат)

Ҳар шахси
мусулмон

Як маротиба
дар як сол

Закот додан фарз
аст

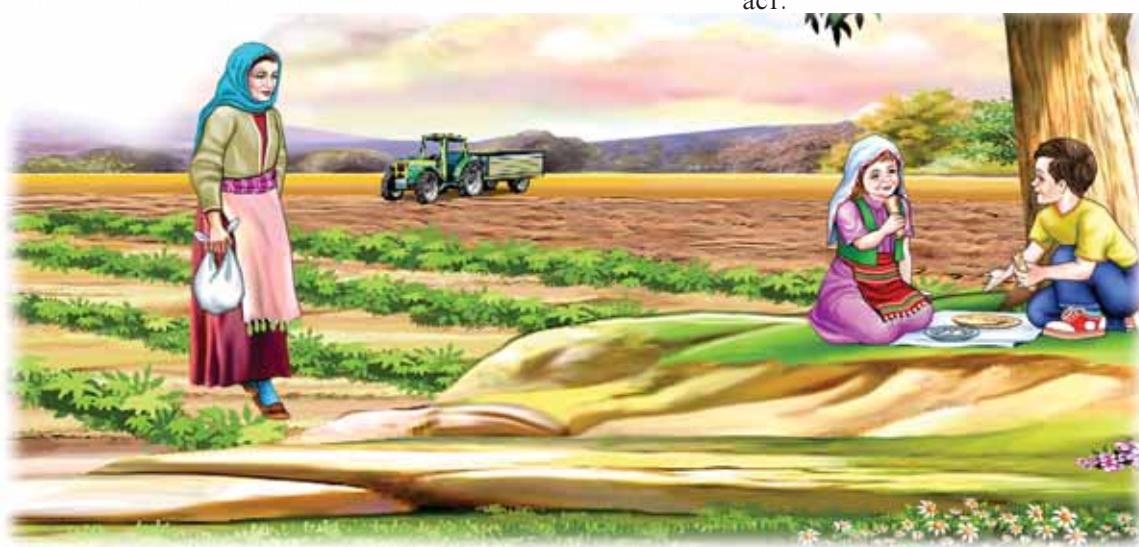
Меъёри сарватмандӣ

Шахсе, ки дорои амвол ё пул ба миқдори нисоб, гайр аз ҳоччатҳои шахсӣ ё қарз дошта бошад, тибқи шариат шахси сарватманд ба ҳисоб меравад.

Ҳадди ақалли моле, ки аз он закот медиҳанд, «нисоб» номида мешавад. Бар шахсоне, ки молашон то ин ҳад расидааст, садақаи фитр ва қурбонӣ кардан воҷиб аст. Барои фарз гардидани закот, шахси соҳибмол бояд дар дasti худ мол ба миқдори нисоб ё зиёдтар аз он, дар муддати як соли қамарӣ (моҳтобӣ) дошта бошад. Предметы первой необходимости

Бо мақсади тиҷорат дар истифода

- ➲ Хонаи истиқоматӣ,
- ➲ Лавозими хона ва асбобу анҷоми рӯзгор,
- ➲ Либосҳо,
- ➲ Мошини шахсӣ,
- ➲ Китобҳо,
- ➲ Асбоби қасбӣ,
- ➲ Пул ё маҳсулоте, ки барои таъминоти оила муддати як сол лозим аст.

• :: ● ● ● ● ● :: •

Миқдори нисоб ва андозаи закот

• :: ● ● ● ● ● :: •

 Агар шахс мувофики меъёри шариат дар муддати як сол бой ва соҳибнисоб бошад, бояд закот дихад.

 Моле, ки аз он закот дода мешавад, баъд аз бартараф намудани ниёзҳои аввалиндарачаи зиндагонӣ ва адои қарзҳо муайян мегардад.

 Миқдори нисоб ва андозаи закот вобаста аз навъи амвол тағиیر меёбад.

Нисоб ва закоти пул ва молҳои тичоратӣ

Вид имущества	Размер нисаба	Объем закята
Тилло	80,18 грамм	Аз чил як фоиз (2,5 %)
Нуқра	561 грамм	
Молҳои тичоратӣ	Баробар ба нархи 80,18 грамми тилло	
Пули нақдӣ	Баробар ба нархи 80,18 грамми тилло	

Нисоб ва закоти чаҳорпоён

Закоти чаҳорпоён аз навъ ва шумораи он вобаста аст.

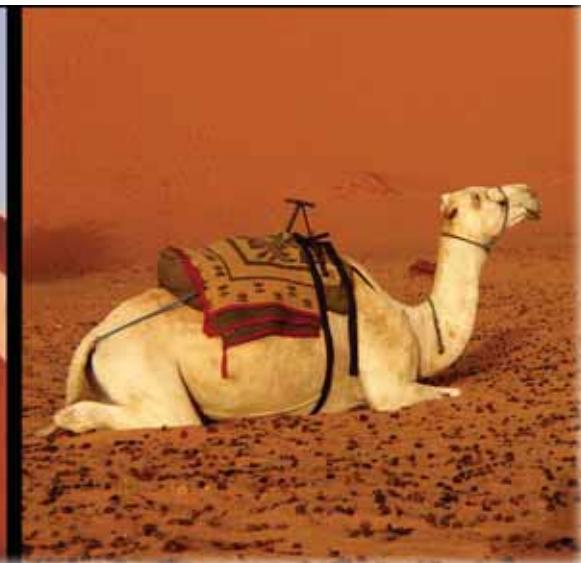
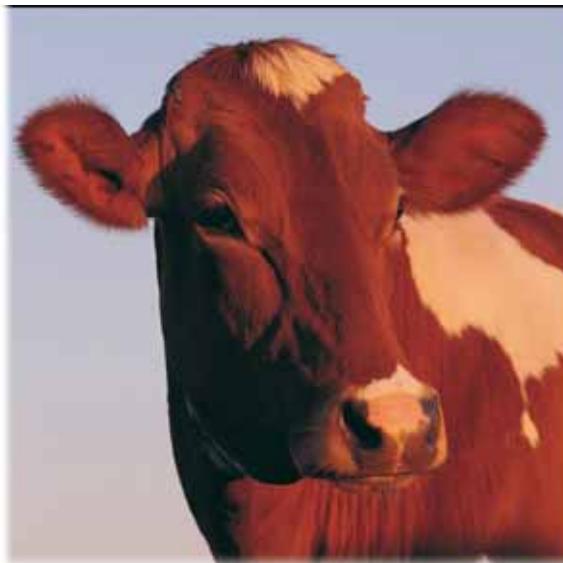
✿ Закоти гӯсфанду буз: аз 40 сар гӯсфанд ё буз то 120 сар гӯсфанд ё буз, як сар гӯсфанд ё як сар буз аст.

 Микдори закоти аз ин шумора болоро аз китобҳои фиқҳӣ дастрас намудан мумкин аст.

✿ Закоти гов: аз 30 сар гов то 39 сар гов як сар гӯсолаи яксола аст.

✿ Закоти шутур: аз 5 сар шутур то 9 сар шутур як сар гӯсфанд ё як сар буз аст.

Нисоб ва закоти ҳосили зироат ва меваҷот

⦿ Закоти ҳосили зироат ва меваҷот «ушр»
номида мешавад.

- ❖ Нисоби ҳосил – 611 килограмм аст.
- ❖ Микдори закоти даштхое, ки обёри намешаванд 10 % аст.
- ❖ Микдори закоти даштхое, ки обёри намешаванд 5 % аст.
- ⦿ Аз ҳамаи маҳсулоти зироатӣ ва меваҷот монанди: гандум, ҷавдор, ҷав, арзан, биринҷ, лӯбиё, лаблабу, ҳарбуза, тарбуз, бодинҷон, сайтун, себ, афлесун, олуча, шафттолу закот пардоҳт мешавад.

⦿ Шарт нест, ки ҳосил муддати як сол дар дasti соҳибаш бошад. Закоти он пас аз ҷамъи ҳосил пардоҳт мешавад.

«Анбори шахсе мекорад, холӣ мегардад; аммо вакти ҷамъи ҳосил ояд, тасаввур биқун, барои ҳар як дона чӣ микдор ҳосил ба даст меорад!

Ба як анбори холигашта ҷанд анбор пур мешавад!

Агар ғаллаи қиштнашууда ба таври муқаррарӣ истифода нашавад ва дар анборҳо хобида истад, пас ҳӯроки мушу ғамбуску митта мегардад.

Мавлоно.

БОГИ ВАЙРОНГАШТА

Дар замоне марди саховатманд мезист, ки боғҳои ангур ва хурмо дошт. Чун вақти ҳосилғундорӣ мешуд, факирону мискинро даъват мекард ва аз меваҳои он боғҳо ба онҳо садақа менамуд. Чун ин мард аз дунё гузашт, ин боғҳоро писаронаш мерос бурданд. Ҳангоме писаронаш ин боғҳои зебову сермеваро ба даст оварданд, аз баҳилӣ нахостанд ба касе аз ин неъматҳо чизе диҳанд.

Ин боғҳоро саховатмандии падарашон пур аз файзу баракат мегардонд. Чунки аз меваҳои ин боғ мӯҳтоҷон истифода мебурданд. Лекин он закотеро, ки падарашон медод, ба андешаи фарзандон хеле зиёд буд ва онҳо нахостанд ин закотро адо намоянд. Ба андешаи онҳо аз додани закот ҳосили боғ кам мешавад ва ба онҳо чизе намемонад. Онҳо дарк намекарданд, ки файзу баракати ин боғҳо бо сабаби ғамхорӣ ва тақсими ҳосили боғ ба факирон буд. Саъю қӯшиш барои ба даст овардани моли дунё ва беаҳамиятӣ нисбат ба дастурҳои дин дилҳояшонро нобино гардонд.

Бародарон баҳона мечустанд то, ки закот надиханд;

«Мо аҳлу аёли зиёд дорем ва онқадар бой ҳам неstem! Ба факирон чизе намедиҳем. Фардо субҳ, барвақт ба боғ рафта ҳосилро ҷамъ мекунем, пеш аз он, ки факирон биёянд!» - маслиҳат карданд онҳо. Ин суханонро гуфта, касе аз онҳо фикр накард, ки соҳиби ҳақиқии ҳамаи неъматҳо Ҳудо-

ванд аст, фикр накарданд, ки дар ҳосилашон факирону мискин ҳақ доранд...

Бо ин сабаб ҳангоме онҳо хуфта буданд, бо фармони Ҳудованди бузург болои боғи онҳо оғату бало аз осмон рехт. Якбора раъду барқи саҳт зад. Дар даште, ки боғу бустонҳо ҷойгир буданд, аз зарбаи раъду барқ оташи саҳт аланга зад ва дар муддати қутоҳ он боғҳои зеборо ба хокистар мубаддал гардонд.

Бародарон аз ҳоли боғ бехабар буда субҳи барвақт, яқдигарро бедор мекарданд.

Шитоб кунед! Агар ҳоҳед ҳосилро ҷам қунед.

ОНҲО БА СҮИ БОҒ РАВОНА ШУДАНДУ ДАР РОҲ БАЙНИ ХУД ОҲИСТА МЕГУФТАНД:

- Огоҳ бошед! Ягон факиру мискинро наздики боғ нагузоред.

Набояд бенавое ба бӯstonи Шумо дарояд!

Чун ба назди боғ расиданд, дар ҳайрат монданд. Онҳо ба ҷашмони худ бовар накарданд. Аз ҳамдигар мепурсиданд: «Шояд мо роҳро хато кардем?» Ин ҳамон макон буд, ки пеш дар ин ҷо боғи онҳо ҷойгир буд. Аммо ҳоло дар ин ҷо боғ нест. Танҳо хокистар дар ҷойи он боғ дида мешуд.

Як бародари бомаърифат, ки дар байни онҳо буд воқеаи ҳолро фаҳмид:

- Не, не! Мо дуруст омадаем, ин боги мо аст. Аз баҳилй мо нахостем ба фақирон чизе бидиҳем, бо ин сабаб Худованд ин балоро ба сари мо фиристоду богамонро сӯзонд. Дилҳои бародарон пур аз ғаму андӯҳ шуд. Онҳо бегоҳӣ чӣ мақсад доштанду, субҳ бо чӣ дучор шуданд... Онҳо ҳамдигарро маломат ва сарзаниш мекарданд: «Ту будӣ, ки ин фикри бадро ба мо пешниҳод кардӣ!»

Бародари бомаърифаташон ба онҳо чунин гуфт:

- Бародаронам! Аз маломати ҳамдигар суде нест. Биёд ба Худованд тавба кунем. Шояд, ки ӯ моро баҳшад.

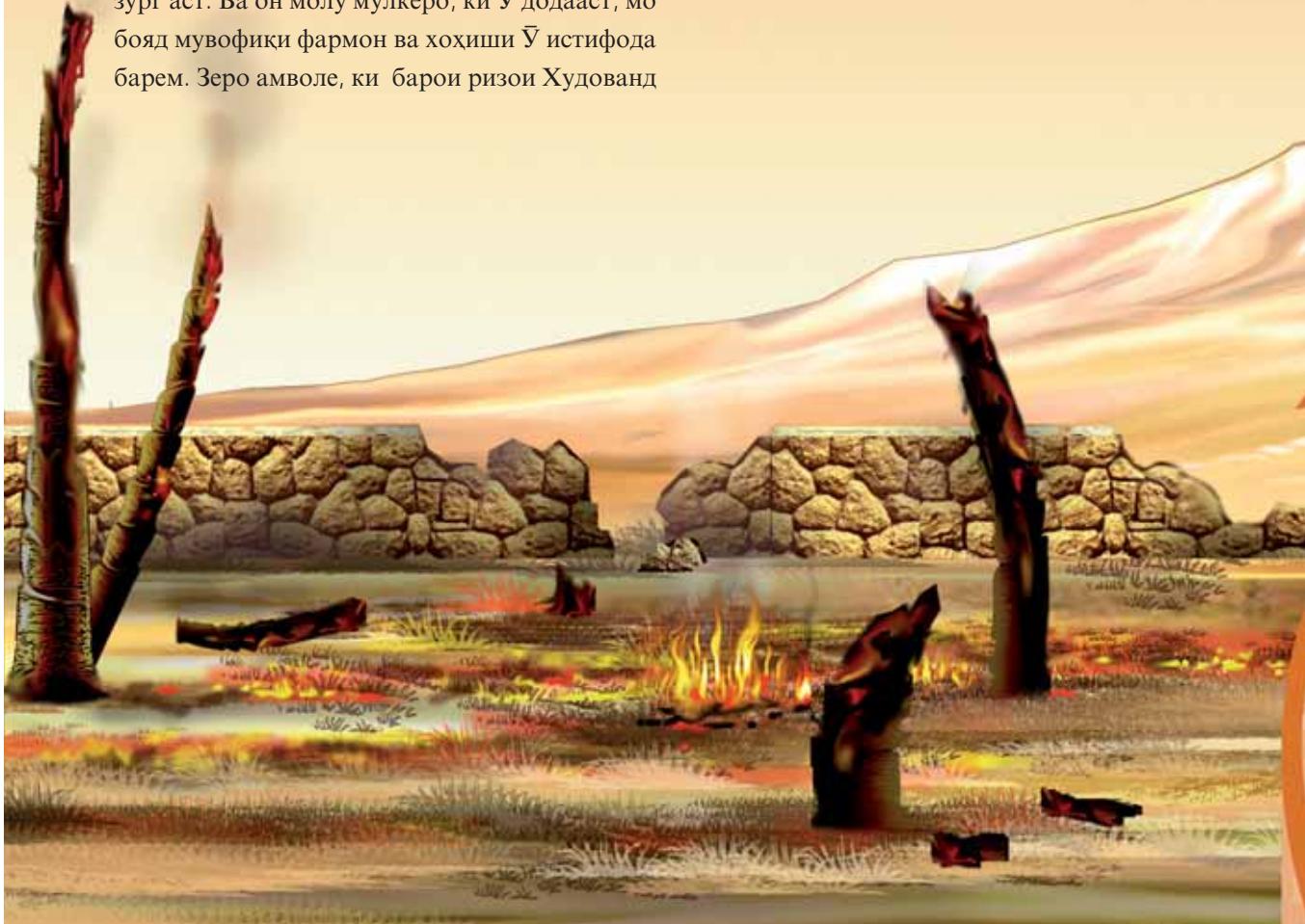
Акнун онҳо хатои худро фаҳмиданд. Охир соҳиби ҳақиқии ҳамаи неъматҳо Худованди бузург аст. Ва он молу мулкеро, ки ӯ додааст, мо бояд мувофиқи фармон ва ҳоҳиши ӯ истифода барем. Зоро амволе, ки барои ризои Худованд

масраф мешаванд, боиси раҳмати ӯ ва восита барои сазовор шудани биҳишт мегардад.

Бародарон тавба карданду ба ҳамдигар гуфтанд:

- Мо гунаҳгорем! Дар ҳақиқат мо хатои бузург кардем. Ҳамаи гуноҳ аз ҷониби мост. Пок аст Парвардигори мо. Худро аз раҳмати худованд ноумед намекунем. Худованд барои гуноҳамон бօғро аз мо гирифт, лекин агар мо бо ихлос ба ӯ рӯй оварем, дар иваз чизе бехтар аз он ба мо медиҳад. Биёд ба раҳмати Худованд умедвор бошем ва ба ӯ рӯй оварем.

(Нигаред Сураи «Қалам», 17-33)

ЗАКОТ БА КӢ ДОДА МЕШАВАД?

Ба гурӯхи зерини одамон закот дода мешавад:

❖ Фақирон:

он шахсоне, ки мувофиқи меъёри шариат сарватманд нестанд, яъне молашон аз нисоб камтар аст.

❖ Мискинон:

он шахсоне, ки дар хӯрок, либос ва дигар талаботи зарурӣ танқисӣ мекашанд.

❖ Карздорон:

он шахсоне, ки агар аз моли доштаашон қарзи худро адо намоянд, мискин мегарданд. Ба ин шахсон барои адои қарзҳои худ то он вақте, ки молашон ба нисоб нарасад, закот дода мешавад.

❖ Мусофиран:

тон шахсоне, ки дар роҳ бе пулу мол монданд ва ниёз ба кӯмак доранд. Ҳатто агар дар ватани хеш мол дошта бошанд, ба онҳо закот дода мешавад, то ин ки ба манзилашон баргарданд. Лекин ба онҳо хубтар аст, ки ба чои закот қарз гиранд.

❖ Ононе, ки дар роҳи Худованд ҳастанд: он шахсоне, ки дар роҳи таблиғи дини Худованд, талаби илми Ислом ва таълими он ба дигарон ҳастанд, лекин наметавонанд худро бо таом, либос ва гайра таъмин намоянд. Барои таъмини талаботи зиндагӣ ба онҳо закот дода мешавад.

❖ Дар ояти 60-уми сураи «Тавба» гайр аз панҷ гурӯхе, ки мо зикр намудем, боз се гурӯхи дигар ишора шудааст. Шахсоне, ки ба онҳо закот додан мумкин аст: барои озодсозии ғуломон, шахсоне, ки дилҳояшонро ба Ислом ҷалб намудан лозим аст ва омилони бар закот. Яъне закотро ба ин ҳашт гурӯҳ одамон додан мумкин аст.

❖ Мо метавонем ҳамаи закоти худро ба яке аз шахсони ин гурӯҳҳо диҳем ё онро байни ин гурӯҳҳо тақсим намоем.

❖ Дар тақсими закот аз хешовандони худ шуруъ намудан бехтар аст.

Худованди бузург фармудааст:

«ва дар молҳояшон барои пурсандаву маҳрум ҳакқе буд».

(Сураи «Зориёт», 19)

ЗАКОТ БА КӢ ДОДА НАМЕШАВАД?

- Ба сарватмандон
- Ба ғайри мусулмонон
- Ба хешовандоне, ки нафақаашон бар гардани мо воҷиб аст (падару модар, бобиву бибӣ, фарзандон ва наберагон)
- Барои бинои мактабҳо, bemoristonҳо, масцидҳо, роҳҳо, ҷоҳҳо, kӯпrukҳо ва ғайра

Закот дада
намешавад

- Ба ҳамсар
- Ба бародарон, хоҳарон, амаку тағо, амаву хола, чиянон ва дигар хешовандон, додани закот мумкин аст.

АЗ ЧИЗИ ДЎСДОШТАИ ХУД ХАЙР КАРДАН

Абўталҳа яке аз ёрони дўстдоштаи Паёмбарамон ва яке аз шахсони бонуфузи мардуми Мадина буд. Ў бустонҳо, даштҳо ва рамаву галлаҳои зиёде дошт. Дар назди масциди Паёмбар ў як боғи хеле бузург ва боарзиш дошт, ки беҳтарини боғхояш буд. Абўталҳа ин боғи хурморо хеле дўст медошт, чунки дар он гайр аз ҳамаи чиз як чоҳе бо оби зулол буд. Ў доимо Паёмбарамонро бо ёронаш ба боғи худ таклиф намуда ба онҳо аз меваҳои ин боғ зиёфат мекард. Дар сояҳои дараҳтони хурмо онҳо доимо сўхбатҳои динӣ мекарданд.

Боре Паёмбарамон дар ҳалқа ҳамроҳи саҳобагон дар масцид нишаста буд. Ва ба онҳо ин оятро тиловат намуд: «Некиро дарнаҳоҳед ёфт, то он гоҳ ки аз он чӣ дўст медоред, инфоқ (нафақа) кунед. Ва ҳар чӣ инфоқ мекунед, Худованд ба он огоҳ аст». (Сураи «Оли Имрон», 92)

Ин оят ба Абўталҳа хеле таъсири саҳт расонд ва ў ба ҷаноби Паёмбар гуфт:

- Эй Фиристодаи Худо! Ин боғе, ки рӯ ба рӯи масцид ҷойгир аст, аз байнин ҳамаи молу мулкам боғи боарзиш ва дўстдоштаам мебошад. Аз ин лаҳза ман ин боғро барои ри-

зои Худованд ба мӯҳтоҷон медиҳам. Бигзор фақирони мусулмон аз мева ва оби ин боғ истифода баранд.

Сипас Абўталҳа ба сӯи боғаш барои ичро намудани қарораш рафт. Дар он ў ҳамсараваш Уммусулаймро дид, ки дохили боғ дар зери сояи дараҳтони нишаста буд, аз вай ҳошиш намуд, ки боғро тарқ намояд.

Уммусулайм пурсид:

Абўталҳа! Чаро мо боғро тарқ мекунем? Оё мо ба кучое сафар мекунем? Абўталҳа посух дод:

- Не, мо ҳеч кучо сафар намекунем. Лекин ин боғ дигар моли мо нест, балки моли фақирони Мадина мебошад, - ва он чиро, ки дар масциди Паёмбар рӯй дод ба ў накл кард. Он гоҳ Уммусулайм пурсид:

- Ин боғро ба факирон ту аз номи ҳардуямон додӣ ё танҳо аз номи худ?

Аз номи ҳардуямон, - буд ҷовоби Абўталҳа.

Худованд аз ту розӣ бошад, эй Абўталҳа, - гуфт Уммусулайм. Фақиронро дида ман фикр мекардам, ки шояд ман ҳам ба ҷои онҳо мебудам, аммо ҳеч ҷурат намекардам ба ту гӯям. Худованд аз мо ин амали некро қабул кунад.

Халифа Умар ибни Абдулазиз ҳалтаҳои шакарро ҳарида ба факирон тақсим мекард. Аз ў пурсиданд:

Оё хубтар набуд, ки агар ту ба ҷои ин пул тақсим мекардӣ?

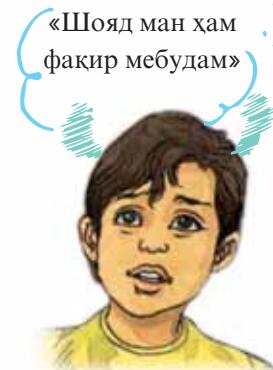
- Ман шакарро хело дўст медорам. Барои ҳамин меҳоҳам он чизеро, ки дўст дорам тақсим намоям, - ҷавоб дод Умар ибни Абдулазиз.

ҲАНГОМИ ДОДАНИ ЗАКОТ ЧИ ГУНА РАФТОР БОЯД КАРД?

Бояд раҳмдил бошӣ

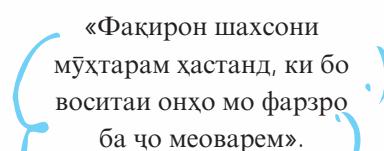
Закотро бояд бо нияти кори хайр, эҳсоси раҳмдилӣ бо дарки он, ки мо метавонистем баҷои ин мӯҳтоҷон бошем, дод.

• 57 •

Бояд фаромӯш накунӣ, ки ибодатро анҷом медиҳӣ

Ҳангоми закот ё садақа додан, бояд фаромӯш накунем, ки мо яке аз фармонҳои Худовандро ба ҷо меоварем, яъне ибодат мекунем. Барои ҳамин мо бояд ба факирону мӯҳтоҷон сипосгузор бошем, ки онҳо сабаби ба ҷо овардани ин ибодати мо ҳастанд.

Ҳангоми закот додан бояд боодоб бошем

Фаромӯш накунем, ки закот ва садақаро мо барои ризои Худованд медиҳем. Чуноне ки ҳадяҳоро дар гилофҳои зебо тӯфҳа менамоем, мо бояд закот ва садақаро ҳамин тавр хуб бидиҳем. Бояд ба онро бо муомилаи хуб ва бо табассум пардохт намоем.

Файр аз ризои Худованд мо бояд чизе дигар интизор набошем. Бо суханони «ин закоти ман барои ту» набояд инсонро мачрӯҳ созем. Муҳим он аст, ки закот ба дасти факир расад. Дар назди Худованд муҳим нест, ки шахси закотгиранда бидонад, ки ин мол закот аст.

«Ба ман писанд аст, вакте ҳадяро бо табассум ва гилофи зебо тақдим мекунанд».

Худованди бузург мефармояд:

«Эй қасоне, ки имон овардаед! Садақаҳои хешро ба миннат ниҳодан ва озор расонидан ботил макунед...»

(Сураи «Бақара», 264)

Бояд ҳақиқатан шахси мӯҳточро ҷустуҷӯ намоӣ

Барои он, ки закоти мо қабул гардад, бояд дар ҷустуҷӯи закотгирандагон бошем. Бояд дар додани закот дагалӣ наканунем, балки бо лутғу мулоимӣ онро супорем. Мақсади закот – он аст, ки бояд ба шахси арзандай он дода шавад. Агар закот ба дасти шахси нолоиқ афтад, дар ин ҳолат бояд аз нав пардохта шавад.

Махсусан бояд шахсонеро дар назар гирем, ки онҳо ҳеч гоҳ ҳоҷатҳои худро ошкор намесозанд, чунки онҳо факирони ҳақиқӣ ҳастанд.

“Как мне найти действительно нуждающегося?”

Паёмбари Худо фармудааст:

«Мискин на он қасест, ки гирди мардум давр мезанад ва дар талаби як ё ду лукма нон ва як ё ду дона хурмо (ҳар сӯ) мегардад, балки мискин он қасест, ки барои нобуд соҳтани ҳоҷҷаташ чизе надорад ва аз (ин ҳолати) ў касе наметавонад пай барад, то ба ў чизе садақа қунад ва (худи) ў ҳам барпой истода аз мардум чизе намепурсад».

(Бухорӣ, Закот, 53)

БО МЕҲНАТИ ҲАЛОЛИ ХУД КАСБ НАМУДАН, БЕҲ ЗИ ГАДОИСТ

Паёмбари Худованд гадоҳоро дӯст намедошт ва мегуфт:

«Ҳар кӣ аз шумо ресмонро бигирад, ба кӯҳ равад ва ҳезум оварда фурӯшад ва аз он бихӯраду садақа дихад, ўро беҳтар аз он аст, ки аз мардум гадой кунад».

(Бухорӣ, Закот, 53)

Паёмбари Худованд фармудааст:

«Дasti садакадиҳанда беҳтар аз дasti садакагиронда аст».

(Бухорӣ, Закот, 18)

Марде аз ансор ба назди ҷаноби Паёмбар омаду садақа пурсид. Паёмбарамон аз ў пурсид:

- Оё дар хона чизе дорӣ?

- Бале, ман як қурпае дорам. Бар як тарафи он ман меҳобам, бо дигар тарафаши худро мепӯшонам. Боз ман қоса дорам, ки бо он об менӯшам? – посух дод ин шахс.

- Бирав ва ин чизҳоро биёр, - фармуд Паёмбар.

Он шахс рафту он чизҳоро овард. Ҷаноби Паёмбар ин чизҳоро гирифта аз атрофиёнаш пурсид:

- Ҳаст шахсе, ки ҳаридани ин чизҳоро меҳоҳад?

- Ман метавонам, ки инҳоро бо як дирхар бихарам, - дар ҷабоб гуфт шахс.

Паёмбар боз як ё ду маротибаи дигар пурсид:

- Кӣ зиёдтар медиҳад?

Ин замон қасе ҷавоб дод:

- Ман метавонам, ки инҳоро бо ду дирхар бихарам, - Паёмбарамон ин чизҳоро ба он шахс фурӯҳт. Он ду дирхамеро, ки гирифт ба соҳиби он чизҳо доду гуфт:

- Бо як дирхам ба фарзандонат ҳӯрок бихар, бо дигараш тавар ва ресмон, барои буридан ва қашондани ҳезум.

Ин шахс чуноне, ки Паёмбар ба ў насиҳат кард ба ҳезумкашӣ ва ҳезумфурӯши машғул шуд. Баъд аз понздаҳ рӯз ин шахс назди Паёмбар омаду ҳабар дод, ки даҳ дирхам қасб намуд. Қисми онро барои ҳӯрок ва қисми дигарашро барои пӯшок сарф намуд.

Он гоҳ Паёмбар фармуд:

- Ҷӣ хубтар аст: бо ин шакл зиндагӣ кардан, (бо араки ҷабон қасб намудан) ё дар рӯзи қиёмат дар назди Худованд бо нишонаи гадой истодан? (Абӯдовуд, Закот, 26)..

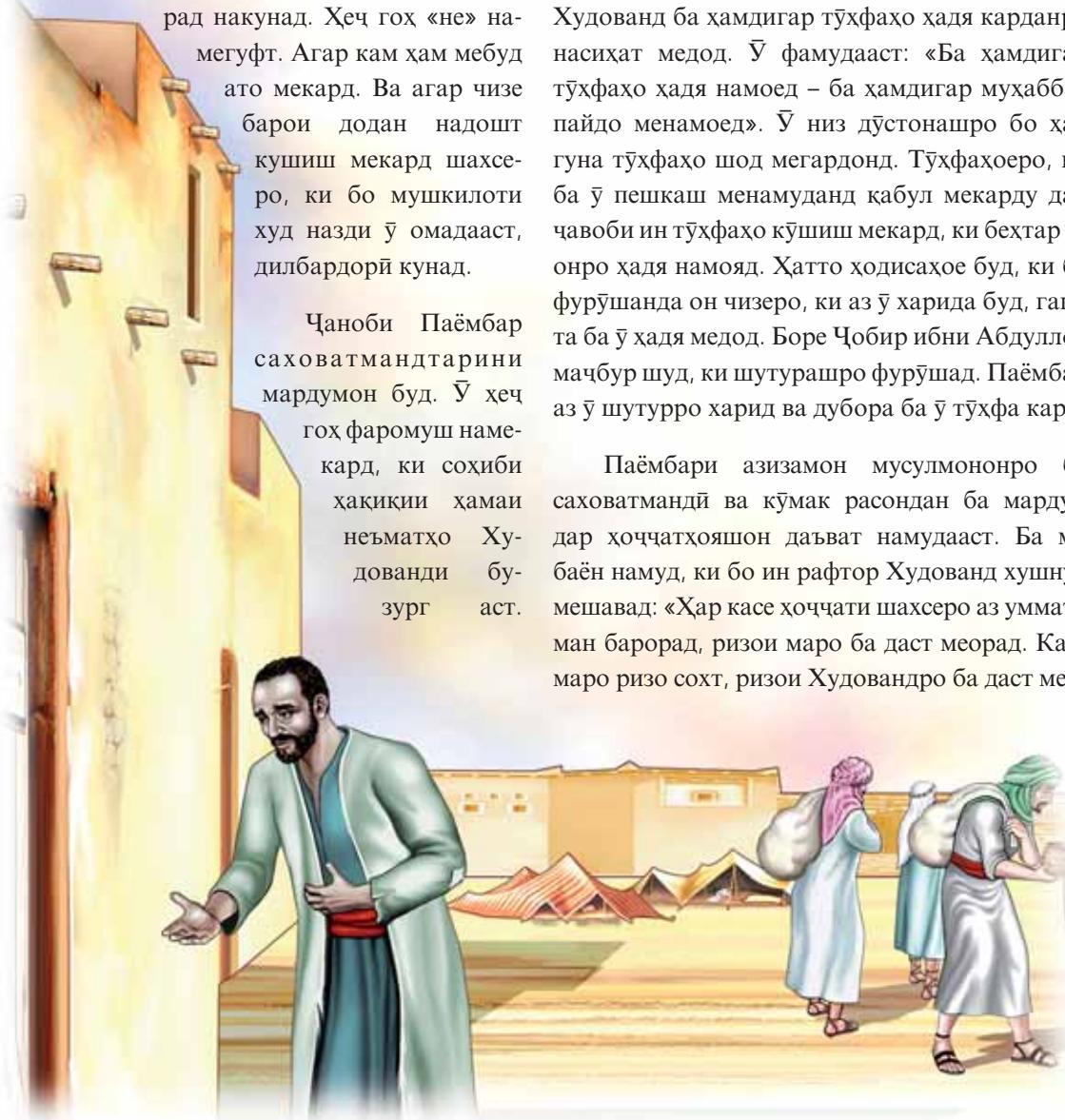
САХОВАТМАНДИИ ПАЁМБАР ВА ОМОДА- ГИИ Ӱ БАРОИ КӰМАК РАСОНДАН

Ба кӯмаки мардумон доимо омода будан, ба талаботи онҳо ҷавоб додан, бо факирон, ятимон ва мӯхтоҷон ғамхорӣ кардан, ин ҳама аз беҳтарин хислатҳои Паёмбарамон буд. Агар шахсе ба мушкилоте дучор мешуд, дарҳол назди Паёмбар рафта аз мушкилиҳои ҳуд ба ӯ ҳабар медоданд. Вакте аз ӯ ҷизе талаб мекарданд, ӯ қӯшиш мекард, ки талаби касерорад накунад. Ҳеч гоҳ «не» на-
муғут. Агар кам ҳам мебуд ато мекард. Ва агар ҷизе барои додан надошт қушиш мекард шахсено, ки бо мушкилоти ҳуд назди ӯ омадааст, дилбардорӣ кунад.

Чаноби Паёмбар саховатмандтарини мардумон буд. Ӱ ҳеч гоҳ фаромуш намекард, ки сохиби ҳақиқии ҳамаи неъматҳо Худованди бузург аст.

Душвориҳои факирону мӯхтоҷон ӯро аз душвориҳои ҳудаш зиёдтар ташвиш медоданд. Ӱ гуруснагонро таом медод ва бо ин сабаб ӯ кам вақт ҳӯроки шомро дар танҳои меҳӯрд. Ба қарздорон кӯмак мерасонд, баъзе вақт қарзҳои онҳоро адо менамуд. Яке аз шаклҳои саховатмандӣ – ин ба дӯстон тӯхфаҳо ҳадя намудан ва онҳоро хурсанд кардан аст. Паёмбари Худованд ба ҳамдигар тӯхфаҳо ҳадя карданро насиҳат медод. Ӱ фамудааст: «Ба ҳамдигар тӯхфаҳо ҳадя намоед – ба ҳамдигар муҳаббат пайдо менамоед». Ӱ низ дӯстонашро бо ҳар гуна тӯхфаҳо шод мегардонд. Тӯхфаҳоеро, ки ба ӯ пешкаш менамуданд қабул мекарду дар ҷавоби ин тӯхфаҳо қӯшиш мекард, ки беҳтар аз онро ҳадя намояд. Ҳатто ҳодисаҳо буд, ки ба фурӯшандა он чизро, ки аз ӯ ҳарида буд, гашта ба ӯ ҳадя медод. Боре Ҷобир ибни Абдуллоҳ маҷбур шуд, ки шутурашро фурӯшад. Паёмбар аз ӯ шутурро ҳарид ва дубора ба ӯ тӯхфа кард.

Паёмбари азизамон мусулмононро ба саховатмандӣ ва кӯмак расондан ба мардум дар ҳоҷҷатҳояшон даъват намудааст. Ба мо баён намуд, ки бо ин рафтор Худованд хушнуд мешавад: «Ҳар касе ҳоҷҷати шахсено аз уммати ман барорад, ризои маро ба даст меорад. Касе маро ризо соҳт, ризои Худовандро ба даст мео-

варад. Ва шахсе, ки Худованд аз ӯ ризо бошад, подоши ӯ биҳишт аст».

Паёмбар мегуфт, ки шахсони нек дар ин дунё ва дар охират хушбаҳт ҳастанд. Аммо баҳилон – дар ҳарду олам бадбаҳт ҳастанд. Паёмбар мегуфт, ки саҳоватмандӣ инсонро ба Худованд, ба биҳишт ва ба мардумон наздиктар месозад: «Саҳоватманд ба Худованд ба биҳишт ва ба мардумон наздик аст. Баҳил дур аз Худованд аз биҳишт ва аз мардумон ва наздик ба дӯзах аст». Чунин буд саҳоватмандии Паёмбари азизамон. Ҳайру некӣ, ғамхорӣ ва муҳаббат нисбат ба мардум дили ӯро пур карда буд. Тамоми ҳаёташ ӯ чунин буд. Имкониятхову шароити зиёд дошта ӯ зиндағии хоксоронаро бартар медонист.

Паёмбар Худованд фармудааст:

«Ба ду шахс ҳасад бурдан ҷоиз аст:
ба шахсе, ки молашро дар роҳи
Парвардигор сарф менамояд, ва шахсе,
ки бо илме, ки ба ӯ Худованд додааст
амал мекунаду дигаронро ин илмро
меомӯзонад».

(Бухорӣ, Илм, 15)

Як зани мусулмон ба ҷаноби

Паёмбарамон пироҳане, ки бо дастони худ дӯхта буд, тӯхфа намуд. Паёмбар дар ҳақиқат ба ин тӯхфа ниёз дошт. Ӯ тӯхфаро гирифта ба сӯи хонааш равона шуд. Пироҳанро пӯшида ӯ ба масcid баргашт. Ба яке аз саҳобагон ин пироҳан хеле писанд омад. Ӯ аз саҳоватмандии ҷаноби Паёмбар боҳабар буда, аз вай талаб кард:

«Эй Фиристодаи Худо! Ҷигуна пироҳани зебо доред. Оё онро ба ман ҳадя намекунед?»

Паёмбарамон гайр аз ин пироҳане дигар надошт, аммо ӯ дар ҷавоб талабро рад накард ва дарҳол аз тани пироҳанро кашида ба вай ҳадя намуд.

Саҳобагон он саҳобаро, ки аз Паёмбари Худо талаби пироҳан кард, хичолат доданд.

Чаро ту аз ӯ пироҳанро талаб намудӣ? Охир ӯ дигарашро надорад. Оё ту намедонисти, ки ӯ талаби касеро, ки аз ӯ пурсад рад намекунад?

Саҳоба посух дод:

Ман ин пироҳанро барои пушидани он талаб накардам, балки барои он талаб намудам, ки кафани ман шавад.

Ҳангоме ин саҳоба вафот кард, ӯро дар он пироҳане, ки ба ӯ Паёмбар ҳадя намуда буд, печонданд.

(Бухорӣ, Адаб, 39; Ҷанозӣ, 29)

БОЯД БА ПАЯМБАРАТ ШАВӢ МОНАНД

Андеша намегузорадам ором,
Кайҳост, ки аҳли хона дар хобанд.
Имрӯз ба ман бигуфт устодам:
Бояд ба Паямбарат шавӣ монанд.

Ӯ бар ҳама ҳарфи хеш буд содик,
Бар кизбу дурӯғ саҳт нафрат дошт.
Гар сарвати ин ҷаҳон ба пояш буд,
Аз он ба тамаъ хасе намебардошт.

Волоҳиммат буду саховатманд,
Нерумандтар зи гурди рӯйинтан.
Дастур бидод бар мусалмонон,
То ҳифз кунанд кӯдакону зан.

Бо нури ҷаҳони кибриё ин дам
Бар ҷону дилам ситорагон тобанд.
Ӯ Рабб, ҳама дам талош ҳоҳам кард,
То ки ба Паямбарам шавам монанд.

Гулсария Ахметянова

САВОЛҲО

Донишамонро месанҷем

Давоми чумларо ёбед.

- Шахси соҳибмол ва соҳиблупул ба микдори нисоб,
- Аз чил як ҳиссаи тилло ё нукра
- Закот ба наберагони худ
- Ҳангоми пардохти закот набояд фаромӯш кунем, ки
- Закот барои бинои масҷидҳо, мактабҳо, беморхонаҳо,
- Закот – ин кӯпрукест, ки бо воситаи он
- Аз ҷониби шахси мусулмони сарватманд, супоридани қисми амволаш
- Дасти садакадиҳанда
- Нисоби тилло
- Камтарин микдори садақаи фитр
- ин таоми як шахс дар муддати як рӯз ё арзиши пулии ин таом аст.
- ба ҳадафҳое, ки динамон муайян кардааст, закот номида мешавд.
- беҳтар аз садақагиранд аст.
- ё 2,5 % ҳамчун закот пардохт мешавад.
- 80,18 грамм аст.
- дода намешавад.
- мо ибодатро ба ҷо меорем.
- роҳҳо, ҷоҳро ва кӯпрӯқҳо маайян нашудааст.
- амволи сарватмандон ба факирон мерасад.
- мувофиқи шариат сарватманд ба ҳисоб меравад.

Худро меозмоем

1. Закот ба кӣ дода намешавад?
 - a) Дар роҳмондагон
 - b) Факирон
 - c) Қарздорон
 - d) Падару модар.
2. Закот, садака, курбонӣ ва садақаи фитр байни худ чӣ алоқамандӣ доранд?
 - a) Ёрии ҳамдигар ва дастгирӣ
 - b) Росткорӣ ва адолат
 - c) Мехнатдӯстӣ ва хушхолӣ
 - d) Сабр ва некӣ

3. Кадом аз ин ашёо ба чизҳои зарурӣ ва аввалиндарачаи зиндагонӣ дахл надоранд?
 - a) Хонаи истиқоматӣ
 - b) Мошини шахсӣ
 - v) Молҳои истеҳсолӣ ва тиҷоратӣ.
 - g) Асбоби қасбие, ки дар кор ло-
зиманд.

4. Нисоби гӯсфанду буз чӣ миқдор аст.
 - a) 40
 - b) 30
 - v) 20
 - r) 100

5. Ҳукми садақаи фитр чист?
 - a) Фарз
 - b) Воҷиб
 - v) Суннат
 - g) Мустаҳаб.

6. Кадом аз ҷумлаҳои зерин нодуруст аст?
 - a) Закот аз дилбастагӣ ба моли дунё ва баҳилий нигоҳ медо-
рад.

- 6) Закот амволро покиза мегар-
донад ва ба зиёдшавӣ ва бара-
кати он мусоидат мекунад.

- 7) Закот мӯҳабbat ва дастгириро
дар байнӣ мардум мустаҳкам
месозад.

- 8) Закот бойхоро бойтар,
фақиронро фақиртар мегар-
донад.

**Ҷойҳои холигиро дар
ҷумлаҳо пур кунед**

(молҳояшон / донаест / намепурсад / поку муназзаҳ / дилат)

✳ Мискин он қассет, ки барои нобуд соҳтани ҳочҷаташ чизе надорад ва аз (ин ҳолати) ӯ қасе наметавонад пай барад, то ба ӯ чизе садақа кунад ва (ҳуди) ӯ ҳам барпой истода аз мардум чизе»..

✳ «Ва дар барои пурсандаву маҳрум ҳақке буд».

✳ «Мисоли онҳо ,ки моли ҳудро дар роҳи Ҳудованд ҳарҷ мекунанд, мисоли, ки ҳафт ҳӯша бароварад ва дар ҳар ҳӯшае сад дона бошад.

✳ «Агар ҳоҳӣ, ки нарм шавад, пас фақирро таом бидех ва ятимро навозиш бикун».

✳ «Аз дороиҳояшон садақа биситон, то ононро созӣ!»

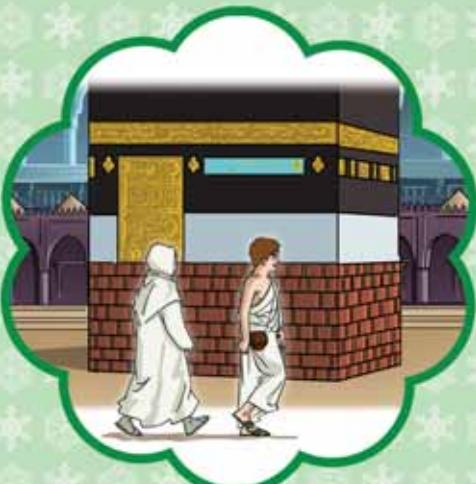
САФАРИ МУБОРАК

ХАЧ

- ✿ Ҳаҷ чист?
- ✿ Фоидаҳои ҳаҷ
- ✿ Маконҳои ибодат дар ҳаҷ
- ✿ Зиёратгоҳҳо дар Макка ва Мадина
- ✿ Фарзҳои ҳаҷ
- ✿ Ҷӣ гуна ҳаҷ анҷом бидиҳем?
- ✿ Умра
- ✿ Ҳаҷчи Паёмбарамон

ЗАМЗАМ

Худованди бузург ба ҳазрати Иброҳим (алайхиссалом) амр намуд, ки ҳамсара什 Ҳочар ва писараш Исмоилро ба Макка барад. Макка дар роҳи корвонгузар аз Яман ба Сурия чойгир буд. Дар он замон ончо хеч кас намезист. Ончо сахрои сүзону бекасу беоб буд. Лекин ҳазрати Иброҳим фармони Худовандро ичро намуд. Ҳамроҳ бо занаш Ҳочар ва фарзандаш Исмоил, ки он вакт күдаки навзод буд, рӯ ба роҳ ниҳод. Баъд аз сафари дуру дароз онҳо ба Макка расиданд. Ҳазрати Иброҳим Ҳочар ва Исмоилро ончо бо як машқ обу каме таом гузошт. Ҳазрати Иброҳим рӯ ба бозгашт сўи Димишқ ниҳод. Ҳочар аз паси ў мерафту мепурсид:

Эй Иброҳим, моро дар ин биёбони беоб гузошта кучо меравӣ? Моро ба кӣ мегузорӣ?

Ба пурсишҳои ботакори ў ҳазрати Иброҳим посух намедод. Аз ин рафтори ҳазрати Иброҳим, Ҳочар фаҳмид, ки инчо сабаби номаълуме ҳаст. Ҳочар аз ў пурсид:

- Худованд ба ту амр кард, ки моро инҷо гузорӣ?

Ҳазрати
Иброҳим та-
рафи ў гаш-
та посух
дод:

- Бале. Худованд инчунин амр кард.
- Пас бирав. Худованд ба мо коғӣ аст. Ў моро ҳимоя мекунад. Ў бехтарин дӯст ва ҳимоятгар аст, - гуфт Ҳочар ва ба назди фарзандаш баргашт.

Ин устуворие, ки Ҳочар ба фармони Худованд итоат намуд ба мо қуввати имони пойдори ўро нишон медиҳад.

Ҳазрати Иброҳим аз онҳо каме дур шуда, ба баландие баромад, ки аз он водии Макка дида мешуд. Ба тарафи Каъба рӯ оварда ў дастонашро ба осмон бардошта ба Худованд дуо намуд:

- Эй Парвардигори мо, баъзе аз фарзандонамро ба водии бе ҳеч киштае, наздики хонаи гиромии ту ҷой додам, эй Парвардигори мо, то намоз бигузоранд. Дилҳои мардумон чунон кун, ки майли онҳо кунанд ва аз ҳар мевае рӯзиашон дех, шояд, ки сипос гузоранд!

(Сураи «Иброҳим», 37).

Баъд аз чанд вакт хӯрданӣ ва нӯшидани Ҳочар тамом шуд. Аз ташнагӣ ў бекӯват шуд. Шири ў гум шуд. Офтоби тасфон ўро сўзонда, ташнагияшро зиёдтар мекард. Исмоили навзод бе шир монда, аз гурӯснагӣ ва гармӣ гиря мекард. Модари мӯъминон Ҳочар аз имконияти вафоти фарзандаш ба ташвиш афтод. Ў ба ранҷҳои фарзандаш хотирчамъона наметавонист нигарад. Дар чустучӯи об ў бо ҳаяҷон ба

гӯшаю канораҳои наздик медавид. Исмоилро гузошта, ў ба наздиктарин кӯҳ, кӯҳи Сафо давид. Ў ба гирду атрофаш нигоҳ кард, шояд касеро бинад, ки ба ў кӯмак расонад. Лекин дар гирду атроф

на шахс ва на катрае обе набуд. Ҳочар аз кӯхи Сафо фаромаду ба кӯхи Марва рафт. Ҳамин тавр бо умеде, ки ҳоло ягон корвонеро мебинад ва ба онҳо кӯмак мерасонанд, ўз як кӯҳ ба дигараш чанд маротиба давид. Аз давидани байни Сафо ва Марва ўзиҳоят бекувват гашт, аммо ҳамаи ин кӯшишҳо бехуда буд. Ҳаставу рӯҳафтода ўзизди фарзандаш баргашт.

Ҳангоме назди Исмоил расид, ба ҷашмани худ бовар намекард. Назди пойҳои ўз замин ҷашма ҷӯшида мебаромад. Аз ҳурсандии бисёр Ҳочар ба Ҳудованд, ки ба онҳо об дод, шукр гуфт. Ўз обро, ки ба ҳар сӯ мерафт бо сангҳо баста бо забони худ мегуфт:

Зам! Зам! (Ҷамъ шуда ист! Ҷамъ шуда ист!)

Дуои ҳазрати Иброҳим қабул гашт ва он дилсӯзию қӯшише, ки Ҳочар барои начоти фарзандаш дареф надошт аз ҷониби Ҳудованд қадр карда шуд.

Боре корвони қабилаи Ҷурхум, ки аз Димишқ ба Яман бармегашт, аз ҷониби водии Макка гузарон буд. Онҳо аз дурӣ диданд, ки дар он макон парандаҳо парвоз мекарданд. Онҳо ба ҳайрат афтоданд, зоро ба онҳо маълум буд, ки дар водии Макка об нест. Аммо парандаҳо дар саҳро танҳо дар ҷойхое, ки дар он об аст, зиндагӣ мекунанд. Шахсеро ба онҷо фиристоданд, то ҳақиқати ҳолро бифаҳмад. Он шахс баргашту ба онҳо дар бораи ҷашма ҳабар доду корвон ба он сӯ равона шуд. Ҳочар ба онҳо кӣ буданашро ва он ҷизеро, ки аз сар гузаронд нақл кард. Соҳибони корвон фахмиданд, ки ҳазрати Исмоил кӯдаки ашроғзода ва муборак аст. Онҳо аз Ҳочар иҷозат пурсиданд, то онҷо қарор гиранд. Ўз ба онҳо бошарте иҷозат дод, ки ҳаққи роҳбарии Замзам ба дасташ мемонад.

Қабилаи Ҷурхум дар атрофи ҷашмаи Замзам дехаи хурде соҳтанд. Вақти зиёде нагузашт, ки ин дехаи корвонсарой ба шаҳри Макка табдил ёфт.

Дуои ҳазрати Иброҳим қабул гашт ва он дилсӯзию қӯшише, ки Ҳочар барои начоти фарзандаш дареф надошт аз ҷониби Ҳудованд қадр карда шуд.

Ҳамин ҷуна онҳо ва пайравонашон ҷашмаи Замзамро ҳамчун тӯҳфа сазовор гаштанд.

Паёмбари Ҳудованд фармудааст:

«Оби Замзам бо қадом мақсаде нӯшида шавад, фоидаовар аст. Агар бо нияти шифо нӯшӣ – Ҳудованд туро шифо мебахшад, агар бо нияти серӣ нӯшӣ – Ҳудованд туро сер мегардонад, агар бо нияти равондани ташнагӣ нӯшӣ – Ҳудованд ташнагиатро меравонад.

Замзам - ин ҷашмаест, ки онро Ҷаброил қушод, он ҷоэ, ки Исмоил об менӯшид».
(Дори Кутнӣ, 3, 354)

Дуое, ки пеш аз нӯшидани оби Замзам мегӯем

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا وَرِزْقًا
وَاسِعًا وَشِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ

«Бор Ҳудоё! Ман аз Тӯ илми боманфиат, рӯзии фароҳ ва саломатӣ аз тамоми дарду бемориро меҳоҳам»

(Дори Кутнӣ, 3, 354)

ХАЧ ЧИСТ?

✍ Ҳаҷ – ин дар рӯзҳои муайяни сол зиёрати хонаи Каъба ва ҷойҳои муқаддас дар атрофи он бо нияти ибодат мебошад.

Худованди бузург фармудааст:

«Ҳаҷ ва умраро барои Худо комил ба ҷой оред».

(Сураи «Бакара», 196)

Аз Паёмбари Худованд пурсиданд:

- Кадоми амалҳо бехтар аст?
- Имон овардан ба Худо ва Паёмбари Ӯ, - посух дод.
- Боз кадом?
- Ҷиҳод дарроҳи Худо.
- Боз кадом?
- Ҳаҷчи мабур.

(Бухорӣ, Ҳаҷ, 4)

ФОИДАХОИ ҲАЧ

ҲАЧ

- * Ба мо назорат кардани рафтор ва кирдорамонро меомӯзонад.
- * Ҳисси бародарӣ ва дарки ягонагии умматамонро
- * Моро аз гуноҳон пок мегардонад.
- * Ҳаётамонро тағиیر медиҳад.

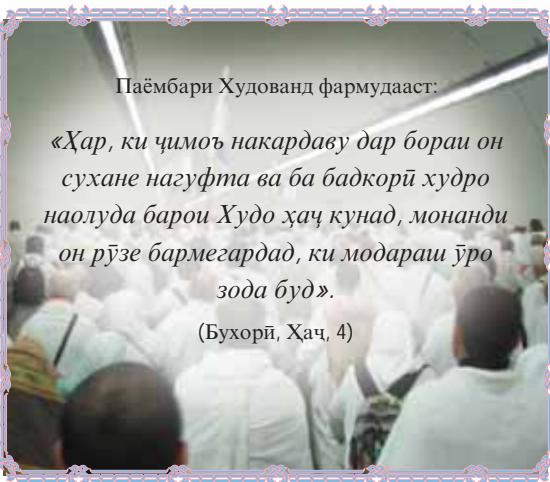

Ҳаҷ – бехтарин фурсат аст, барои аз рафткорҳои бад даст кашем ва ахлоқу одобамонро бехтар созем. Агар ҳочии дар эҳром буда, гул канад, либоси дӯхташуда пӯшад, хушбӯй истеъмол намояд, ҷангу ҷанҷол қунад, пас бар ўазо муайян гардидааст. Ҳангоми адои ҳаҷ нисбат ба дигар рӯзҳо бояд ба амру нахӣ Худованд дикқати зиёдтар намоем. **Ин ба моназорат қарданӣ рафткор ва кирдорамонро меомӯзонад.**

Паёмбари Худованд фармудааст:

«Ҳар, ки чимоъ накардаву дар бораи он сухане нагуфта ва ба бадкорӣ худро наолуда барои Худо ҳаҷ қунад, монанди он рӯзе бармегардад, ки модараи ўро зода буд».

(Бухорӣ, Ҳаҷ, 4)

Рӯзҳои мубораки ҳаҷ аз ҳамаи гӯшаю қанори олам миллион мусулмонон бо наҷод, асл, забон, миллат ва фарҳанги гунонгун дар як ҷой ҷамъ мегарданд. Мо дарк мекунем, ки танҳо неstem ва дар тамоми дунё бародарони мо зиндагонӣ мекунанд. Дар кучое, ки набошанд, кӯшиш мекунанд бо қонуну дарсурӣ Ислом ҳаёт ба сар баранд. Онҳо бо ҳамдигар шинос шуда, бо андешаҳояшон мубодила менамоянд, ҳамдигарро бо оби Замзаму хурмо зиёфат мекунанд, ғаму андӯҳ ва хурсандии хешро ба ҳамдигар мегӯянд. Бо ҳамдигар намоз мегузоранд, тавофи Каъба мекунанду дар Арафот меистанд. Бо ҳамдигар душманни умумӣ – шайтонро санг мезананд. **Ин ҳисси бародарӣ ва дарки ягонагии умматамонро мустаҳкам месозад.**

Худованди бузург фармудааст:

«Ҳар оина мӯминон бародаронанд».

(Сураи «Хуҷурот», 10)

Ҳаҷ ибодатҳои зиёдеро дарбар мегирад: тавоф, саъӣ, истодани Арафот, қурбонӣ, санг задани шайтон. Ин ибодатҳо моро сазовори подош мекунанду **моро аз гуноҳҳо пок месозанд.**

Паёмбари Худованд фармудааст:

«Касоне, ки Ислом қабул карданд, ҳичрат намуданд ва ҳаҷ анҷом доданд гуноҳонашон баҳшида мешавад».

(Муслим, Имон, 192)

Ҳаҷ – ин ибодатест, ки такрибан як моҳ тӯл мекашаду ба мо инкишофи маънавӣ мебахшад. Дар ҳаҷ ҳамаи чиз ибодат аст: намозҳо, хондани Куръон, зикру доуҳо, ки мӯҳити доимии парастиши Худовандро барпо мекунад. Ҳиссиёту эҳсосоту афкорамонро бойтар гардонда, **ҳаётамонро тағиیر медиҳад**. Ҳаҷ моро фаро гирифта, ба мо тарбияти хоссе медиҳад. Аз ин нуқтаи назар ҳаҷ «семинари» тарбиявӣ ва ибодатӣ мебошад. Бо ин сабаб шахсӣ, ки аз ҳаҷ баргардад, мо мебинем, ахлоқи ӯ хубтар гаштааст.

Паёмбари Худованд фармудааст:

«Подоши ҳаҷҷи мабрур (мақбул) биҳшишт аст».

(Бухорӣ, Умра, 1)

ҚАНДАКҲОИ МАҒЗДОР

Падар дастон ва рӯяшро дар дастшӯй шуст. Дастволи калонро аз кисааш бароварда худро бо он пок кард. Пичакро бар китфонаш пӯшида мӯйҳои аз арақ дар пешоши часпидаашро дуруст кард. Сипас ба хучра даромада пурсид:

- Мегӯй, дар дарси дин баҳои панҷ гирифтӣ?

- Бале, балки (панҷу ним), - посух додам ман.

- Пас ту созовори ширини шудӣ, - ва аз кисай оvezonash қофазхалтаро бо қандакҳои мағздор бароварда ба ман дароз кард.

Ин қандакҳо рангораг буданд: сурх, зард, сафед, сабз, лекин маззаи якхела доштанд. Айнан, ҳамон тавре, ки муаллим Музаффар дар дарс ба мо гуфта буд.

Чадвалро дар байнин миз гузошта, муаллим ба мо гуфт:

- Тасаввур кунед, ки ин Каъба аст... Ва ин панҷ қандаки мағздоре, ки гирди ҷадвал гузоштам – ин мусулмононад, ки гирди хонаи Каъба тавоф мекунанд. Чуноне ки мебинед, ҳар яки он ранги худро дорад. Сафед аз Россия омадааст, сиёҳаш – аз Африқо, гулобӣ – хиндуи сурхпӯст аз Амрико.... Тасаввур мекунем, ки зардаш аз Хитой омадааст, сурхаш

бошад аз Австралия. Лекин ҳамаи онҳо - мусулмонанд. Ҳамаи онҳо як ақида доранд ва сабаби вохуриашон дар назди Каъба ҳамин аст. Онҳо меҳоҳанд бар ҳамаи дунё эълом кунанд, ки ҳамаи мусулмонон – бародаранд. Зоро китоби Худованд бародариро дар Ислом чунин баён кардааст.

- Оё ҳеч фарқе надорад, ки ранги онҳо гуногун аст, муаллим?

Ин суволро Иброҳим пурсид. Муаллим Музаффар ҳамаи қандакҳоро аз рӯи миз ҷамъ карда ба ӯ дароз намуд. Муаллим табассумкунон гуфт:

- Кани, маззаашро ҷашед.

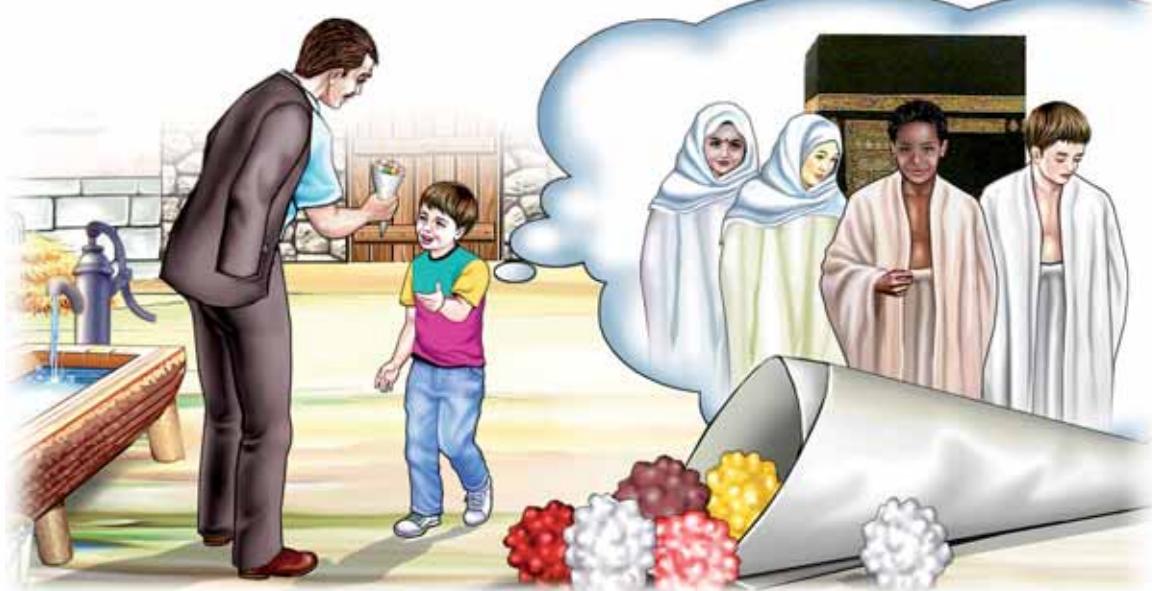
Иброҳим шармкунон қандакҳоро якто якто ҳӯрд.

- Оё байни онҳо талҳ ё шӯр ҳаст?

- Не.

Пас маълум мешавад, ки гуногунрангии онҳо ҳеч фарқе надоштааст. Онҳо ширини ҳастанд, чӣ сурҳаш, чӣ сиёҳаш, чӣ зардаш. Одамон ҳам ин чунин... Баъд аз он, ки онҳо мусулмон шуданд, на ранги пӯсташон ва на миллаташон эътиборе надорад. Ҳамаи онҳо бародаранд.

(М. Яшар Кандемир)

Ҳаҷ ба кӣ фарз аст? ☺☺☺

- * Оқил бошад,
- * Болиг бошад,
- * Свободный,
- * Барои сафар кардан тандуруст бошад,
- * Барои адои ҳаҷ ва таъмини оила шароит дошта бошад,
- Ҳангоми боамният будани роҳҳо

Ҳар як шахси мусулмон

Як маротиба дар ҳаёт

Ҳаҷ фарз аст

Худованди бузург фармудааст:

«Барои Худо ҳаҷчи он хона бар касоне, ки кудрати рафтан ба онро дошта бошанд, воҷиб аст».

(Сураи «Оли Имрон», 97)

БИРАСОН САЛОМИ МОРО

Ба раҳи дарози Каъба,¹
Бирасон саломи моро.
Ба тамоми зоиронаш
Бирасон саломи моро.

Ба Ҳиҷозу регзорон,
Ба дарёи мусулмонон,
Ба сарҳои дар саҷда
Бирасон саломи моро.

Ба Сафои қӯҳанбунёд,
Ба Марваи мӯҳтарам,
Ба Каъбаи муқаддас
Бирасон саломи моро.

Аз ҷониби мо дар намозҳо,
Субҳоҳони босафо
Барои Паёмбар борҳо
Бирасон саломи моро

Ба саҳобагони Паёмбар,
Ба ворисони Паёмбар,
Ба хонадони Паёмбар
Бирасон саломи моро.

Ба дастҳои боло ба дуъо,
Ба ашкҳои мусаффо,
Ба шаҳрҳои мусалло
Бирасон саломи моро.

Ба мардуми бехиёнат,
Ба дилҳои босадоқат,
Ба ахли тоату ибодат
Бирасон саломи моро.

Гулсария Ахметянова

1. Трҷумай таҳтуллафз.

Маркази замин - Каъба аст.

Маркази инсон – дили ўст.

Соҳиби Каъба ва дилҳои мо -

Худованди бузург аст.

КАЪБА

Чуноне, ки покизагии Каъба зарур аст, ҳамоно покизагии дил зарур мебошад. Ҳамчуноне, ки ҳазрати Иброҳим ва Исмоил Каъбаро аз ҳамаи ифлосихо поку покиза гардонданд. Бояд мо дилҳоямонро аз фикрҳо ва эҳсосоти бад покиза гардонем.

Каъба – ин аввалин хонаест, ки дар замин барои ибодати Худованд сохта шуда буд. Аз ҷониби ҳазрати Одам сохта шуда, дар замони ҳазрати Нӯҳ (алайҳиссалом) вакти туфон зери об монд. Деворҳояш вайрон гашта, пойдевораш нест шуд. Ҳазрати Иброҳим ва Исмоил ҷойи Каъбаро ёфта, онро аз нав бунёд карданд. Ин ҳодиса чунин буд.

Ҳазрати Иброҳим ҳамсара什 Ҳочар ва писараши Исмоилро дар водии Макка гузошта, гоҳ – гоҳ ба зиёрати онҳо меомад. Боре дар вакти яке аз ин зиёратҳо ба Макка, ба ҳазрати Иброҳим аз ҷониби Худованди бузург амр шуд, то хонаи Каъбаро аз нав бунёд

кунад. Иброҳим ва Исмоил (алайҳимоссалом) дарҳол ба бинои Каъба шуруъ намуданд. Пойдевореро, ки Каъба дар замони ҳазрати Одам (алайҳиссалом) дар болои он қарор дошт ёфта, бар болои ин асос бинои деворро шуруъ карданд. Исмоил аз кӯҳ санг меоварду Иброҳим Каъбаро месоҳт. Ба Худованд сипосгузорӣ мекарданд, ки ба онҳо фурсат ато намуд, чунин кори хайрро анҷом диҳанд. Онҳо ба Парвардигори хеш чунин дуо мекарданд:

- Эй Парвардигори мо, аз мо бипазир, ки Ту шунаво ва доно ҳастӣ! Эй Парвардигори мо, моро фармонбардори хеш соз ва низ фарзандони моро фармонбардори хеш гардон ва

тариқаи ҳаҷҷамонро ба мо биёмӯз ва тавбаи мо бипазир, ки Ту тавбапазираんだ ва меҳруbon ҳастӣ!

- Эй Парвардигори мо, аз миёнашон паёмбаре бар онҳо бифирист, то оёти Туро бар онҳо бихонад ва ба онҳо китобу ҳикмат биёмӯзад ва онҳоро покиза созад ва Ту пирӯzmanду ҳаким ҳастӣ! (Сураи «Бақара», 127-129).

Деворҳо сохта шуданду бинои Каъба ба поён расид. Фаришта Ҷабраил назди ҳазрати Иброҳим ва Исмоил фурӯ омада, онҳоро тавофи Каъба ва дигар ибодатҳоро омӯзонд. Ӯ ба онҳо фармони Худовандро расонд, ки «хонаи Каъбаро барои тавофқунандагону муқимон ва рукуъкунандагону саҷдакунандагон покиза нигоҳ доранд!» Акнун баъд аз покиза гаштани Каъба аз ифлосиҳои чисмонӣ ва рӯҳӣ, Каъба барои ибодати мардум дар он омода гашт. Худованди бузург ба ҳазрати Иброҳим амр кард, ки мардумонро барои адои ҳаҷ даъват намояд:

Чуноне мо эҳтиёт дорем Каъбаро
вайрон насозем, ҳамон гуна эҳтиёт
дорем мардумро озор надиҳем.

*«Ва мардумро ба ҳаҷ даъват кун то тиёда
ё савор бар шутурони логар аз роҳҳои дур назди
ту биёянд». (Сураи «Ҳаҷ», 26-27)*

Баъд аз ин фармони Илоҳӣ Паёмбар Иброҳим ба мардумон эълом соҳт, ки адои ҳаҷ фарз аст. Аз ҳамин рӯзҳо ба фармонбардории амири Парвардигор, мусулмонон барои адои фарзи ҳаҷ ба Макка меоянд. Ва то охири замон ба ин даъвати олами «лаббайка» гуфта, сафари хешро барои адои ҳаҷ давом медиҳанд.

ЧОЙХОИ ИБОДАТ ДАР ҲАҶ

- **Ҳаҷ-** ин ибодатест, ки ба он бисёр чойҳо ва нишонаҳои динӣ тааллук доранд. Барои он, ки ҳаҷро дуруст анҷом дихем, бояд бо онҳо хуб ошно бошем.
- **Масқидулҳаром:** масқидест, ки дар атрофи Каъба дар майдони калон сохта шудааст. Онро инчунин «Ҳарами Шариф» меноманд.

Паёмбари Худованд фармудааст:

«Намозе, ки дар Масқидулҳаром гузашта мешавад бо сад ҳазор маротиба аз намозе, ки дар дигар масқидҳо гузашта мешавад бехтар аст».

(Ибн Маджа, Сунан, I, 450)

Динамон як аст, Китобамон як аст,
Паёмбарамон як аст, қиблаймон
Каъба аст. Мо – як уммат ҳастем.

Худованди бузург фармудааст:

«Наҳустин хонае, ки барои мардум бино шуда, ҳамон аст, ки дар Макка аст».

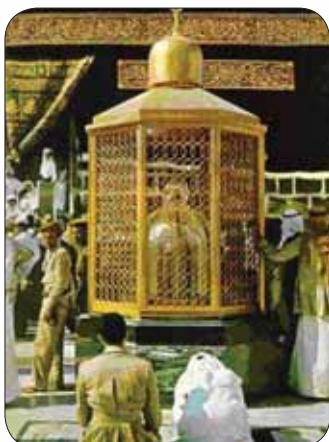
(Сураи «Оли Имрон», 96)

- **Қаъба:** аввалин хонаест, ки дар замин барои ибодати Худованд сохта шуда буд. Ибораи «Байтуллоҳ – хонаи Ҳудо» маънояш: «Қаъба – ин хона барои ибодати Худованд аст».

❖ **Хачаруласвад: маънояш (санги сиёҳ).**
Ин санг аз ҷониби Паёмбар Иброҳим дар кунчи ҷануби – шарқии Каъба гузошта шуд. Тавофи Каъба аз Ҳачаруласвад оғоз мейбад ва ҳангоми ҳар як давр ба ин санг салом дода мешавад.

Саломи Ҳачаруласвад моро ба савганди бандагӣ ба Ҳудованд, ки дар рӯзи мисоқ (олами арвоҳ) дода будем, ёдовар месозад.

❖ **Мақоми Иброҳим – ин ҷоест, ки дар он санг аст.** Паёмбар Иброҳим ин сангро ҳамчун ҳарак барои бинои Каъба истифода мебурд ва мардумонро аз болои он ба ҳаҷ даъват мекард. Дар ин ҷой намоз гузоштан бениҳоят арзиши бузург дорад.

❖ **Арафот – водии кушодест, ки рӯзи Арафа ҳамаи ҳоҷиён дар онҷо рост истода ба Ҳудованд дуо мекунанд. Кӯҳе, ки дар байни водии Арафот воқеъ аст Ҷабалурраҳма – кӯҳи раҳмат ном дорад.** Дар ин кӯҳ падарамон Одам ва модарамон Ҳаво ҳамдигарро ёфта, аз Ҳудованд талаби омурзиш карданд.

Паёмбари Ҳудованд фармудааст:

«Ҳаҷ – Арафот аст».

(Тирмизӣ, Ҳаҷ, 57)

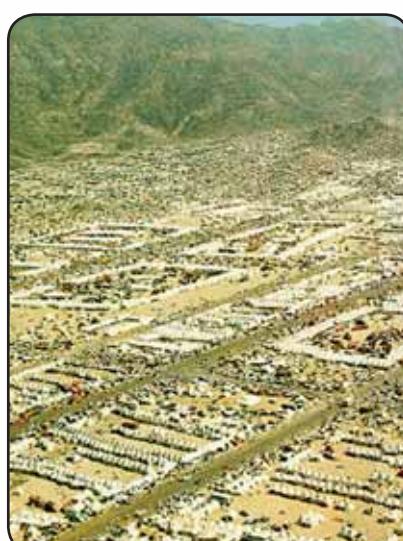

Худованди бузург фармудааст:

«Ва Каъбаро ҷои ҷамъшавӣ ва макони амни мардум соҳтем. Мақоми Иброҳимро намозгоҳи хеш гиред».

(Сураи «Бақара», 125)

❖ **Паёмбар Иброҳим – дар фармонбардорӣ, ихлосмандӣ, қӯшиш барои иҷрои даъват ва одоби хуб беҳтарин намуна аст.**

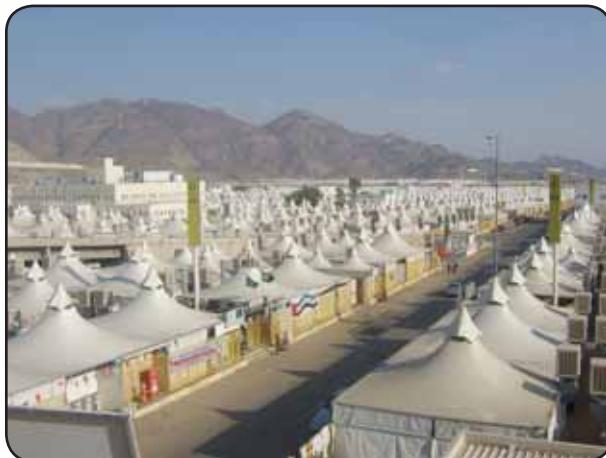
❖ **Муздалифа** – маконест дар байни Арафот ва Мино, ки хоциён шабро пеш аз ид дар он макон мегузаронанд.

Худованди бузург фармудааст:

«Ва чун аз Арафот бозгаштаед,
Худоро дар Машъарулҳаром ёд
кунед».

(Суран «Бакара», 198)

❖ **Сафо ва Марва** – ду кӯхест, ки дар 200 метр аз ҷануби – шарқии Каъба ҷойгир шудааст. Онҳо доҳили Масқидулҳаром ҳастанд. Масофаи байни онҳо тақрибан 350 метр аст.

Худованди бузург фармудааст:

«Сафо ва Марва аз шиорҳои Худост. Пас қасоне, ки ҳаҷҷи ҳонаро ба ҷой меовоаранд ё умра мегузаранд, агар бар он ду кӯҳ тавоғ қунанд, сазовори гуноҳе нашудаанд».

(Суран «Бакара», 158)

❖ **Мино** – маконест, ки рӯзи ид дар он қурбонӣ карда, шайтонро санг мезананд. Паёмбар Иброҳим барои қурбонӣ кардан ба Худованд, фарзандашро ба Мино оварда буд.

Хар як санге, ки дар Мино
мепартоем, нишонаи муборизаи
доимии мо бо шайтон аст.

РОХИ КАЪБА

Агарчи рохи Каъба нест наздик,
Дили ман метапад бо ёди ин рох.
Чу умри одамӣ як лаҳза бошад,
Расад то Каъбаи чон умри кӯтоҳ?

Туро бинам, ба сангат рӯ бимолам,
Аё ёрон, шуморо молу ҳолам,
Худо ҳофиз, аё хешу таборон,
Шавам роҳӣ ба рохи ҳакгузорон.

Магар то ту расам, эй Каъбаи чон,
Туро бинам, бибӯсам мисли Қуръон.

Гульсария АХМЕТЬЯНОВА

ЗИЁРАТГОХХО ДАР МАККА ВА МАДИНА

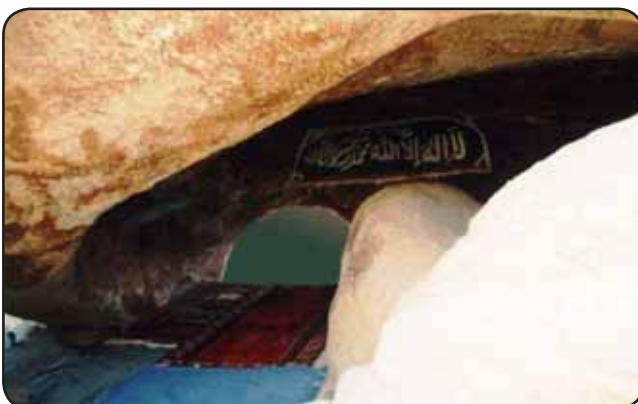
ЗИЁРАТГОХХО ДАР МАККА

❖ **Гори Хиро:** горест, ки дар кӯхи Нур дар наздикиҳои Макка ҷойгир шудааст. Дар ин гор ба Паёмбари Худованд ояти: «Бихон!» нозил шуда буд.

❖ **Гори Хиро:** горест, ки дар кӯхи Нур дар наздикиҳои Макка ҷойгир шудааст. Дар ин гор ба Паёмбари Худованд ояти: «Бихон!» нозил шуда буд.

❖ Мушрикони Макка то даромади гор омаданд, аммо Паёмбар Мухаммад (с) ва ҳамсафараш ҳазрати Абӯбакрро дидан натавонистанд, чунки даромади ғорро тори тортанак басту қабутар онҷо лона гузошт. Ин ҳамаро дида, мушрикон ба даруни гор нигоҳ накарда баргаштанд.

ЗИЁРАТГОХХО ДАР МАДИНА

Мадина – шаҳри муқаддас аст, ки Паёмбари Худованд ба он кӯчида дар он вафот кардааст. Шаҳре, ки бо вучуди Паёмбари Худованд дар он мушарраф гардидааст, номи Мадинаи Мунаввара – Шаҳри Дурахшон гирифт.

❖ Он вақте, ки мушрикони Макка нақшай күштори Паёмбари Худовандро мекашиданд, сокинони Мадина ўро бо шеъри «Талаалбадру алайно / моҳи тобон бар мо баромад» пешвоз гирифтанду барои ўва рафиқонаш дарҳои хона ва дилҳои хешро боз карданд. Ба Паёмбар ва мусулмонони Макка кӯмак кардан ва барои

Paёмбари Худованд фармудааст:

«Касе танҳо бо нияти зиёрати ман ояд, дар рӯзи қиёмат шафоати маро сазовор мегардад».

(Табаронӣ, Авсат, 5/275, 4542)

онҳо амволу ҳаёти худро дарёғ надоштан ба онҳо шаъну шарафи бузург буд. Ба ин хотир Мадинаро «хонаи ҳичрат» ва шахсонеро, ки ба Паёмбар кӯмак расонданд «ансор» номиданд.

Дар роҳамон ба сӯи Мадина мосалавотҳои бисёр мефиристем. Ҳангоме гунбази сабзро бинем, салавотҳоро бозҳам зиёдтар ба забон меорем. Бо ҷашмони пуробу дилҳои ғамнок ёди фироқи ҳабибамон мекунем. Бародарӣ

Масцидуннабавӣ: аввалин масцидест, ки баъд аз омадани Паёмбари Ҳуда ба Мадина аз ҷониби ӯ сохта шуд. Ӯ шахсан дар бинои ин масцид Ѣирекат варзида буд, бо китфони муборакаш санг мекашид.

Дар ин масцид муддати даҳ сол Паёмбари Ҳуда ба намози саҳобагонаш имоматӣ мекард. Дар ин масцид саҳобагон аз мавъизаҳо ва суханони Паёмбари Ҳуда камолоти рӯҳӣ ва маънавӣ гирифта, барои тамоми инсоният то охири замон ситораҳои роҳнамо шуданд.

Равзаи Мутахҳара: дар ин ҷо марқади Паёмбари Ҳудованд воқеъ шудааст. Болои он гунбази сабз бино шудааст.

Дар канори қабри мубораки Паёмбари Ҳудо (с) қабри Абӯбакр ва Умар (разияллоҳу анхумо) ҷойгир аст.

Ҳангоми зиёрати қабри мубораки Паёмбари Ҳудо (с) бояд чунон рафтор кунем, гуё ўро дар вакти ҳайёташ зиёрат дорем. Ба Масцидуннабавӣ хомуш ва бо эҳтиром ворид мешавем. Назди Равзаи Мутахҳара омада ба Паёмбари Ҳудованд (с) дуруд мегӯему ба ӯ салавот мефиристем. Сипас ба ҳазрати Абӯбакру Умар салом гуфта, зиёратро ба охир мерасонем.

ва фидокориҳои ансорро ба ёд оварда, дар кучаҳои Мадина давр мезанем.

Паёмбари Ҳудованд фармудааст:

«Хондани як намоз дар масциди ман (масциди набавӣ), аз ҳазор намозе, ки дар дигар масцидҳо хонда мешавад, бартарӣ дорад, магар дар Масцидулҳаром».

(Муслим, Ҳаҷ, 94)

Паёмбари Ҳудованд фармудааст:

«Шахсе маро баъд аз вафотам зиёрат кунад, монанди шахсест, ки маро дар ҳайётам зиёрат кардааст».

(Байҳаки, Шуабуль-иман, VI, 48)

- **Чаннатулбакӣ:** мақбараест, ки дар қисми шарқӣ аз Масcidуннабавӣ ҷойгир шудааст. Дар он ҳазорҳо саҳобагони Паёмбар дағн гардидаанд. Он саҳобагоне, ки ба дидори Паёмбар мушаррафа гардида, ба суханони ў гӯш меандохтанду молу мулки хешро дар роҳи Ислом дарег намедонистанд. Инчунин дар ин мақбара қабрҳои зиёди шахсони барчастаи Ислом аз хонадони Паёмбар, ҳамсарон ва дуҳтаронаш вуҷуд доранд. Паёмбари Худованд мақбараи Бақиъро зуд-зуд зиёрат карда, дар ҳаққи гузаштагони мусулмонон дуо мекард.

Баъзе ҷойҳои дигар, ки онҳоро дар Мадина зиёрат мекунанд:

Масциди Қубо, аз ҷониби Паёмбари Худованд ҳангоми ҳичрат аз Макка ба Мадина соҳта шуд.

Мақбараи Уҳуд, ки дар он шаҳидони ҷонги Уҳуд дағн шудаанд.

Ҳафт масcid, дар ҷое бино шудаанд, ки саҳобагон ҳангоми ҷонги Ҳандақ онҷо намози ҷамоат мегузоштанд ва ҳамчун манораи нигаҳбонӣ истифода мебурданд.

Масциди Қиблатайн, ки дар он қибла аз масциди Ақсо ба Каъба тафйир ёфт.

ФАРЗҲОИ ҲАҶ

Барои адои ҳаҷ

- * Эҳром
- * Вуқуф дар Арафот
- * Тавофи Каъба

Фарз аст

Воҷиботи ҳаҷ

Руқнҳо ва воҷиботи асосии ҳаҷ инҳоянд:
эҳром, тавоф, саъӣ, вақфа, сангзани шайтон,
курбонӣ ва тарошидан ё кӯтоҳ кардани мӯй.

1. Эҳром

Эҳром – ин худдорӣ кардани ҳаҷгузор аз баъзе чизҳое, ки дар рӯзҳои оддӣ ҷоиз аст. Масалан пӯшидани либоси дӯхташуда.

Мардҳо тани худро бо ду порчаи матои сафед пеҷонда ба эҳром дохил мешаванд. Ин либос эҳром ном дорад.

Занҳо барои эҳром либоси хоссе надоранд. Онҳо метавонанд ҳар гуна либосеро, ки мувофиқи меъёрои Ислом аст бипӯшанд.

Чуноне ки Худованди бузург марзи байни ҳалол ва ҳаромро муайян намудааст, ҳамоно марзҳои миқотро барои ба эҳром дохил шудан муайя кардааст,

Чи андозае, ки ба марзҳои миқот дикқат медиҳем, ҳамоно бояд ба марзи ҳалол ва ҳаром дикқат диҳем.

Либосҳои эҳромро пӯшида, мо ба мамнуоти эҳром таваҷҷӯҳ мекунем.

Тасаввур менамоем, ки мо кафан пӯшидаем ва ҳар лаҳзае барои мурдан омодаем.

Ҳамаи мо эҳроми якхела пӯшида дар назди Худованд баробарем.

Дар атрофии Макка марзҳои хастанд, ки онҳоро «миқот» мегӯянд. Ҳочиёне, ки ба Макка мераванд дар ин марзҳо ба эҳром дохил мешаванд.

Миқотҳое, ки Паёмбари Худованд зикр намудааст инҳоянд:

Зулхулайфа, Ҷухфа, Зоту ирқ, Қарнұлманозил ва Яламлам. Ҳочиёне, ки ба Макка барои ҳаҷ ё умра мераванд, бояд аз ин марзҳо бо либоси эҳром гузаранд.

Корҳое, ки ба шахси дар эхромбуда кардани онҳо ҷоиз нест.

Гирифтани ноҳун,

Тарошидан ё кӯтоҳ

кардани мӯй,

Истеъмоли хушбӯй,

Кандани растаниҳо дар
Макка ва атрофи он,

Пӯшидан либоси
дӯхташуда,

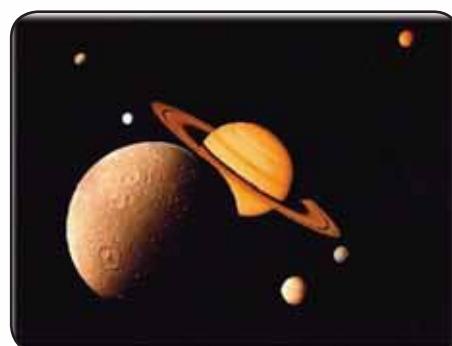
Агар мо дар ҳолати эхром яке аз
ин корҳоро анҷом додем, пас бояд ба факирон
садақа дихем ё курбонӣ кунем.

2. Тавоф

Ҳафт маротиба гирди Каъба давр заданро
«тавоф» меноманд.

Як маротиба гирди Каъба давр заданро
«шавт» меноманд.

Саёраҳо гирди офтоб давр
мезананд, фариштаҳо амри
Худовандро ба ҷо оварда гирди
Арш давр мезананд. Мо низ
гирди Каъба давр зада зикри
Худовандро ба ҷо меорем.

3. Саъй

Дар вакти ҳач ё умра ҳафт маротиба байни Сафо ва Марва рафтану омаданро «саъй» меноманд. Бояд чор маротиба як тараф равем ва се маротиба тарафи дигар. Саъй аз Сафо шурӯй шуда дар Марва ба анҷом мерасад.

4. Вақфа

«Вақфа» фарзи ҳач буда, маънояш аз нисфириӯзӣ то ғуруби офтоби рӯзи Арафа, дар қаламрави Арафот истодан аст.

5. Сангзании шайтон

Баъд аз истодан дар Арафот ҳочиён ба Муздалифа рафта, шабродаёнчомегузаронанд. Дар ҳамин макон барои сангзании шайтон сангҳоро ҷамъ мекунанд. Баъд аз намози бомдод дуо мекунанд. Ин истоданро дар Муздалифа «вүкуф дар Муздалифа» меноманд.

Ҳочар бо саъю қӯшиш байни Сафо ва Марва дар ҷустуҷӯи об медавид, аммо Замзамро дар зери пои Исмоил ёфт. Мо ҳам бояд барои ба даст овардани ризои Худовандро саъю қӯшиш намоем ва мукофотро танҳо аз Ӯ интизор

Дар рӯзи қиёмат мо ҳама аз қабрҳо бархеста дар майдони махшар ҷамъ меоем. Дар Арафот истодан моро бо ин рӯз ёдовар месозад.

Дар назди Худованд истода аз та моми дил аз даргоҳи Ӯ бахшиши гуноҳоямонро хоҳиш менамоем.

Диле, ки бо тавбаву гиря пок гашт, Худовандро бо ҳуший ёд мекунад. Бо ин эҳсосот мо дар Муздалифа санг ҷамъ мекунем, ки бо воситаи онҳо шайтонро бизанем. Чунки шайтон доимо қӯшиш мекунад, то моро аз роҳи Худованд берун созад. Худовандро ёд намуда ниятҳоямонро мустаҳкам месозем, ки зиндагии худро мувофики фармонҳои Ӯ хоҳем зист.

Дар рӯзҳои мубораки иди Курбон, ҳочиён сангзани бузург, миёна ва хурди шайтонро анҷом медеханд.

Дар рӯзҳои ид пеш аз эҳром баромадан барои ҳочиён курбонӣ кардан воҷиб аст.

7. Тарошидани мӯй ва берун шудан аз эҳром

Барои аз эҳром баромадан бояд мӯйҳоро тарошанд. Мардон тамоми мӯяшонро метарошанд ё кӯтоҳ мекунанд. Занон фақат нугҳои мӯйҳои худро кӯтоҳ мукунанд.

Баъд аз тарошидан, баъзеи мамнӯоте, ки ба эҳром вобастаанд, ҷоиз мегарданд. Масалан хушбӯиро истифода бурдан.

Душмани ашаддиямон шайтонро санг зада, мо ба ў ҷанг эълон менамоем. Мо ба худ қавл медиҳем, ки дар оянда аз шайтон дур шуда, ба васвасаҳои ў итоат намекунем.

Паёмбар Иброҳим дар Мино фарзандаш Исмоилро бояд курбонӣ мекард. Зеро фармони Худованд чунин буд. Ҳар дуи онҳо ба фармони Худованд итоат намуда, ҳеч эътерозе накарданд. Худованд аз онҳо ризо шуд ва Исмоилро бо гӯсфанд иваз намуд.

Мо ҳам ба фармони Худованд итоат намуда ҳаҷ мекунем. Ва сипосгузории худро ба Худованде, ки ба мо ҳаёт ва дорой бахшидааст баён намуда, курбониро ба ҷо меорем.

Дарси маънавие, ки бо пӯшидани эҳром оғоз ёфта буд ба охир расид. Акнун мо бояд он таълимоти пурнуре, ки дар ҳаҷ ба даст овардем тамоми зиндагониамон муҳофизат намоем.

ЧӢ ГУНА ҲАҶ АНҶОМ БИДИХЕМ?

Се навъи ҳаҷ вучуд дорад. Мо дар бораи ҳаҷчи таматтуъ, ки беш аз ҳама ин ҳаҷро анҷом медиҳанд, нақл хоҳем кард. Дар ҳаҷчи таматтуъ аввалан умраро анҷом медиҳанд, сипас ҳаҷро.

1

2

- ➊ В миқате входим в ихрам для совершения умры.
- ➋ Перед входением в ихрам укорачиваем волосы, подстригаем ногти, совершаляем гусуль и тахарат.
- ➌ Совершаем намерение на умру, произносим тальбию, читаем ду'a.

- ➊ Дар Макка гирди Каъба тавоф мекунем.
- ➋ Баъд аз анҷоми тавоф ду ракъат намоз мегузорем.

ТАЛЬБИЯ

لَبَّيْكُ اللَّهُمَّ لَبَّيْكُ لَبَّيْكُ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكُ إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكُ لَا شَرِيكَ لَكْ

«Лаббайкаллоҳумма лаббайк. Лаббайка ло шариқа лака лаббайк.

Инналҳамда ваниъматла лака валмулк. Ло шариқа лак».

«Эй Худои бузург, мо даъвати Туро пазируфтем ва ба ин сарзамин омадем ва дар пешгоҳат эътироф менамоем, ки ҳеч касро шарики худоии Ту намедонем. Тамоми хубиҳо ва неъматҳо аз Туанд ва дар қаламрави хукмат касе бо Ту шарик нест».

3

- ➌ Байни Сафо ва Марва саъ мекунем.

4

Мӯйҳоямонро қўтоҳ намуда ё ҳамаашро тарошида аз эҳром хориҷ мешавем. Либосҳои рӯзмарраи худро мепӯшем.

- ➍ То рӯзи Арафа бо тавоф, намоз ва дигар ибодатҳо машгул мешавем.

5

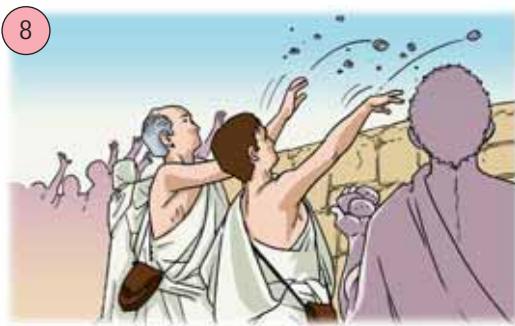
- ➎ Пеш аз он, ки ба Арафот равем, аз нав барои ҳаҷ ба эҳром медароем.

❶ Дар рӯзи Арафа дар водии Арафот вуқуф мекунем.

❷ Дар рӯзи Арафа баъд аз гуруби офтоб ба сӯи Муздалифа меравем. Шабро дар онҷо мегузаронем.

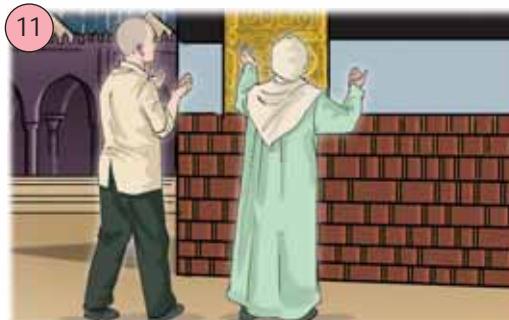
❸ Дар Мино шайтонро санг мезанем.

❹ Мӯямонро тарошида аз эҳром мебароем.
❺ Либоси рӯзмарраи худро мепӯшем.

❻ Дар Мино курбонӣ мекунем.

❼ Тавофи зиёрати Каъба мекунем. Ин тавоф фарз аст.

13

❽ Дар рӯзи дуюм, сеюм ва чоруми ид шайтонро санг мезанем.

❾ Пеш аз хориҷ шудан аз Макка тавофи вадоъ мекунем.

УМРА

✍ Умра – ин анҷом додани тавофи саъӣ ва аз эҳром берун гаштан бо воситаи тарошидани мӯй ё кӯтоҳ намудани он мебошад.

📖 Бо сабаби он, ки дар умра баъзе аъмоли ҳаҷ иҷро мешаванд, умраро «ҳаҷчи хурд» низ меноманд.

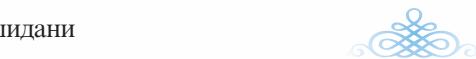
Умра бар шахсоне, ки имконияти адои ☺☺ онро доранд, суннат мебошад.

✍ Умра вақти муаян надорад. Онро дар тамоми вақти сол адо намудан мумкин аст. Лекин дар рӯзҳои ҳаҷ яъне аз 9 то 13 –уми Зулхҷҷа ва дар рӯзҳои Арафа ва иди Курбон адои он макрӯҳ мебошад.

ЧӢ ГУНА УМРА АНҶОМ БИДИҲЕМ?

- Дар микот либоси эҳром пӯшида, нияти умра мекунем.
- Тавофи Каъба мекунем.
- Баъд аз тавоғ ду ракаат намоз мегузорем.
- Байни Сафо ва Марва саъӣ мекунем.
- Баъд аз саъӣ мӯјамонро тарошида ё кӯтоҳ карда, аз эҳром мебароем.

Бо ин умра анҷом меёбад.

Худованди бузург фармудааст:

«Ҳаҷ ва умраро барои Худо комил ба чой оред».

(Сураи «Бакара», 196)

Паёмбари Худованд фармудааст:

«Умра то умраи дигар каффорати он ғуноҳоне аст, ки дар байни ин ду содир мешавад».

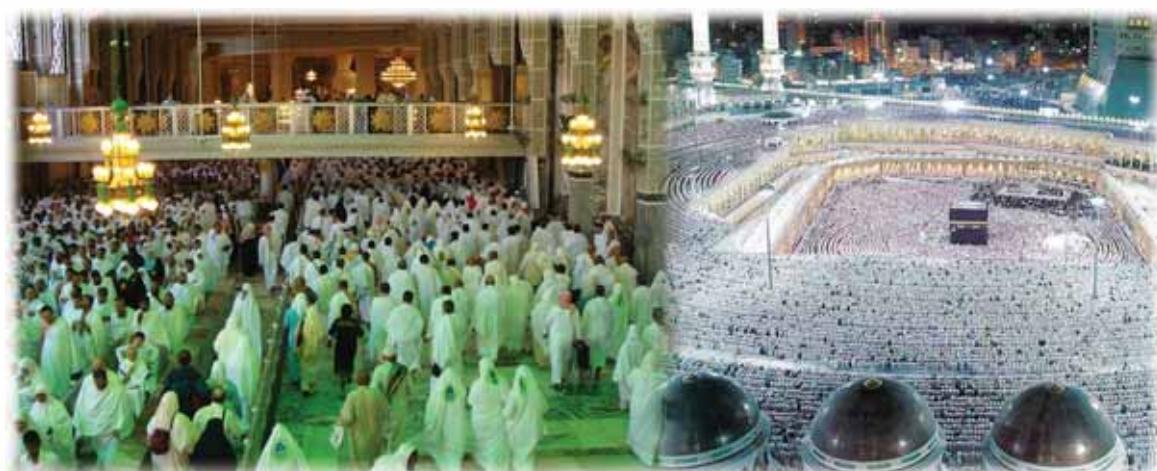
(Бухорӣ, Умра, 1)

Паёмбари Худованд фармудааст:

«Умрае, ки дар Рамазон анҷом ёбад, дар подош баробари ҳаҷ аст».

(Ибни Моча, Маносик, 45)

КАДОМ ТӮХФАҲОРО АЗ ҲАҖ ОВАРДЕД?

Мураббии рӯҳонӣ аз Покистон Муҳаммад Иқбол боре дар воҳуриаш бо ҳочиёне, ки аз Мадина баргаштанд, чунин саволҳое дод, ки дар он саволҳо ҳолати рӯҳии мусулмонро мебинем:

«Шумо Маккаи мукаррамаро ва Мадинаи мунаввараро зиёрат кардед! Ҷилҳоянро аз бозори рӯҳӣ ва маънавии Мадина бо қадом боигарихо бой гардондед? Он тӯхфаҳои моддие, ки Шумо овардед: тоқиҳо, тасбехҳо, ҷойнамозҳо, баъд аз чанд вақт қӯҳна шуда, вайрон мегарданд. Оё Шумо бо худ

тӯхфаҳои рӯҳӣ ва маънавии Мадинаро, ки кӯҳна намешаванд ва ба рӯҳӣ инсон ҳаёт мебахшанд овардаед? Оё дар байни тӯхфаҳои Шумо садоқат ва вафодории ҳазрати Абӯбакр, адолати ҳазрати Умар, боодобӣ ва саховатмандии ҳазрати Усмон, далерӣ ва дар роҳи Худо муборизабарии ҳазрати Алӣ ёфт мешавад? Оё Шумо бо сарвати олами маънавии худ ба олами Ислом, ки имрӯзҳо аз мушкилот ва душвориҳои зиёд ранҷур аст, метавонед рӯҳ бахshed?»

ҲАЧЧИ ҶАНОБИ ПАЁМБАРАМОН

Ҳаҷчи хайрбод – видой (Зўлҳиччаи 10 с. ҳичрӣ / марта 632 с. милодӣ)

Паёмбари Худованд (с) дар зиндагонии худ фақат як маротиба ҳаҷ намуд ва дар ин ҳаҷчи худ ба саҳобагонаш анҷом додани онро ба тарзи амалӣ нишон дод. Ҳангоми ин ҳаҷ соли 10-и ҳичрӣ ў дар чойҳои гунонгун мисли Арафот, Муздалифа ва Мино ба мардум хитоб мекард. Мавзӯи асосӣ дар ин хутбаҳои пурарзиш барои таърихи ҳамаи башарият, ҳукуқи инсон буд. Дар ин хутбаҳо Паёмбари Худованд рисолаи ҳамаҷонибаи Исломро ба тамоми инсоният гузошт. Бо суханони: «Эй мардум! Ба суханони ман хуб гӯш андозед. Намедонам, шояд баъд аз ин сол дар ин макон Шуморо дигар набинам», ў бо саҳобагонаш хайру хуш кард. Бо ин сабаб ҳаҷчи Паёмбари Худовандро «Ҳаҷчи хайрбод» (Ҳаҷҷатулвадоъ) ва суханоне, ки ҳангоми ин ҳаҷ меғуфт «Хутбаи хайрбод» (Хутбатулвадоъ) меноманд.

Паёмбари ҳабибамон ҳаҷчи хайрбоди худро чунин анҷом дод: соли даҳуми ҳичрӣ дар моҳи Зўлқаъда ў дар Мадина барои адои ҳаҷ омодагии худро шуруъ кард. Ба мусулмонон эълон намуд, ки омодагии худро барои ҳаҷ бинанд. Дар ҷавоб ба ин даъвати ў гурӯҳ - гурӯҳи мусулмонон аз ҳамаи гӯшаву канори нимҷазираи Араб барои адои ҳаҷ ҳамроҳ бо Паёмбари Худованд ба Мадина ҷамъ меомаданд.

Ҷаноби Паёмбар ва саҳобагон ба худути миқот расида ду ракаат намоз гузошта ба эҳром даромаданд ва талбиягӯиро сар карданд. Паёмбари ҳабибамон бо қалимаҳои «Лаббайк» баён кард, ки барои адои ҳаҷ, барои иҷро намудани фармони Худовандомада аст. Ба «Лаббайк»-и Паёмбар «Лаббайк»-и ҳамаи мусулмонони ҷамъомада илова шуд.

Ин ҷамъомади бузурги мардум, ки ба садҳо ҳазор нафар мерасид, ҳамроҳ бо шахсоне, ки бо онҳо дар роҳ пайванд шуданд, баъд аз даҳ рӯз ба Макка расиданд. Рӯзи ҷоруми моҳи Зўлҳичча буд.

Эй мардум!

Чи тавре ин рӯз дар ин моҳ дар ин шаҳр ба Шумо муқаддас мебошад, ҳамоно хунҳо ва молҳои Шумо ба ҳамдигаратон муқаддас аст.

(Аз хутбаи видой Паёмбар)

Паёмбари Худованд (салаллоҳу алайҳи ва саллам) байни ҷамъи бисёрҳазораи мардум мерафту аз садои «Аллоҳу Акбар!» осмон меларзид. Ҳангоме ба Макка расиданд Паёмбар дарҳол тавофи Каъба кард. Баъд аз тавоғ дар Мақоми Иброҳим ду ракъят намоз гузошт. Баъд аз ин байни Сафо ва Марва саъӣ кард.

Чанд рӯз ў дар Макка монд. Дар рӯзи ҳаштуми моҳи Зўлҳичча ба сӯи Мино рафт.

Фардо, яъне рӯзи Арафа баъд аз тулуи офтоб аз Мино ба сӯи Арафот равона шуд. Нисфириӯзӣ аз хайма баромада ба шутураш бо номи Қусво савор шуду ба мобайни водии Арафот рафт. Инчо ў ба тамоми башарият сухан гуфт. Адади шахсоне, ки он рӯз ба суханони Паёмбари ҳабибамон гӯш мемандоҳтанд, тақрибан яксаду бисту ҷор ҳазор нафар буд. Дар ин хутбаи худ Паёмбар натанҳо ба мусулмонон, балки ба тамоми башарият муроҷиат намуд. Ба мавзӯъҳои бисёре даҳл кард, ки барои рушду тараққиёти башарият мусоидат карду боз ҳам хоҳад кард. Дар Арафот ў намози пешин ва асрро якҷоя (ҷамъи тақдим) дар вакти намози пешин гузошт.

Пешазгуруби офтоб Паёмбар аз Арафот ба Муздалифа равона шуд. дар Муздалифа ў намози шом ва хуфтанро якҷоя (ҷамъи таъхир) дар вакти намози хуфтан гузошт. Ин шабро ў дар Муздалифа гузаронд.

Рӯзи аввали иди курбон баъд аз намози бомдод, пеш аз тулӯи офтоб ў ба Мино рафт. Дар Мино шайтонро санг зад. Қурбонӣ карду мӯи сарро тарошид ва аз эҳром баромад. Баъд аз ин ба Макка рафта тавофи зиёратро, ки яке аз фарзҳои ҳаҷ мебошад ба ҷо овард.

Рӯзҳои боқимондаи иди Қурбон Паёмбар дар Мино монда, шайтонро санг ме-зад. Дар рӯзи чоруми иди қурбон тавофи хайрбодӣ намуда, аз Макка ба Мадина бар-гашт.

Ҳамин тавр Паёмбари Ҳудованд ҳуд ҳаҷ кард ва чӣ гуна анҷом додани ин намуди ибодатро ба мусулмонон омӯзонд.

Эй мардум!

Албатта, Парвардигори

Шумо яке аст ва бешак, падари Шумо низ яке аст. Ҳамаи Шумо аз Одам ҳастед ва Одам аз хок аст. Ҳеч шахси арабнажоде бар аҷамитаборе ва ё аҷамитаборе бар арабнажоде, сурхпӯст бар сиёҳпӯст ва сиёҳпӯст бар сурхпӯсте, бартарӣ ва фазилат надорад, магар аз ҷиҳати тақво. Оё рисолати ҳудро ба Шумо расонидам? Худоё шоҳид бош!

(Аз ҳутбаи видой Паёмбар)

Следы Пророка (саллаллаху алейхи ва саллям) и его обувь

СОИЛ¹

Пеши ту меояд факир,
Дасташ кунад сұят дароз,
Аз ту бихоҳад ёрие,
То ворахад аз ин ниёз.

Дар он замон бош эхтиёт,
Бо сабр бош, андеша кун,
То ки мабодо аз ғурур
Ұро кунай хору забун.

Ин зиндагі чун тангаест,
Як рүй баҳт, он як батар.
Чун рүйи баҳташ бо ту аст,
Аз рүйи дигар алҳазар.

Ұ – бандаи Парвардигор,
Чун туст ү ҳам як нафар,
Танҳо факирій дар чаҳон
Кардаст үро дарбадар

Абдуллоҳ Тукай

1. Соил – талбанда.

САВОЛҲО

Донишамонро месанҷем

Дар назди «Бале» (дуруст) ё «Не» (нодуруст) ба гуфтаҳои зерин, ишора гузоред.

1. Ҳаҷ – ин зиёрати хонаи Каъба ва ҷойҳои мукаддас дар гирду Бале Не атрофи он дар рӯзҳои муайяни сол мебошад, ки дар ҳолати эҳром ва бо нияти ибодат анҷом мейёбад.
2. Масциде, ки дар атрофи Каъба дар майдони калон сохта шудааст, Бале Не Масцидулҳаром ё Ҳарами Шариф номида мешавад.
3. Ҳафт маротиба гирди Каъба давр заданро «саъӣ» меноманд. Бале Не
4. Як маротиба гирди Каъба давр заданро «тавоф» меноманд. Бале Не
5. Эҳром ба мо нишон медиҳад, ки ҳолати иҷтимою иқтисодии мо ҳеч эътиборе надорад ва ҳамаи мо дар назди Худованд як ҳастем.
6. Истодан дар Арафот моро ба рӯзи «махшар», ки баъд аз зинда шудан дар он ҷамъ мешавем, ёдовар мекунад. Бале Не
7. Миқот – ин марзҳоест, ки бе эҳром гузаштан аз он ҷоиз нест. Бале Не
8. Масцидуннабавӣ дар Мадинаи мунаvvара воқеъ аст. Бале Не

Худро меозмоем

1. Кадом хона аввалин маротиба барои ибодати Худованд дар рӯи замин сохта шуда буд?
 - a) Масцидуннабавӣ
 - б) Масцидулаксо
 - в) Каъба
 - г) Масцидулкубо
2. Фарзи ҳаҷ кадом аст?
 - а) Тавофи Каъба
 - б) Истодан дар Муздалифа
 - в) Сангзании шайтон
 - г) Зиёрати кабри Паёмбари Худованд (с)
3. Дар эҳром чӣ ҷоиз аст?
 - а) Хушбӯй истифода бурдан
 - б) Мӯйро кӯтоҳ кардан
 - в) Хоб рафтан
 - г) Нохунҳоро гирифтан
4. Кадом умра савобаш баробари ҳаҷ аст?
 - а) Дар рӯзҳои иди қурбон
 - б) Дар моҳи Рамазон
 - в) Дар моҳи Муҳаррам
 - г) Дар вақти гармии сол

5. Гирди Каъба ҳафт маротиба давр задан чӣ ном дорад?
 - a) А) Вақфа б) Эҳром
 - b) Саъӣ г) Тавоф
6. 6. Чӣ аз фарзҳои ҳаҷ нест?
 - a) Эҳром
 - b) Тавофи Каъба
 - c) Истодан дар Муздалифа
 - d) Истодан дар Арафот
7. 7. Ҳаҷчи Паёмбари Худованд чӣ ном дорад?
 - a) Ҳаҷчи фарз
 - b) Ҳаҷчи вадоъ
 - c) Ҳаҷҷӣ акбар
 - d) Хутбаи вадоъ
8. Ибодате, ки аз тавофи Каъба ва саъӣ байни Сафо ва Марва дар гайр аз рӯзҳои ҳаҷ чӣ ном дорад?
 - a) Умра б) Ҳаҷ
 - b) Тавоф г) Эҳром
9. Барои фарз гаштани ҳаҷ чӣ шарт нест?
 - a) Мусулмон будан
 - b) Оқил ва болиг будан
 - c) Озод будан
 - d) Аз 40 сола боло будан
10. Ҷое, ки қабри Мухаммад (с) воқеъ шудааст чӣ ном дорад?
 - a) Равзаи мутаххара
 - b) Каъбаи муazzама
 - c) Масҷидулақсо
 - d) Ҳаҷаруласвад

**Ҷойҳои холигиро дар
ҷумлаҳо пур кунед**

(Замзам / модараш / дар ҳаётам / Эҳроме / Мақоми Иброҳим / Каъбаи муazzама / Мино)

1. Ҷое, ки дар он санг аст. Паёмбар Иброҳим ин сангро ҳамчун харак барои бинои Каъба истифода мебурд ва мардумонро аз болои он ба ҳаҷ даъват мекард, ном дорад.
2. Ҷое, ки Паёмбар Иброҳим фарзандаш Исмоилро барои қурбонӣ кардан дар роҳи Худо оварда буд, ном дорад.
3. Ҷашмаи мубораке, ки дар Масҷидулҳаром дар наздикии Каъба ҷойгир аст, ном дорад.
4., ки мо бояд дар вакти адои ҳаҷ пӯшем, ба мо нишон медиҳад, ки ҳолати иҷтимою иқтисодии мо ҳеч эътиборе надорад ва ҳамаи мо дар назди Худованд як ҳастем.
5. Мусулмононе, ки гирди хонаи мубораки давр мезананд, монанди даврзаниси саёраҳо дар гирди офтоб, ибодати Худовандро ба ҷо меоваранд.
6. Паёмбари Худованд фармудааст: «Шахсе маро баъд аз вафотам зиёрат кунад, монанди шахсест, ки маро зиёрат кардааст».
7. Паёмбари Худованд фармудааст: «Ҳар, ки ҷимоъ накардаву дар бораи он сухане нагуфта ва ба бадкорӣ ҳудро наолуда барои Худо ҳаҷ кунад, монанди он рӯзе бармегардад, ки ўро зода буд».

РАМЗИ ИТОАТ БА ХУДОВАНД

ҚУРБОНЙ

✿ Курбонй чист?

✿ Фоидаҳои курбонй

✿ Курбониро чӣ гуна анҷом
медиҳем?

✿ Курбан-назр

✿ Ҷаноби Паёмбар ва курбонй

ОЗМОИШИ ДҰСТИ

Паёмбар Иброҳим дар хоб дид, ки Исмоили фарзандашро қурбонӣ мекунад. Ин хобро чанд шаб пайдарпай дид, ў фаҳмид, ки ин хоб вахӣ аз ҷониби Худованд таоло аст. Худованд аз ў хост, ки фарзандашро қурбонӣ кунад.

Баъд аз интизориҳои зиёди Иброҳим, дар вақти пирӣ Худованд ба ў фарзанд ато намуд. Аммо акнун бошад, вақте ин фарзанд ба воя расиду ҷавони навраси зебо шуд, ба Иброҳим фармон шуд, ки фарзанди дўстдоштаашро қурбонӣ кунад. Ҳақиқатан ин санчиш ба дўсти Худо (Халилуллоҳ) Паёмбар Иброҳим хеле сангин буд.

Фардо фарзанди худ Исмоилро ҳамроҳи худ гирифта аз Макка ба Мино рафтанд. Ҳангоме ба Мино расиданд, ў ба фарзандаш дар бораи он хобе, ки дидা буд накл мекард. Ба фарзандаш баён намуд, ки Худованд онхоро бо ин санчиши бузург озмоиш мекунад. Падар гуфт:

- Эй писаракам, дар хоб дидаем, ки туро забҳ мекунам. Бингар, ки чӣ меандешӣ?

Суханони падар дар дар нағси

Исмоил ягон тарс ё шаку шубҳае наоварданд. Танҳо Худованд ба мо ҳаёт мебахшад ва қадом вақте ҳоҳад онро меситонад. Худованде, ки ба ў ҳаёт бахшид, ҳоло онро аз ў гашта талаб дорад. Ингуна фикр карда, ҳазрати Исмоил баён кард, ки бо тамоми вафодорӣ ва тавакқал ба Худо дошта, ба дастури Худованд итоат ҳоҳад кард:

- Эй падар, ба ҳар чӣ фармон шудай, амал кун, ки агар Худо бихоҳад, маро аз собирон (сабркунандагон) ҳоҳӣ ёфт.

Ин ҷавоб ҳазрати Иброҳимро ҳушхол сохту ҳиссиёти ўро ба ҳаяҷон овард. Ҷашмонаш пуроб шуданд. Бо муҳаббати зиёд ба фарзандаш менигаристу ба Худованд шукр мегуфт, ки ба ў ҷунин фарзанди бо имони мустаҳкам ато намудааст.

Ҳазрати Иброҳим фарзандашро рӯ ба замин хобонида, барои иҷрои фармони Худованд омода шуд. Бо қалимаҳои «Парвардигорам, ман фармони Туро иҷро мекунам» ва «Бисмиллоҳ» ў кордро ба ҳалқи Исмоил гузошт. Дар ин ҳолат овоз аз ғайб омад. Худованди бузург фармуд:

«Эй Иброҳим, ҳобатро ба ҳақиқат паивастӣ», Ва Мо некӯкоронро ҷунин мӯкофот медиҳем. Ин озмоише ошкор буд. Ва ўро

ба забхе бузург бозхаридем». (Сураи «Соф-фот», 102-107)

Дар ин замон бо фармони Худованд фаришта Чабраил аз чаннат гӯсфанд овард. Ҳазрати Иброҳим аз хурсандӣ бо ду ҷашмани пур аз об фарзандашро аз замин бардошта ба оғӯш гирифт. Ӯ сипосгузории Худованд кард, ки дубора ба ў фарзандашро ато намуд. Сипас он гӯсфандеро, ки фаришта Чабраил (алайҳиссалом) оварда буд, қурбонӣ кард.

Бо воситаи ин санчиш Худованди бузург ба ҳамаи одамон ва ҳамаи фариштагон вафодорӣ ва сабри ҳазрати Иброҳим ва хонадонашро нишон дод. Ин озмоиши дӯстӣ ва вафодорӣ буд.

Ҳазрати Иброҳим ва ҳазрати Исмоил бе ягон шакку шубҳа ва тардиде ба ин фармони Парвардигорашон итоат карданду дар ин санчиш бо шаъну шараф комёб гаштанд.

ҚУРБОНӢ ЧИСТ?

Курбонӣ чист?

✍ Забҳ кардани чаҳорпойи муайян дар рӯзҳои иди Қурбон «қурбонӣ» номида мешавад.

😊😊😊 «Қурбонӣ» воҷиб аст.

📘 Қурбонӣ ибодатест, ки пеш аз Ислом низ вуҷуд дошт, масалан, Паёмбар Иброҳим ба ҷои фарзандаш Исмоил гӯсфандеро, ки Худованд ба ӯ фиристод забҳ намуд. Аз Паёмбар Иброҳим оғоз намуда ҳамаи Паёмбарон ин ибодатро ба ҷо меоварданду ба умматонашон онро меомӯзонданд.

✍ Паёмбари Худованд моро таълим додааст кай ва чӣ гуна ин ибодатро бо ҷо оварем. Шахсе, ки бар ӯ қурбонӣ кардан воҷиб аст, наметавонад ба ҷои қурбонӣ намозҳои нафлий, садақа ва ягон ибодати дигар гузорад.

Вақти қурбонӣ кардан.

Қурбониро дар рӯзҳои якум, дуюм ё сеюми иди қурбон анҷом медиҳем. Дар рӯзи сеюми ид баъд аз гуруби офтоб қурбонӣ кардан мумкин нест.

Худованди бузург фармудааст:

«Пас барои Парвардигорат намоз бихон ва қурбонӣ кун».

(Суран «Қавсар», 2)

Худованди бузург фармудааст:

« Барои ҳар уммате расми қурбонӣ кардане ниҳодем, то ба он сабаб, ки Худо аз ҷорӣ ӯзиашон додааст, номи Ӯро бар забон ронанд».

(Суран «Ҳаҷ», 34)

Паёмбари Худованд фармудааст:

«Шахсе, ки шароити қурбонӣ кардан дораду қурбонӣ намекунад, ба масҷидҳоямон наздик нашавад».

(Ибни Мочаҳ, Азоҳӣ 2)

ҚУРБОНЙ

ФОИДАҲОИ ҚУРБОНЙ

- ✳ Моро ба Худованд наздиктар месозад.
- ✳ Моро меомӯзонад, то он неъматҳоеро, ки Худованд ба мо ато кардааст, бо дигарон тақсим намоем.
- ✳ Вафодорӣ ва итоати моро ба дастурҳои Худованд зиёдтар мегардонад.
- ✳ Муҳаббат, дастгирӣ ва ёрии ҳамдигарро байни мо мустаҳкамтар месозад.

• 101 •

Худованди бузург бандагонеро, ки аз сидки дил фармонҳои ӯро ба ҷо меоваранд, дӯст медорад. Аз бандагоне, ки Ӯро парастиш мекунанд ризо аст. Қурбонӣ карда мо фармони Худовандро иҷро мекунем. Худовандаз мо ризо мешавад. Ин **моро ба Худованд наздиктар месозад** ва манзалати моро дар назди Ӯ болотар месозад

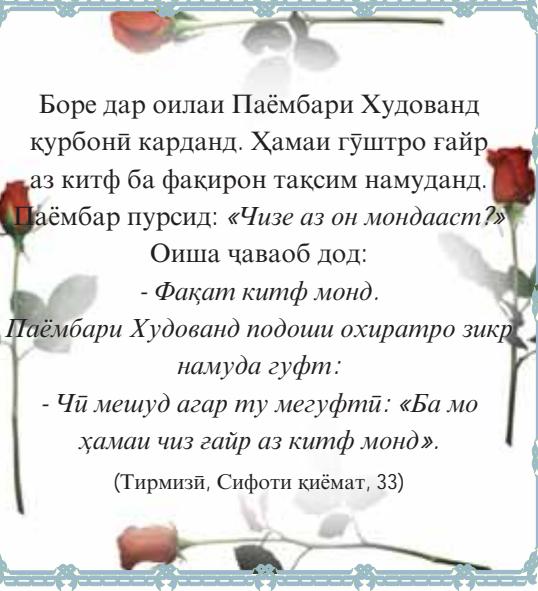
Паёмбари Худованд фармудааст:

“Дар рӯзи иди Қурбон ҳеч ибодате ба даргоҳи Илоҳӣ ба андозаи реҳтани хунे (қурбонӣ кардан) мақбулу писандида нест. Хуни қурбонӣ пеш аз он, ки ба замин бирезад, дар ҷойгоҳе дар пешини Худованд қарор мегирад. Пас бо хотири шод қурбонӣ намоед».

(Тирмизӣ, Азоҳӣ, 1)

Курбонӣ моро меомузонад, то он неъматҳоеро, ки Худованд ба мо ато кардааст, бо дигарон тақсим намоем. Қисми гӯшти қурбониро мо ба факирон тақсим мекунему онҳоро шод мегардонем. Дар ин дунё онҳоро шод гардонда мо хушҳол мешавем ва подоши онро дар рӯзи қиёмат мегирем.

Боре дар оилаи Паёмбари Худованд курбонӣ карданд. Ҳамаи гӯштро гайр аз китф ба факирон тақсим намуданд.
Паёмбар пурсид: «Чизе аз он мондааст?»

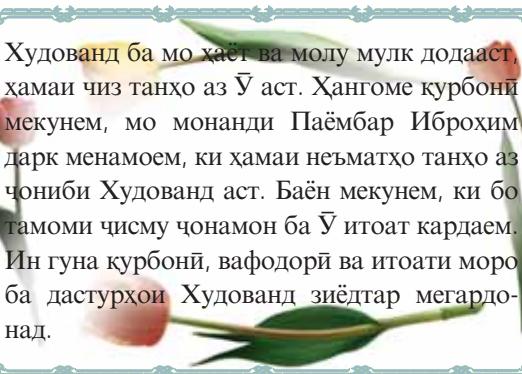
Оиша ҷаваоб дод:

- Фақат китф монд.

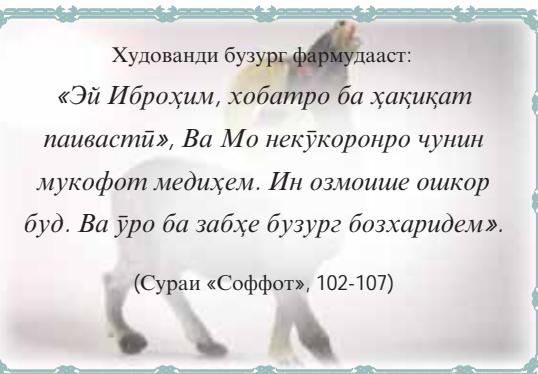
Паёмбари Худованд подоии охиратро зикр намуда гуфт:

- Чӣ мешуд агар ту мегуфтӣ: «Ба мо ҳамаи чиз гайр аз китф монд».

(Тирмизӣ, Сифоти қиёмат, 33)

Худованд ба мо ҳаёт ва молу мулк додааст, ҳамаи чиз танҳо аз ӯ аст. Ҳангоме қурбонӣ мекунем, мо монанди Паёмбар Иброҳим дарк менамоем, ки ҳамаи неъматҳо танҳо аз ҷониби Худованд аст. Баён мекунем, ки бо тамоми ҷисму ҷонамон ба ӯ итоат кардаем. Ин гуна қурбонӣ, вафодорӣ ва итоати моро ба дастурҳои Худованд зиёдтар мегардонад.

Худованди бузург фармудааст:
«Эй Иброҳим, ҳобатро ба ҳақиқат паивастӣ», Ва Мо некӯкоронро ҷунин мукофот медиҳем. Ин озмоиши ошкор буд. Ва ӯро ба забҳе бузург бозҳаридем».

(Сураи «Соффот», 102-107)

Курбонӣ имконият медиҳад, ки факиронро бо гӯшт таъмин намоем. Курбонӣ такаббурӣ ва ҳасадро, ки бо сабаби сарватмандӣ ё факирӣ ба амал меояд, дур месозад. Курбонӣ адолати иҷтимиро барпо мекунад. Зиёрат ва зиёфати ҳамдигар дар рӯзҳои ид моро муттаҳид месозад. Қурбонӣ мухаббат, дастгирий ва ёрии ҳамдигарро байнӣ мо мустаҳкамтар месозад.

Худованди бузург фармудааст:
«Пас аз онҳо (курбонихо) бихӯреду бенавоёни факирро низ таъом дихед».

(Сураи «Ҳач», 28)

ҚУРБОНЙ БА ҚЙ ВОЧИБ АСТ?

- ✿ Оқил бошад,
- ✿ Болиғ бошад,
- ✿ Озод бошад,
- ✿ Мусоғир набошад,
- ✿ Сарватманда бошад.

Хар шахси
мусулмон

Қурбонй кардан
вочиб аст.

ХАЙВОНОТЕ, КИ ҚУРБОНИИ ОНХО ЧОИЗ АСТ

- ✓ Аз ҳайвони хурди шохдор – гүсфанд ва буз;
- ✓ Аз ҳайвони калони шохдор – гов ва шутур.

яқсола
Гүсфанди

Курбонии
як нафар

яқсола
Бузи

Курбонии
як нафар

дусола
Гови

Курбонии
аз 1 то 7 нафар

панчсола
Шутури

Курбонии
аз 1 то 7 нафар

❖ Ҳайвонҳои қурбонӣ:

- ✓ Бояд солим бошанд,
- ✓ Бояд ҳеч айбу нуқсе надошта бошанд, монанди кӯр ё бедандон набошад.

ҚУРБОНИРО ЧЙ ГУНА АНҖОМ МЕДИҲЕМ?

- ✿ Ҳайвонро ба чои забҳ беозор меоранд.
- ✿ Онро бар ҷониби чап, сар ба тарафи қибла хобонда пойҳояшро мебанданд.
- ✿ Такбiri ташриқро талаффуз мекунанд.
- ✿ Калимаҳои «Бисмиллоҳ, Аллоҳу Акбар» гуфта, онро забҳ мекунанд.

Ханғоми ба ҷо овардани қурбонӣ:

إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ

«Инна салотӣ ва нусуқӣ ва маҳёя ва мамотӣ
лиллоҳи раббили оламин».

«Ҳаққо, ки намозу парастишҳо ва
зиндагониву марги ман ҳама барои Худо,
он Парвардигори ҷаҳониён аст», ҳондани
ин дуо - суннат аст. ☺

Такбiri қашриқ:

الله أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ
الله أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ

«Аллоҳу Акбар, Аллоҳу Акбар, ло илоҳа
иллаллоҳу ва Аллоҳу Акбар, Аллоҳу Акбар
ва лиллоҳил ҳамд!»

«Худованд бузург аст, Худованд бузург аст,
нест маъбуде ба ҷуз Худованд ва Худованд
бузург аст, Худованд бузург аст ва ҳамаи
ҳамд аз барои Худованд аст»

 Бехтар аст агар шахси қурбоникунанда худаш забҳ кунад. Инчунин мумкин аст, ки шахси дигар ба ҷои ў забҳ ку-

над. Дар ин ҳолат хубтар аст, ки дар болои сари қурбонӣ истода дуо кунад.

ХАНГОМИ ЗАБХ БА ЧЙ БОЯД
ТАВАЧҖҰХ ДОД?

- ❖ Қурбониро бояд шахси тавоно забх кунад,
- ❖ Бо ҳайвони қурбонй ғамхорона рафтор кунад,
- ❖ Агар имконият бошад чашмони онро пушыда пойхояшро бандад,
- ❖ Корди тезро истифода барад,
- ❖ Ҷои забхро ифлос накунад.

ГҮШТИ ҚУРБОНИРО ЧЙ ГУНА
ТАҚСИМ БОЯД КАРД?

- ✿ Одатан гүшти қурбониро ба се қисм тақсим мекунанд.
 - Як қисмаш ба факирон дода мешавад.
 - Қисми дуюмаш барои зиёфати хешовандон, ҳамсоягон ва мусофиран истифода мешавад.
 - Қисми сеюмаш барои худ гузошта мешавад.

Аммо агар шахси қурбоникунанда хоҳад, метавонад ҳамаи гүштро ба факирону мұхточон тақсим намояд.

БО ПҮСТИ ҚУРБОНИЙ ЧЙ БОЯД КАРД?

- 😊 Пүсти қурбониро ба шахсе, ки ба гурӯхи закотгирандагон дохил мешавад додан, мумкин аст.
- 😊 Ба масцидқо, мактабхо ва муассисаҳои хайрӣ додан мумкин аст.
- 😊 Ба мақсаддое, ки динамон напазириутааст, додан мумкин нест.

ҚУРБОНИИ НАЗРӢ ☺☺☺

✖ Қурбонии назрӣ – ин қурбониест, ки мо забҳи онро барои ризои Худованд ваъда дода будем.

Ин қурбонӣ воҷиб аст.

Ду шакли қурбонии назрӣ вучуд дорад:

1. Қўрбонии назрӣ бошарт

⦿ Агар мо қавл додем: «Агар падарам шифо ёбад, қурбонӣ мекунам»,

пас бо шифо ёфтани падар қурбонӣ воҷиб мегардад.

2. Қурбонии назрӣ бешарт

⦿ Агар мо қавл додем: «Ман дар роҳи Худованд қурбонӣ мекунам», пас аз лаҳзае, ки мо қавл додем қурбонӣ воҷиб мегардад.

ЗАБҲИ КАДОМ ҲАЙВОНҲО БАРОИ ҚУРБОНИИ НАЗРӢ ҶОИЗ АСТ?

✓ Гӯсфанд, буз, гов, шутур, қурбонии назрӣ бо онҳо ҷоиз аст.

✖ Мӯрг, хурӯс ва дигар парандаҳо қурбонии назрӣ бо онҳо ҷоиз нест.

ГӮШТИ ҚУРБОНИИ НАЗРИРО ЧӢ ГУНА ТАҚСИМ БОЯД КАРД?

✓ Гӯшти қурбонии назрӣ комилан ба фақирон тақсим мешавад.

✖ Ба шахсе, ки қурбонии назр кард аз гӯшти он ҳӯрдан ҷоиз нест.

✖ Инчунин ҳӯрдани ин гӯшт ба ҳамсарап, падару модар, фарзандон, бобию бибӣ ва наберагонаш ҷоиз нест. Инчунин ба онҳо истифода бурдани пӯст ва дилу чигари ин ҳайвон ҷоиз нест. Агар онро истифода бурданд, пас арзиши пулии онро бояд ба фақирон тақсим кард.

ҚУРБОНИИ АҚИҚА ☺☺

✖ Қурбонии ақиқа – ин сипосгузорӣ ба Худованд барои фарзанди навзод.

⦿ ⦿ Қурбонии ақиқа суннат аст.

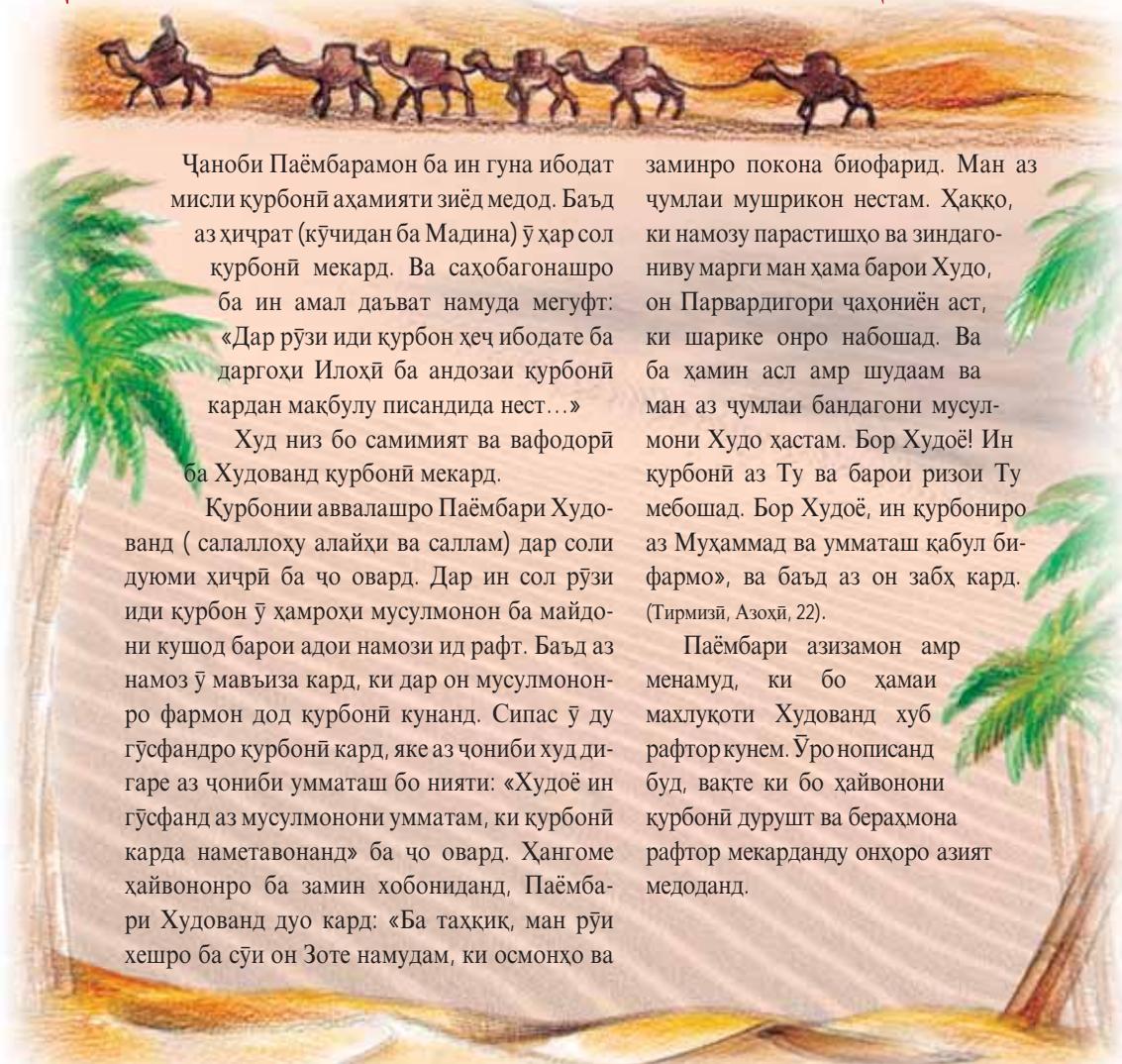
⦿ Қурбонии ақиқаро баъд аз таваллуди фарзанд то ба балогат расиданаш ба ҷо овардан мумкин аст, лекин беҳтараш агар

дар рӯзи ҳафтум баъд аз таваллуд иҷро шавад.

✓ Барои қурбонии ақиқа гӯсфанд, буз, гов ва шутурро забҳ кардан ҷоиз аст.

✓ Ҳӯрдани гӯшти қурбонии ақиқа ба шахсе, ки қурбонӣ кардааст ва хешованданаш ҷоиз аст.

ЧАНОБИ ПАЁМБАРАМОН ВА ҚУРБОНӢ

Чаноби Паёмбарамон ба ин гуна ибодат мисли қурбонӣ аҳамияти зиёд медод. Баъд аз хичрат (кӯчидан ба Мадина) ўхар сол қурбонӣ мекард. Ва саҳобагонашро ба ин амал даъват намуда мегуфт: «Дар рӯзи иди қурбон ҳеч ибодате ба даргоҳи Илоҳӣ ба андозаи қурбонӣ кардан мақбулу писандида нест...»

Худ низ бо самимият ва вафодорӣ ба Ҳудованд қурбонӣ мекард.

Қурбонии аввалишро Паёмбари Ҳудованд (салаллоҳу алайҳи ва саллам) дар соли дуюми ҳичрӣ ба ҷо овард. Дар ин сол рӯзи иди қурбон ўхамроҳи мусулмонон ба майдони қушод барои адои намози ид рафт. Баъд аз намоз ўмавъиза кард, ки дар он мусулмононро фармон дод қурбонӣ кунанд. Сипас ўду гӯсфандро қурбонӣ кард, яке аз ҷониби худ дигаре аз ҷониби умматаш бо нияти: «Худоё ин гӯсфанд аз мусулмонони умматам, ки қурбонӣ карда наметавонанд» ба ҷо овард. Ҳангоме ҳайвононро ба замин хобониданд, Паёмбари Ҳудованд дуо кард: «Ба таҳқиқ, ман рӯи ҳешро ба сӯи он Зоте намудам, ки осмонҳо ва

заминро покона биофарид. Ман аз ҷумлаи мушрикон нестам. Ҳакқо, ки намозу парастишҳо ва зиндагони марги ман ҳама барои Ҳудо, он Парвардигори ҷаҳониён аст, ки шарике онро набошад. Ва ба ҳамин асл амр шудаам ва ман аз ҷумлаи бандагони мусулмони Ҳудо ҳастам. Бор Ҳудоё! Ин қурбонӣ аз Ту ва барои ризои Ту мебошад. Бор Ҳудоё, ин қурбониро аз Мухаммад ва умматаш қабул бифармо», ва баъд аз он забҳ кард. (Тирмизӣ, Азоҳӣ, 22).

Паёмбари азизамон амр менамуд, ки бо ҳамаи маҳлукоти Ҳудованд хуб рафткор кунем. Ўро нописанд буд, вақте ки бо ҳайвонони қурбонӣ дурушт ва бераҳмона рафткор мекарданду онҳоро азият медоданд.

Паёмбари Ҳудованд фармудааст:

«Ҳудованди бузург (рафтори) хубиро бар ҳамаи чиз фармудааст. Агар шумо қуштед, пас бо хубӣ бикишед (азоб надиҳед). Ва ҳангоме шумо забҳ кардед, пас забҳро бо хубӣ анҷом дихед. Шахсе, ки забҳ мекунад, кордашро тез кунад ва забиҳаро (ҳайвонро) роҳат дихад. (яъне азобаш надиҳад)

(Муслим, Сайд, 57)

Боре Паёмбари Ҳудованд шахсеро дид, ки гӯсфандро забҳ мекард. Он шахс гӯсфандро ба замин хобонида, корди худро тез мекард. Аз ин рафткори бераҳмона норизо шуда Паёмбари Ҳудованд аз ўпурсиid: «Ин ҳайвонро ҷанд маротиба қуштани ҳасти? Оё наметавонистӣ кордро қаблан тез бикиунӣ?»

(Ҳоким, Мустадрак, 4, 231, 233)

САВОЛҲО

Донишамонро месанҷем

Дар назди «Бале» (дуруст) ё «Не» (нодуруст) ба гуфтаҳои зерин, ишора гузоред.

1. Барои ба Худованд наздиктар шавему ризои Ӯро ба даст оварем Бале Не
мо қурбонӣ мекунем.
2. Шахси мусулмон дар ҳаёти худ бояд як маротиба қурбонӣ кунад. Бале Не
3. Гӯсфанд ва буз аз ҷониби 1- шахс забҳ мешавад, ғов ва шутур аз Бале Не
ҷониби 1-7 шахс.
4. Ҳӯрдани гӯшти қурбонии назрӣ ба шахси қурбоникунанда, падару Бале Не
модар, фарзандон ва наберагонаш ҷоиз нест.
5. Ҳамаи гӯшти қурбонӣ бояд ба факирон тақсим шавад. Бале Не

Худро меозмоем

1. Ҳукми қурбонӣ дар иди Қурбон чист?
 - a) Фарз
 - b) Суннат
 - c) Вочибг) Мустаҳаб
2. Кадоми Паёмбарон озмоиши қурбониро гузаштаанд?
 - a) Паёмбарон Иброҳим ва Исҳоқ
 - b) Паёмбарон Довуд ва Сулаймон
 - c) Паёмбарон Яъқуб ва Юсуф
 - d) Паёмбарон Иброҳим ва Исмоил
3. Ба шахси қурбоникунанда чӣ шарт нест?
 - a) Мусулмон будан
 - b) Оқил ва болиг будан
 - c) Тандуруст будан
 - d) Сарватманд будан
4. Кадом қурбониро ҳамчун сипосгузорӣ барои таваллуди фарзанд мекунем?
 - a) Қурбонии ақиқа
 - b) Қурбонии узхия
 - c) Қурбонии назрӣ
 - d) Қурбонии ҳадӣ
5. Чӣ ҷиз аз фоидаҳои қурбонӣ нест?
 - a) Моро ба Худованд наздиктар месозад
 - b) Ҳаёти рӯзмарраи моро ба танзим медарорад
 - c) Вафодорӣ ва итоати моро ба дастурҳои Худованд зиёдтар мегардонад
 - d) Моро меомӯзонад, то он неъматҳоеро, ки Худованд ба мо ато кардааст, бо дигарон тақсим намоем

Чойҳои холигиро дар ҷумлаҳо пур қунед

(Худованд / комилан / тақвои Шумо / роҳат / парастишҳо)

1. Кубонӣ ба ёди мо мерасонад, ки бояд барои ҷон ва моламонро фидо қунем.
2. «Ҳаққо, ки намозу ва зиндагониву марги ман ҳама барои Худо».
3. Гӯшти қурбонии назрӣ ба фақирон тақсим мешавад.
4. «Ҳангоме шумо забҳ кардед, пас забҳро бо хубӣ анҷом дихед. Шахсе, ки забҳ мекунад, кордашро тез қунад ва забихаро (хайвонро) дихад»
5. «Ба Худованд гӯшт ва хуни қурбонӣ намерасад. Ба Худованд факат мерасад»..

ЦАВОБИ САВОЛХО

Боби «Рӯза»

Донишамонро месанҷем. саҳ: 33

1 – Бале 2 - Бале 3 - Бале 4 - Не 5 – Не 6 – Не 7 – Не 8 – Бале

Худро меозмоем. саҳ: 33

1 – а 2 – б 3 – в 4 – а 5 – б 6 – в 7 – г 8 – б 9 – а

Ҷойҳои холигиро дар ҷумлаҳо пур қунед. саҳ: 34

1 – раҳмат, магфират 2 – тандурустӣ 3 – шасту як 4 – қазо 5 – назрӣ 6 – Қадр, бибахш 7 - Райён

Боби «Закот»

Донишамонро месанҷем. саҳ: 63

Шаҳси соҳибмол ва соҳиблупул ба миқдори нисоб, мувофиқи шариат сарватманд ба хисоб меравад.

Аз чил як ҳиссаи тилло ё нуқра ё 2,5 % ҳамчун закот пардоҳт мешавад.

Закот ба наберагони худ дода намешавад.

Ҳангоми пардоҳти закот набояд фаромӯш қунем, ки мо ибодатро ба ҷо меорем.

Закот барои бинои масcidҳо, мактабҳо, беморхонаҳо, роҳҳо, ҷоҳҳо ва кӯпрукҳо маайян нашудааст.

Закот – ин кӯпрукест, ки бо воситаи он амволи сарватмандон ба факирон мерасад.

Аз ҷониби шаҳси мусулмони сарватманд, супоридани қисми амволаш ба ҳадафҳое, ки динамон муайян кардааст, закот номида мешавд.

Дасти садақадиҳанда беҳтар аз садақагирандон аст.

Нисоби тилло 80,18 грамм аст.

Камтарин миқдори садақаи фитр ин таоми як шаҳс дар муддати як рӯз ё арзиши пулии ин таом аст.

Ҳудро меозмоем. саҳ: 63

1 – г 2 – а 3 – в 4 – а 5 – б 6 – г 7 – в 8 – г

Ҷойҳои холигиро дар ҷумлаҳо пур қунед. саҳ: 64

1 – намепурсад 2 – молҳояшон 3 – донаест 4 – дилат 5 - поку муназзах

Боби «Ҳач»

Донишамонро месанчем. сах: 95

1 – Бале 2 – Бале 3 – Не 4 – Не 5 – Бале 6 – Бале 7 – Бале 8 – Бале

Худро меозмоем. сах: 95

1 – в 2 – а 3 – в 4 – б 5 – г 6 – в 7 – б 8 – а 9 – г 10 – а

Ҷойхон холигиро дар ҷумлаҳо пур кунед. сах: 96

1 - Мақоми Иброҳим 2 – Мино 3 – Замзам 4 – эҳроме 5 - Каъбаи муаззама 6 - дар ҳаётам
7 - модараш

Боби «Қурбонӣ»

Донишамонро месанчем. сах: 109

1 – Бале 2 – Не 3 – Бале 4 – Бале 5 - Не

Худро меозмоем. сах: 109

1 – в 2 – г 3 – в 4 – а 5 – б

Ҷойхон холигиро дар ҷумлаҳо пур кунед. сах: 110

1 – Худованд 2 – парастишҳо 3 – комилан 4 – роҳат 5 – тақвои Шумо

* * *

Отпечатано в Московская типография № 13
1005005, г. Москва, Денисовский переулок, 30
1-е издание - Тираж: 6.000 экземпляров

ISBN 978-5-902855-99-6